

ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรผู้ปลูกตับปะรด

กรณีศึกษา: ตำบลนางแล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

อารยา อริยา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์ของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร
โครงการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้

พ.ศ. 2548

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
โครงการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร

ชื่อเรื่อง

ปัจจัยที่มีผลต่อการดำรงชีพของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด
กรณีศึกษา: ตำบลนางแล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

โดย

อารยา อริยา

พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการที่ปรึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชัย คันวัฒนากุล)

วันที่ 24 เดือน พ.ค. พ.ศ. 48

กรรมการที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ธนรักษ์ เมฆขยาย)

วันที่ 24 เดือน พ.ค. พ.ศ. 48

กรรมการที่ปรึกษา

(อาจารย์ ดร.สมคิด แก้วทิพย์)

วันที่ 17 เดือน พ.ค. พ.ศ. 48

หัวหน้าภาควิชาเศรษฐศาสตร์และสหกรณ์การเกษตร

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชัย คันวัฒนากุล)

วันที่ 24 เดือน พ.ค. พ.ศ. 48

โครงการบัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทรงวุฒิ เพ็ชรประดับ)

รองประธานกรรมการโครงการบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 24 เดือน พ.ค. พ.ศ. 48

ชื่อเรื่อง	ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด
ชื่อผู้เขียน	นางสาวอารยา อริยา
ชื่อปริญญา	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร
ประธานกรรมการที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชัย ดันวัฒนากุล

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาถึงสภาพเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร 2) ศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรและ 3) ศึกษาบัญชีรายได้ รายจ่าย ของเกษตรกร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือเกษตรกรที่ปลูกสับปะรด ตำบลนางแล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย จำนวน 200 รายที่เป็นหนี้เงินกู้ค้างชำระ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ และวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิเคราะห์ทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Sciences: SPSS) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต การแจกแจงความถี่ การแจกแจงความถี่ร่วม และและการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลเป็นเพศชาย ร้อยละ 59.50 และเป็นเพศหญิงร้อยละ 41.50 โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 41 – 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 39.0 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่เกษตรกรสำเร็จการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 55.50 มีประสบการณ์ในการปลูกสับปะรดไม่เกิน 10 ปี

ผลการทดสอบสมมติฐาน ปรากฏว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด ตำบลนางแล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ประกอบด้วย 3 ปัจจัยหลักได้แก่ รายได้ภาคเกษตร, จำนวนพื้นที่เพาะปลูกสับปะรด และรายจ่ายนอกภาคเกษตร ปัจจัยแรก คือปัจจัยด้านรายได้ภาคเกษตรมีผลต่อการทำให้เกิดการค้างชำระหนี้เงินกู้ การที่เกษตรกรมีรายได้เพิ่มจะทำให้ปริมาณหนี้เงินกู้ค้างชำระเพิ่มตาม ปัจจัยที่สองคือปัจจัยด้านจำนวนพื้นที่เพาะปลูกสับปะรดจากการศึกษาพบว่าเกษตรกรที่มีพื้นที่ในการปลูกสับปะรดน้อยจะมีหนี้เงินกู้ค้างชำระมากกว่าเกษตรกรที่มีพื้นที่ในการเพาะปลูกสับปะรดมาก และปัจจัยสุดท้ายที่มีผลต่อการเป็นหนี้เงินกู้ค้างชำระคือรายจ่ายนอกภาคเกษตร กล่าวคือ การที่เกษตรกรมีรายจ่ายนอกภาคเกษตรเพิ่มขึ้นจะทำให้ปริมาณหนี้เงินกู้ค้างชำระเพิ่มสูงขึ้น

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยในครั้งนี้ เกษตรกรควรลดรายจ่ายนอกภาคเกษตรลง และเพิ่มการออมทรัพย์ให้มากขึ้น และควรศึกษาเกี่ยวกับหลักการจัดการฟาร์ม เช่น การบันทึกข้อมูลบัญชีรายได้รายจ่าย บันทึกข้อมูล ราคา หรือบันทึกผลผลิตสัปดาห์ เป็นต้น เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการวางแผนการใช้จ่าย จะทำให้เกษตรกรมีแผนการใช้จ่ายที่ดีขึ้น

Title	Factors Affecting Due Loans of Farmer: A Case Study at Tumbon Nanglae, Chiangrai Province
Author	Miss Araya Ariya
Degree of	Master of Science in Agricultural at Economics
Advisory Committee Chairperson	Assistant Professor Vichai Tanvatanagul

ABSTRACT

This research was conducted to find out 1) socio - economic features of pineapple farmers; 2) factors affecting their due loan repayment; and 3) farm income statement.

Two hundred pineapple farmers with due loans in Tumbon Nanglae, Amphur Muang, Chiangrai Province were the samples of the study. The data were collected by means of interviews and analyzed using the SPSS for windows. Data were analyzed for means, frequencies, crosstab and multiple regression analyses.

It was found that 55.50 percent of the respondents were male and 41.50 percent of respondents were female; 39.00 percent were between 41-50 years old; 55.0 percent had primary education and had less than 10 years experience in farming.

Based on the hypotheses, there were three main factors affecting due loans of farmer: farm incomes, land and out farm expenses. As for the first factor, if the farm income was increasing, the due loan would also increase. As for the second factor, large farms had due loan less than small farms. As for the third factor, if out farm income was increasing, the due loan would also increase.

It was suggested that farmers could decrease out farm expenses and increase saving by studying farm management; collecting income statements, collecting cumulative prices of pineapple and production. Then they should take the data to plan expenses.

กิตติกรรมประกาศ

ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วัชชัย ตันวัฒนากุล ผู้รับหน้าที่เป็น
ประธานกรรมการที่ปรึกษา ซึ่งได้กรุณาให้คำแนะนำการดำเนินการวิจัยอันเป็นประโยชน์ยิ่ง
ตลอดจนได้กรุณาอ่านตรวจทาน แก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความถูกต้องและสมบูรณ์
จนกระทั่งวิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ชนรักษ์ เมฆขยาย และอาจารย์ ดร.สมคิด แก้วทิพย์
กรรมการที่ปรึกษา และอาจารย์ ดร.ธีรนุช เจริญกิจ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจากบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ที่ได้ให้คำแนะนำตลอดจนช่วยตรวจสอบแก้ไขจนกระทั่งสำเร็จเป็นวิทยานิพนธ์
อย่างสมบูรณ์

นอกจากนี้ ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณ บิดา และมารดา ของข้าพเจ้าที่ได้สนับสนุน
ค่าใช้จ่ายในการศึกษาเล่าเรียนมาโดยตลอด ขอขอบคุณทุก ๆ คนในครอบครัวที่คอยเป็นกำลังใจให้
ตลอดระยะเวลาการศึกษา

อารชา อริชา

พฤษภาคม 2548

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(3)
ABSTRACT	(5)
กิตติกรรมประกาศ	(6)
สารบัญ	(7)
สารบัญตาราง	(9)
สารบัญภาพ	(12)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาของปัญหา /	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย /	6
ขอบเขตของการวิจัย	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
นิยามศัพท์	7
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	10
ปัจจัยที่ส่งผลให้เกษตรกรเป็นหนี้	10
งานวิจัยที่เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อเป็นหนี้ค้างชำระ	14
กรอบแนวคิดในการวิจัย	20
สมมติฐานการวิจัย /	20
บทที่ 3 วิธีการวิจัย /	22
สถานที่ดำเนินการวิจัย	22
ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง	23
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล /	25
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	25
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	26
บทที่ 4 ผลการวิจัยและวิจารณ์ /	28
ข้อมูลทั่วไป	28
ข้อมูลทางด้านรายได้	36
ข้อมูลทางด้านรายจ่ายภาคเกษตร	39

	หน้า
ข้อมูลด้านรายจ่ายนอกภาคเกษตร	41
ข้อมูลด้านภาระหนี้สิน	48
ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด	53
ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดเฉพาะ กลุ่มเกษตรกรที่มีที่ดินเพาะปลูกสับปะรดขนาดต่ำกว่า 10 ไร่	58
ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดเฉพาะ กลุ่มเกษตรกรที่มีที่ดินเพาะปลูกสับปะรดขนาดตั้งแต่ 10 ไร่ขึ้นไป	61
สรุปรายได้-รายจ่ายของเกษตรกร	64
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	67
สรุปผลการวิจัย	67
อภิปรายผล	70
ข้อเสนอแนะ	71
บรรณานุกรม	74
ภาคผนวก	77
ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์	78
ภาคผนวก ข หลักเกณฑ์การเข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ ธ.ก.ส.	82
ภาคผนวก ค ประวัติผู้วิจัย	85

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนพื้นที่เพาะปลูกสับปะรดจังหวัดเชียงราย	5
2 จำนวนเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดแต่ละหมู่บ้านของตำบลนางแล	22
3 จำนวนกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดแต่ละหมู่บ้าน ของตำบลนางแล	24
4 เพศของเกษตรกร	28
5 อายุของเกษตรกร	29
6 ระดับการศึกษาของเกษตรกรจำแนกตามอายุ	30
7 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	31
8 ประสบการณ์ในการปลูกสับปะรด	31
9 การฝึกอบรมเกี่ยวกับการปลูกสับปะรด	32
10 สถานะการถือครองที่ดินที่ปลูกสับปะรดในปัจจุบัน	32
11 จำนวนที่ดินที่ถือครองทั้งหมด	33
12 จำนวนที่ดินที่ใช้ปลูกสับปะรด	33
13 จำนวนที่ดินที่ใช้ทำการเกษตรอื่น ๆ	34
14 การปลูกพืชชนิดอื่น ๆ นอกเหนือจากการปลูกสับปะรด	34
15 การเลี้ยงสัตว์เพื่อการค้าขาย	35
16 การประกอบอาชีพอื่นๆ นอกเหนือจากการปลูกสับปะรด	35
17 รายได้จากการปลูกสับปะรด	36
18 รายได้จากการปลูกพืชชนิดอื่นที่มีใช้สับปะรด	36
19 รายได้จากการเลี้ยงสัตว์	37
20 รายได้จากการประกอบอาชีพอื่นนอกเหนือจากการเกษตร	38
21 รายได้จากการที่บุตรหลานส่งมาให้	38
22 ค่าเช่าที่ดิน	39
23 ค่าจ้างแรงงาน	39
24 ค่าใช้จ่ายด้านเครื่องมือทางการเกษตร	40
25 ค่าใช้จ่ายด้านปุ๋ยและสารเคมี	40
26 ค่าอาหาร	41
27 ค่ารักษาพยาบาล	42

ตาราง	หน้า
28 ค่าการศึกษาบุตร	42
29 ค่าเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม	43
30 ค่าพิธีกรรม	44
31 ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	44
32 ค่าน้ำ-ค่าไฟฟ้า	45
33 ค่าโทรศัพท์	45
34 ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน	46
35 ค่าใช้จ่ายในการซื้อของผ่อนส่งในแต่ละเดือน	46
36 ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	47
37 รายได้ของเกษตรกรก่อนกู้ยืมเงิน	48
38 จำนวนเงินกู้ค้างชำระในระบบ	49
39 จำนวนเงินกู้ค้างชำระนอกระบบ	49
40 แหล่งเงินกู้	50
41 วัตถุประสงค์ของการกู้ยืมเงิน	51
42 ความรู้เกี่ยวกับนโยบายพักชำระหนี้	52
43 การเข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้	52
44 ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรที่คาดว่าจะมีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้	54
45 ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรที่คาดว่าจะมีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้หลังจากตัดตัวแปรที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95	55
46 ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรที่คาดว่าจะมีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรที่มีที่ดินเพาะปลูกสลับประคต่ำกว่า 10 ไร่	58
47 ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรที่คาดว่าจะมีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรที่มีพื้นที่เพาะปลูกต่ำกว่า 10 ไร่ หลังจากตัดตัวแปรที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ	59
48 ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรที่คาดว่าจะมีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรที่มีที่ดินเพาะปลูกสลับประคตั้งแต่ 10 ไร่ขึ้นไป	61
49 ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรที่คาดว่าจะมีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรที่มีพื้นที่เพาะปลูกตั้งแต่ 10 ไร่ขึ้นไปหลังจากตัดตัวแปรที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ	62

ตาราง

หน้า

50	บัญชีรายได้ของเกษตรกร จำแนก ตามจำนวนพื้นที่เพาะปลูกขนาดไม่เกิน 10 ไร่ และจำนวนพื้นที่เพาะปลูกตั้งแต่ 10 ไร่ขึ้นไป	64
51	ต้นทุนและรายได้ในการปลูกสับปะรด	65

สารบัญภาพ

ภาพ

หน้า

1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

20

บทที่ 1
บทนำ
(INTRODUCTION)

เศรษฐกิจของประเทศไทยที่อยู่ภายใต้ระบบการค้าของโลกในปัจจุบัน มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับเศรษฐกิจของต่างประเทศ ทั้งประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และเศรษฐกิจในภูมิภาคยุโรป การเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจโลกและแนวโน้มที่กำลังจะเกิดขึ้นเป็นไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ ที่มีทิศทางมุ่งไปสู่การค้าระบบโลกไร้พรมแดน จะเห็นได้จาก การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ และการเปิดเสรีทางการค้าและการบริการมากขึ้นเป็นต้น ขณะเดียวกันการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นทางด้านการค้า การลงทุนหรือการเงิน ล้วนมีผลกระทบต่อประเทศไทยอย่างรวดเร็วทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งบางครั้งก็รุนแรง แต่จะมากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับความแข็งแกร่งของระบบเศรษฐกิจไทย

ระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศไทยในปัจจุบัน แบ่งออกได้เป็น 3 สาขาที่สำคัญ ได้แก่ ภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการ ปัจจุบันภาคการเกษตรนั้นมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงที่ภาวะเศรษฐกิจของประเทศอยู่ในสถานะถดถอย ภาคการเกษตรจึงเป็นกำลังสำคัญในการส่งออกสินค้าเกษตรเพื่อนำเงินตราเข้าสู่ประเทศ

ในอดีต ภาคการเกษตรไทยใช้วิธีการผลิตสินค้าเกษตรอย่างง่ายและล้าสมัยกว่าในปัจจุบัน เช่น อาศัยสภาพภูมิประเทศและดินฟ้าอากาศ การขยายพันธุ์พืชแบบธรรมชาติโดยมิได้อาศัยเทคโนโลยีเข้ามาช่วย ส่วนความรู้ในการเกษตรก็อาศัยจากการทำตามแบบอย่างจากบรรพบุรุษที่เคยทำตกทอดมาเป็นความรู้และความชำนาญกันมา ปัจจัยการผลิตที่ใช้ล้วนเป็นสิ่งที่ตกทอดกันมา เช่น ที่ดิน เครื่องมือทางการเกษตรก็เป็นเครื่องมือที่ทำกันเองในครัวเรือน แรงงานที่ใช้ก็เป็นแรงงานภายในครัวเรือนเป็นหลัก และเมื่อได้ผลผลิตมา ก็เอาไว้ใช้บริโภคในครัวเรือนเป็นหลัก การเข้าไปเกี่ยวข้องกับการค้าขายและการใช้เงินลงทุนก็อยู่ในวงจำกัดเป็นอย่างมาก นอกจากนั้น การอุตสาหกรรม ซึ่งต้องอาศัยวัตถุดิบที่เป็นสินค้าเกษตร ก็ขยายตัวขึ้นอย่างรวดเร็ว การเกษตรจะต้องผลิตวัตถุดิบเพื่อป้อนโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งนับว่าเป็นการขยายความต้องการสินค้าเกษตรให้มากขึ้นอีกอย่างหนึ่ง ดังนั้น การเกษตรจึงเกี่ยวข้องเป็นอย่างมากกับการค้าระหว่างประเทศ เพราะสินค้าเกษตรเป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญของประเทศไทย

ต่อมาจนถึงปัจจุบัน การเกษตรของไทยเปลี่ยนแปลงไป นั่นคือเป็นลักษณะของการเกษตรที่ทำเพื่อการค้ามากขึ้น เกษตรกรบางราย อาจผลิตสินค้าเพื่อบริโภค ที่เหลือนำส่งตลาด

ส่วนเกษตรกรบางรายอาจจะผลิตสินค้าเกษตรเพื่อส่งตลาดทั้งหมด รายได้ของเกษตรกรจึงขึ้นอยู่กับภาวะตลาดและราคาสินค้าเกษตร ซึ่งก็มีผลกระทบกระเทือนได้จากปัจจัยภายในและภายนอกประเทศ เกษตรกรบางรายอาจจะรู้จักการใช้ปัจจัยใหม่ ๆ เช่น ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง หรือเครื่องจักรเป็นต้น ซึ่งเกษตรกรกลุ่มนี้จะต้องใช้เงินทุนมากขึ้น และจะต้องถูกกระทบกระเทือนจากเหตุการณ์ทางเศรษฐกิจจากภายนอกประเทศเป็นอย่างมาก เนื่องจากประเทศไทยพึ่งพิงเข้ามาใช้เป็นจำนวนมากในแต่ละปี ราคาปุ๋ยที่เกษตรกรซื้อนั้น จึงขึ้นอยู่กับราคาดังกล่าวในประเทศ

สถานการณ์ทางด้านเศรษฐกิจของไทย (สมาคมนักเรียนทุนรัฐบาลไทย, 2541)

ภาวะเศรษฐกิจโดยรวมชะลอตัวลง

ในช่วง 10 ปี ที่ผ่านมามีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะในช่วงปี พ.ศ. 2530 – 2534 ขยายตัวสูงเฉลี่ยร้อยละ 10.9 ต่อปี ทั้งนี้เนื่องมาจากการขยายตัวของการลงทุนจากต่างประเทศโดยเฉพาะจากญี่ปุ่น ซึ่งเข้าฐานการผลิตสินค้ามายังประเทศไทย สาเหตุเพราะค่าเงินเยนแข็งมากในช่วงระยะเวลาดังกล่าว ส่งผลให้การผลิตและการส่งออกของไทยขยายตัวอย่างรวดเร็ว อย่างไรก็ตาม ในช่วงปีพ.ศ. 2535 – 2539 เศรษฐกิจไทยชะลอตัวลง โดยมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 8.9 ต่อปี เป็นผลจากวิกฤตการณ์อ่าวเปอร์เซียที่เกิดขึ้นในช่วงปลายปี พ.ศ. 2533 ส่งผลให้เศรษฐกิจทั่วโลกชะลอตัวลง แต่อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจไทยก็ยังคงอยู่ในระดับที่น่าพอใจ

การดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจที่เหมาะสม ในแต่ละช่วงที่ผ่านมามีช่วยสนับสนุนให้เศรษฐกิจของไทยสามารถขยายตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ จนถึงปี พ.ศ. 2539 สถานการณ์จึงได้เปลี่ยนไป กล่าวคือ เศรษฐกิจของไทยได้เกิดปัญหาขึ้นหลายด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ซึ่งเกิดจากการลงทุนมากเกินไปความต้องการ รวมทั้งการเก็งกำไรจากการซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ ในขณะที่ภาวะเศรษฐกิจเริ่มชะลอตัว รายได้ผู้บริโภคลดลง ทำให้สิ่งปลูกสร้างโดยเฉพาะห้องชุดคอนโดมิเนียม บ้านจัดสรรขายไม่ค่อยได้ ส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการและสถาบันการเงินที่ปล่อยเงินกู้ และเกิดภาวะขาดสภาพคล่องทางการเงินอย่างรุนแรง

โครงสร้างการผลิต ภาคเกษตรลดบทบาทลง ภาคอุตสาหกรรมขยายตัวเพิ่มขึ้น

ภาคเกษตรกรรม ยังมีประสิทธิภาพในการผลิตต่ำ เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ขาดการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการผลิต ทำให้ผลผลิตต่อไร่ต่ำ ต้นทุนการผลิตสูง การผลิตต้องอาศัยธรรมชาติ ทำให้ราคาสินค้าเกษตรมีความผันผวนมาก ผลผลิตและรายได้จากภาคเกษตรจึงเพิ่มขึ้นในอัตราช้ากว่าภาคนอกเกษตร สัดส่วนภาคการเกษตรในผลผลิตมวลรวมในประเทศลดลงจากร้อยละ 12.4 ในปีพ.ศ. 2535 เหลือร้อยละ 10.6 และ 10.4 ในปีพ.ศ. 2538 และ 2539 ตามลำดับ

ภาคอุตสาหกรรม มีการขยายตัวและพัฒนาตามลำดับ แต่เริ่มชะลอตัวลงในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา เนื่องจากอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเริ่มเผชิญกับปัญหาค่าแรงงานที่สูงขึ้น ทำให้ต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้น ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของไทยเริ่มที่จะลดลง เพราะประเทศคู่แข่งมีการผลิตที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ประกอบกับปัจจุบันมีประเทศคู่แข่งทางการค้าใหม่ ๆ ที่ได้ปรับระบบเศรษฐกิจให้เสรี เช่น จีน อินโดนีเซีย และเวียดนาม ซึ่งมีความได้เปรียบด้านค่าแรงที่ต่ำกว่าไทยมาก และมีทรัพยากรที่อุดมสมบูรณ์กว่า ดังนั้น จึงมีการย้ายฐานการผลิตสินค้าที่ใช้แรงงานมากไปยังประเทศที่มีความได้เปรียบดังกล่าว สำหรับการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีสูงเช่น เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ รถยนต์ ส่วนใหญ่เป็นเพียงการประกอบชิ้นส่วนเข้าด้วยกัน โดยใช้ชิ้นส่วนบางอย่างที่ผลิตในไทย ซึ่งเป็นเทคโนโลยีจากบริษัทแม่ในต่างประเทศ

โครงสร้างสินค้าส่งออกเปลี่ยนจากสินค้าเกษตรเป็นสินค้าอุตสาหกรรมมากขึ้น

การส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมได้ก้าวหน้าล้ำหน้าสินค้าเกษตรตั้งแต่ปี พ.ศ. 2528 เป็นต้นมา ทำให้สัดส่วนสินค้าเกษตรส่งออกลดลงโดยลำดับ เหลือร้อยละ 15.8 ของมูลค่าการส่งออกรวม ในปีพ.ศ. 2539 ขณะที่สินค้าอุตสาหกรรมส่งออกมีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 74.0

แรงงานเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมมากขึ้น ค่าแรงสูงขึ้น

ภาคอุตสาหกรรมขยายตัวอย่างรวดเร็ว แรงงานจากภาคเกษตรเคลื่อนย้ายเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมและบริการมากขึ้น เนื่องจากได้รับสิทธิและการคุ้มครองตามกฎหมายแรงงานมากกว่าในอดีต ประสิทธิภาพของแรงงานนอกภาคเกษตรมีอัตราการเพิ่มเฉลี่ยร้อยละ 2.5 ต่อปี ในขณะที่ค่าจ้างแรงงานเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว เฉลี่ยร้อยละ 15 ต่อปี แสดงให้เห็นว่าประสิทธิภาพของแรงงานไทยเพิ่มขึ้นในอัตราที่ต่ำกว่าค่าจ้างแรงงาน ซึ่งมีผลให้ความได้เปรียบในการแข่งขันของไทยน้อยลง

การกระจายรายได้ที่ยังเหลื่อมล้ำ

ผลจากการพัฒนาเศรษฐกิจที่ผ่านมาทำให้เศรษฐกิจขยายตัวในอัตราสูงขึ้น แต่ได้ก่อให้เกิดปัญหาการกระจายรายได้ที่มีความเหลื่อมล้ำในสังคม มีความแตกต่างระหว่างรายได้ภาคเกษตรและภาคอุตสาหกรรม และความแตกต่างรายได้ของคนในเมืองและชนบท ซึ่งไม่สามารถแก้ไขได้ในระยะสั้น

ความเป็นมาของปัญหา (Context of the Problem)

สับปะรดเป็นพืชใบเลี้ยงเดี่ยวอายุยาว ถิ่นดั้งเดิมอยู่ในเขตร้อนและกึ่งร้อนของทวีปอเมริกา ซึ่งครอบคลุมพื้นที่บริเวณอเมริกากลาง และตอนเหนือของอเมริกาใต้ บริเวณลุ่มน้ำเมซอน ระหว่างตอนใต้ของเวเนซุเอลาและตอนเหนือของตอนอบอุ่นบริเวณตะวันออกเฉียงใต้ของสหรัฐอเมริกา ประเทศปลูกสับปะรดที่สำคัญของโลกได้แก่ สหภาพแอฟริกาใต้ ไชวอริโคสต์ เคนยา เม็กซิโก สหรัฐอเมริกา (ฮาวาย) ออสเตรเลีย (ควีนส์แลนด์) ฟิลิปปินส์ ใต้หวัน มาเลเซีย อินโดนีเซียและไทย สภาพแวดล้อมและพื้นที่ที่เหมาะสมในการปลูกสับปะรดมักจะเป็นบริเวณใกล้ชายทะเลแม่น้ำที่อยู่ลึกเข้ามาในทวีป ซึ่งมีอุณหภูมิและความชื้นไม่แปรปรวนมากนัก หรือบริเวณที่อยู่สูงจากระดับน้ำทะเลมาก

พันธุ์สับปะรดที่นิยมปลูกกันแพร่หลายมากที่สุดคือ พันธุ์ปัตตาเวีย เชื่อว่าเป็นพันธุ์ที่มาจากลุ่มน้ำเมซอน เพราะมีคุณสมบัติที่เหมาะสมทั้งใช้บริโภคผลสด และทำสับปะรดกระป๋อง การปลูกในแต่ละท้องถิ่นอาจมีการคัดเลือกสายพันธุ์ตามลักษณะที่ต้องการกัน บางชนิดเป็นการปลูกเพื่อการค้า เพื่อใช้ประโยชน์จากเส้นใยในใบ หรือบางชนิดที่ดอกใบและใบประดับ มีสีส้มสวยงามแปลกตาจึงมีหลายคนนิยมใช้สับปะรดเป็นไม้ประดับ ผลิตภัณฑ์สับปะรดกระป๋องจำแนกออกได้หลายชนิด อาทิเช่น สับปะรดแว่น สับปะรดชิ้นยาว สับปะรดชิ้นใหญ่ สับปะรดชิ้นลิ้ม สับปะรดลูกเต๋า น้ำสับปะรด และอื่น ๆ

สับปะรด เป็นสินค้าเกษตรส่งออกที่สำคัญประเภทหนึ่งของไทย เช่นเดียวกับการผลิตสินค้าเกษตรประเภทอื่น ๆ ทั้งนี้ในการผลิตสับปะรดผลสดเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบสำหรับอุตสาหกรรมสับปะรดกระป๋องหรือสำหรับบริโภคสดก็ตาม ยังไม่มีขั้นตอนในการผลิตที่เป็นมาตรฐาน ทำให้เกิดผลเสียทั้งในด้านคุณภาพของสินค้าที่ผลิตได้ไม่สม่ำเสมอแน่นอน และต้นทุนการผลิตที่สูงเนื่องจากมีส่วนที่ต้องคัดทิ้งเกิดขึ้นในปริมาณมาก

ตลาดสับปะรดบริโภคสดส่วนใหญ่เป็นสับปะรดพันธุ์โรงงาน มีเพียงเล็กน้อยที่เป็นสับปะรดพันธุ์ภูเก็ล ที่นิยมปลูกทางภาคใต้และพันธุ์นางแลที่ปลูกมากทางภาคเหนือจังหวัดเชียงราย ปี 2542 ตลาดมีความต้องการประมาณ 470,000 ตัน หรือร้อยละ 20 ของผลผลิตทั้งหมด ปริมาณความต้องการสับปะรดผลสดจะมากขึ้น ตลาดในประเทศมีความต้องการสับปะรดสุกร้อยละ 70 ขึ้นไป เนื้อสับปะรดแน่น ละเอียด รสหวานจัดไม่จำกัดขนาดผลเล็กหรือผลใหญ่ก็ได้ การซื้อของพ่อค้าจ่ายเป็นเงินสดทันที ราคาที่เกษตรกรขายได้สูงกว่าราคาที่ขายให้กับผู้ได้รับโควตาส่งโรงงาน ทั้งยังไม่ต้องตัดถูกและก้านทำให้เกษตรกรขายได้น้ำหนักมากขึ้น แต่มีข้อเสียคือ ปริมาณไม่แน่นอน ใน

รอบ 1 ปี มีช่วงฤดูกาลที่สับปะรดออกสู่ตลาดมาก 2 ช่วง ค่ายกันคือ เดือนเมษายน – มิถุนายน และ เดือนพฤศจิกายน – มกราคม (สุขสันต์ สุทธิผลไพบูลย์, 2544)

ตาราง 1 จำนวนพื้นที่เพาะปลูกสับปะรดจังหวัดเชียงราย

อำเภอ	พื้นที่เพาะปลูก		พื้นที่เสียหาย		พื้นที่เก็บเกี่ยว		ผลผลิต	
	(ไร่)		(ไร่)		(ไร่)		(ตัน)	
	2546	2544	2546	2544	2546	2544	2546	2544
เมือง								
เชียงราย	7,705	8,870	4,146	-	3,559	8,866	8,962	2,497
เชียงแสน	150	-	-	-	150	-	461	-
แม่จัน	880	515	-	-	880	515	1,760	2,000
แม่สาย	700	1,475	-	-	700	1,475	2,792	3,000
พาน	1,605	2,136	-	-	1,605	2,136	4,976	3,746
ป่าแดด	15	15	-	-	15	15	32	3,331
แม่ฟ้าหลวง	60	5	-	-	60	5	178	2,200

ที่มา: สำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงราย(2547)

หมายเหตุ ปี 2545 ไม่มีรายงานพื้นที่เพาะปลูก

จากตาราง 1 แสดงพื้นที่เพาะปลูกสับปะรดในจังหวัดเชียงราย จำแนกตามอำเภอ จะเห็นว่า อำเภอที่ปลูกสับปะรดมากที่สุดคืออำเภอเมืองเชียงราย และในอำเภอเมืองเชียงรายนี้นี้ ปลูกสับปะรดมากที่สุดตามตำบลนางแลซึ่งมีชื่อเสียงในด้านการปลูกสับปะรด เนื่องจากสับปะรดมีรสชาติอร่อย มีรสหวาน มีกลิ่นหอม ประชากรส่วนใหญ่ของตำบลนางแลประกอบอาชีพทางการเกษตรกรรมเป็นหลัก ผลผลิตที่สำคัญได้แก่ ข้าว สับปะรด ลำไย ลิ้นจี่ มะม่วง ข้าวโพด ถั่วเหลือง และมันสำปะหลัง โดยเฉพาะสับปะรด คือ “สับปะรดนางแล” ซึ่งเป็นพืชผลทางการเกษตรที่มีชื่อเสียง ของระดับตำบล ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับประเทศ การทำการเกษตรในตำบลนางแลเป็นลักษณะแบบดั้งเดิม โดยอาศัยแหล่งน้ำจากธรรมชาติเป็นสำคัญ ผลผลิตทางการเกษตรที่สามารถสร้างชื่อเสียงและส่งออก เป็นรายได้หลักของประชาชนในตำบลนางแล ส่วนที่เหลือประชาชนตำบลนางแลประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม ได้แก่ รับจ้างทั่วไป ค้าขาย และบริการ (องค์การบริหาร ตำบลนางแล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย, 2546)

สับปะรดนางแลเป็นสับปะรดที่มีชื่อเสียงของจังหวัดเชียงราย มีรสชาติหวานฉ่ำ มีผลเล็ก ขนาดพอเหมาะ คัดดีน เปลือกบาง ทำให้ปอกเปลือกได้ง่ายโดยไม่ต้องควั่นตา เดิมนำพันธุ์มาจากจังหวัดภูเก็ตมาปลูกในพื้นที่ตำบลนางแล อำเภอเมืองเชียงราย และได้กลายพันธุ์ที่มีลักษณะเฉพาะตัว หากนำไปปลูกในพื้นที่อื่นก็จะไม่ได้ รสหวานเหมือนที่ปลูกในตำบลนางแล ซึ่งมีพื้นที่ปลูกกว่า 5,000 ไร่ ชาวบ้านตำบลนางแลส่วนใหญ่ปลูกสับปะรดเป็นอาชีพหลัก โดยเฉลี่ยแล้วครอบครัวหนึ่งจะปลูกสับปะรดประมาณ 3-5 ไร่ โดยพื้นที่ 1 ไร่สามารถปลูกสับปะรดได้ราว 8,000 ต้น ในอดีตเกษตรกรได้รับผลตอบแทนในรูปแบบของรายได้ประมาณ 12,000 บาทต่อพื้นที่ 1 ไร่ (องค์การบริหารส่วนตำบลนางแล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย, 2546) แต่เมื่อมีการปลูกสับปะรดในพื้นที่เดิมต่อเนื่องนานหลายปี ทำให้คุณภาพดินเสื่อมลง รสชาติสับปะรดที่เคยฉ่ำหวานเริ่มมีรสชาติที่ฝืดเคืองขึ้น ส่งผลให้ผลผลิตผลสดที่ด้อยคุณภาพจำหน่ายได้ในราคาที่ถูกลง หรือบางครั้งก็ขายไม่ได้ จึงทำให้ผลตอบแทนจากการขายสับปะรดลดลงจากเดิมมาก ในขณะที่เดียวกันต้นทุนการผลิตก็สูงขึ้นเรื่อย ๆ จึงทำให้เกษตรกรมีภาระค่าใช้จ่าย และภาระหนี้สินค่อนข้างมาก

สิ่งนี้จึงเป็นปัญหาสำคัญที่ต้องมาทำการศึกษาว่า มีปัจจัยใดบ้างที่เป็นสาเหตุของการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรอันก่อให้เกิดปัญหาความยากจนของเกษตรกรอยู่ในปัจจุบันนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

(Objectives of the Study)

ในการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด กรณีศึกษา ตำบลนางแล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัย ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาถึงสภาพเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร
2. เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกร
3. เพื่อศึกษาถึงบัญชีรายได้ ของเกษตรกร

ขอบเขตของการวิจัย

(Scope of the Study)

ตำบลนางแล มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 55 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 34,375 ไร่ ประกอบไปด้วยหมู่บ้านทั้งหมด 14 หมู่บ้าน มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 9,553 คน แยกเป็นชาย 4,654 คน หญิง 4,899 คน มีความหนาแน่นเฉลี่ย 173.69 คน/ตารางกิโลเมตร มีพื้นที่เพาะปลูก

สับปะรดทั้งหมด 4,045 ไร่ และมีเกษตรกรที่เพาะปลูกสับปะรดทั้งหมด 363 ราย (องค์การบริหารส่วนตำบลนางแล, 2546)

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้เน้นศึกษาถึง ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกร ตำบลนางแล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย โดยผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตในการศึกษา ไว้ดังนี้

ผู้ให้ข้อมูล คือ เกษตรกรที่ปลูกสับปะรด และมีภูมิลำเนาอยู่ในตำบลนางแล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

ข้อมูลที่น่าสนใจในการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกร จะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับ จำนวนเงินกู้ทั้งภายในและนอกระบบ รายได้ภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร การเปลี่ยนแปลงของรายได้ของเกษตรกร สัดส่วนผู้มีรายได้น้อยครัวเรือน ประสิทธิภาพในการปลูกสับปะรด จำนวนพื้นที่เพาะปลูก รายจ่ายภาคเกษตร รายจ่ายนอกภาคเกษตร และระดับการศึกษาของเกษตรกร เพื่อนำมาอธิบายปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

(Expected Results)

การศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด กรณีศึกษา ตำบลนางแล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย จะเป็นประโยชน์ในทางการศึกษาโดย

1. เพื่อให้ทราบถึงสภาพเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร
2. ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกร
3. เพื่อให้ทราบถึงบัญชีรายได้ของเกษตรกร
4. เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับจากการวิจัยไปใช้ในการแก้ไขปัญหาให้กับเกษตรกรที่มีปัญหาการชำระหนี้เงินกู้

นิยามศัพท์

(General Definitions)

เกษตรกร หมายถึง เกษตรกรผู้ทำอาชีพเพาะปลูกสับปะรด และมีภูมิลำเนาอยู่ในตำบลนางแล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

เงินกู้นอกระบบ หมายถึง เงินกู้ที่ได้มาจากการกู้ยืมจากพ่อค้า นายทุน ญาติพี่น้อง กลุ่มออมทรัพย์ชุมชน หรือบุคคลอื่น

เงินกู้ในระบบ หมายถึง เงินกู้ที่ได้มาจากการกู้ยืมธนาคารอาคารสงเคราะห์ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ธนาคารพาณิชย์ สหกรณ์การเกษตร กองทุนหมู่บ้าน เป็นต้น

จำนวนหนี้ค้างชำระ หมายถึง จำนวนหนี้สินที่เกษตรกรมี โดยคำนวณจากจำนวนหนี้เงินกู้ในระบบ รวมกับจำนวนหนี้เงินกู้นอกระบบ

พื้นที่เพาะปลูก หมายถึง จำนวนพื้นที่ที่ใช้ในการเพาะปลูกสับปะรด เช่น พื้นที่เพาะปลูกสับปะรด 5 ไร่ หรือ พื้นที่เพาะปลูกสับปะรด 10 ไร่ เป็นต้น

การค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกร หมายถึง จำนวนเงินที่เกษตรกรเป็นหนี้โดยคิดคำนวณจากจำนวนหนี้เงินกู้ในระบบ รวมกับจำนวนหนี้เงินกู้นอกระบบ

รายได้ภาคเกษตร หมายถึง รายได้จากการเพาะปลูกสับปะรดนางแล และรายได้จากการปลูกพืชหรือการเลี้ยงสัตว์ชนิดอื่น ๆ

รายได้นอกภาคเกษตร หมายถึง รายได้ที่มีได้มาจากการเพาะปลูกสับปะรดนางแล หรือมิได้มาจากการเพาะปลูกพืชหรือการเลี้ยงสัตว์ชนิดอื่น ๆ เช่น รายได้จากการรับจ้าง รายได้จากการขายสินค้าที่มีใช้สินค้าเกษตร เป็นต้น

รายจ่ายภาคเกษตร หมายถึง รายจ่ายที่ใช้ในการเพาะปลูกสับปะรด และรายจ่ายที่ใช้ในการเพาะปลูกพืชหรือการเลี้ยงสัตว์ชนิดอื่น ๆ เช่น ค่าเช่าที่ดิน ค่าจ้างแรงงาน ค่าขนส่ง ค่าปุ๋ยและยาปราบศัตรูพืช เป็นต้น

รายจ่ายนอกภาคเกษตร หมายถึง รายจ่ายที่มีได้จ่ายในเรื่องการเพาะปลูกสับปะรด หรือมิได้ใช้จ่ายจ่ายในเรื่องการเพาะปลูกพืชหรือการเลี้ยงสัตว์ชนิดอื่น ๆ ได้แก่ ค่าอาหาร ค่าการศึกษาบุตร ค่าภาษีโรงเรือนและที่ดิน ค่ายารักษาโรค ค่าใช้จ่ายเพื่อการยังชีพ ค่าใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ค่าใช้จ่ายทางสังคม เป็นต้น

ค่าใช้จ่ายเพื่อการยังชีพ หมายถึง ค่าใช้จ่ายสำหรับของใช้ในบ้าน เช่น เสื้อผ้า ยาสีฟัน ผงซักฟอก เป็นต้น

ค่าใช้จ่ายฟุ่มเฟือย เช่น ค่าสุรา บุหรี่ ค่าหอย ค่าซื้อสินค้าจำพวกเครื่องใช้ไฟฟ้า และยานพาหนะ

ค่าใช้จ่ายพิธีกรรม เช่น ค่างานบุญ งานศพ งานแต่งงาน

รายจ่ายรวม หมายถึง รายจ่ายภาคเกษตร บวกด้วยรายจ่ายนอกภาคเกษตร

ผู้มีรายได้ในครัวเรือน หมายถึง สมาชิกในครัวเรือนที่ได้รับค่าตอบแทนจากการประกอบอาชีพทั้งภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร

ผู้ที่ยังไม่มีรายได้ในครัวเรือน หมายถึง สมาชิกในครัวเรือน ที่ไม่ได้รับค่าตอบแทนจากการประกอบอาชีพทั้งภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร

สัดส่วนของผู้มีรายได้ในครัวเรือนเกษตรกร หมายถึง สัดส่วนระหว่างผู้มีรายได้ในครัวเรือนเกษตรกร ต่อผู้ที่ยังไม่มีรายได้ในครัวเรือนเกษตรกร (ผู้มีรายได้: ผู้ไม่มีรายได้)

การเปลี่ยนแปลงของรายได้ หมายถึง ส่วนต่างของรายได้ขณะที่ทำการกู้เงิน กับรายได้ปัจจุบัน

ประสบการณ์ในการปลูกสับปะรด หมายถึง จำนวนปีที่เกษตรกรมีประสบการณ์ในการปลูกสับปะรด

ที่ดินที่ถือครอง หมายถึง ที่ดินที่เกษตรกรมีสิทธิถือครองอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งสิทธิในการถือครองนี้มีได้รวมถึงที่ดินที่ทำการเช่าจากเจ้าของที่ดินรายอื่น

ที่ดินที่ใช้ปลูกสับปะรด หมายถึง ที่ดินที่เกษตรกรใช้ในการปลูกสับปะรดเพียงอย่างเดียว ไม่ได้รวมถึงการปลูกพืชชนิดอื่นหรือการเลี้ยงสัตว์

ที่ดินที่ใช้ทำการเกษตรอื่น ๆ หมายถึง ที่ดินที่มีได้ใช้ในการปลูกสับปะรด แต่ใช้ในการทำการเกษตรอื่น ๆ เช่นการปลูกพืชชนิดอื่นและการเลี้ยงสัตว์

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

(REVIEW OF RELATED LITERATURE)

ปัจจัยที่ส่งผลให้เกษตรกรเป็นหนี้

การผลิตในระยะแรกๆ ปัญหาเรื่องหนี้สินของเกษตรกรยังไม่มี ความรุนแรงมากนัก เนื่องจากมีต้นทุนที่ต่ำมาก ประกอบกับการผลิตยังเป็นการผลิตยังชีพเป็นส่วนใหญ่ ต่อมา สถานการณ์เริ่มเปลี่ยนไป นั่นก็คือมีความจำเป็นในการผลิตเพื่อการค้ามากขึ้น อีกทั้งยังต้องมีการ บริโภคเพิ่มมากขึ้นด้วย จึงทำให้ปัญหาหนี้สินของเกษตรกรในระยะหลังทวีความรุนแรงมากขึ้น ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลให้เกษตรกรเป็นหนี้ มีดังนี้

1. ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ มีดังนี้

1.1 ปัญหาด้านการผลิต จากการที่สถานการณ์ทางการเกษตรเปลี่ยนไป จึง ก่อให้เกิดปัญหาในการผลิตทางการเกษตรมากขึ้น ซึ่งมีดังต่อไปนี้

1.1.1 ที่ดินทำกิน เกษตรกรจำนวนมากไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง หรือมี ที่ดินจำกัด ในขณะที่ครอบครัวเกษตรกรไทยเป็นครอบครัวขนาดใหญ่ ที่ดินทำการเกษตรของ เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นที่ดินเช่า ซึ่งเป็นที่ดินที่เกษตรกรมิได้เป็นเจ้าของที่ดิน ทำให้เกษตรกรต้อง ลงทุนในการผลิตสูงขึ้น ประกอบกับที่ดินส่วนใหญ่อยู่ในสภาพเสื่อมโทรมมาก เพราะใช้ทำการ เพาะปลูกติดต่อกันมาเป็นเวลานาน และไม่ได้รับการบำรุงรักษาสภาพดินเท่าที่ควร เกษตรกรหลาย รายขาดแรงจูงใจในการปรับปรุงที่ดิน เนื่องจากไม่ใช่ที่ดินของตนเอง และขาดแคลนเงินทุน พืชที่ เกษตรกรปลูกจึงเป็นสินค้าหลักไม่กี่ชนิดที่ลงทุนค่อนข้างต่ำ อีกทั้งที่ดินทำการเกษตรหลายแห่งใน ปัจจุบัน ทำการเพาะปลูกพืชที่ไม่เหมาะสมกับชนิดของดิน สาเหตุเหล่านี้จึงทำให้ผลผลิตต่อพื้นที่ต่ำ และมีแนวโน้มจะลดลง

1.1.2 แหล่งน้ำ น้ำเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญต่อการประกอบอาชีพ การเกษตร ไม่ว่าจะเป็นการเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ และการอุปโภคบริโภคของเกษตรกร การจะทำการ เกษตรให้ได้ผลจะต้องมีน้ำในปริมาณที่พอเพียงและเหมาะสม นั้นหมายถึงจำเป็นต้องเป็นแหล่ง น้ำจากการชลประทาน แต่การทำการเกษตรของประเทศไทยยังต้องอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก เนื่องจาก พื้นที่ทำการเกษตรที่อาศัยน้ำชลประทานมีน้อยมาก ดังนั้นจึงทำให้เกษตรกรส่วนใหญ่ต้องเสี่ยงต่อ

เพาะปลูกบางแห่งมีสภาพดินที่เป็นดินไม่อุ้มน้ำ ทำให้ต้องเสี่ยงกับความผันแปรของฝนมากขึ้น ปีใดฝนทิ้งช่วงก็จะประสบภาวะขาดแคลนน้ำ ปีใดฝนตกหนักติดต่อกันก็จะเกิดภาวะน้ำท่วมอย่างรุนแรง อธิปไตยเหล่านี้ทำให้เกษตรกรต้องเสี่ยงอยู่ตลอดปี ปีใดประสบความเสียหายเพาะปลูกไม่ได้ผลก็จะทำให้มีหนี้สินและยากลำบากต่อการผ่อนชำระได้ เนื่องจากการเพาะปลูกแต่ละปีก็พอดำรงชีพ เพียงอยู่พอกินเท่านั้น

1.1.3 ปัญหาพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ เกษตรกรไทยยังขาดพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ที่ดีในการประกอบอาชีพ ในด้านพันธุ์พืช ทั้งเมล็ดพันธุ์ กิ่งตอนและกล้าพันธุ์ดีของพืชผักสวนครัว พืชไร่ พืชสวน และไม้ยืนต้นอื่น ๆ เกือบทุกชนิดยังไม่พอเพียง เกษตรกรส่วนใหญ่ยังไม่มีพันธุ์ดีใช้ จึงทำให้ปริมาณผลผลิตและคุณภาพของผลผลิตที่ได้รับต่ำ โดยเฉพาะกล้าพันธุ์ไม้ผลไม้ยืนต้นที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็ยังไม่สามารถผลิตกล้าพันธุ์ไม้ผลและพันธุ์สัตว์ที่ดีได้เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกรทั่วประเทศ

1.1.4 ปุ๋ย เป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญที่จะทำให้เกษตรกรสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตได้ โดยเฉพาะสภาพดินที่ใช้ทำการเกษตรของประเทศไทย ส่วนใหญ่อยู่ในสภาพเสื่อมโทรม ดังนั้น การใช้ปุ๋ย ไม่ว่าจะเป็นปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยเคมี หรือปุ๋ยในรูปอื่นใด จึงยังมีความจำเป็นมากขึ้น แต่จากความเป็นจริงประเทศไทยใช้ปุ๋ยเพื่อการเกษตรอยู่ในอัตราที่ต่ำมาก เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ ทั้งนี้ เนื่องจากเกษตรกรขาดความรู้ ความสนใจในเรื่องการบำรุงรักษาดิน ประกอบกับการขาดทุนในการจัดซื้อปุ๋ยมาใช้ บางครั้งการใช้ปุ๋ยก็ไม่ได้ผลเท่าที่ควร ทั้งนี้เนื่องจากขาดความรู้ ความเข้าใจในการใช้ปุ๋ยให้เหมาะสมกับชนิดพืชและลักษณะพื้นที่ หรือใช้ปุ๋ยที่ไม่มีคุณภาพ เนื่องจากเป็นปุ๋ยปลอม หรือปุ๋ยเสื่อมคุณภาพ แม้ว่าจะมีหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดซื้อปุ๋ย จัดหาปุ๋ยสำหรับจำหน่ายให้เกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรสามารถซื้อปุ๋ยคุณภาพดี ราคาเป็นธรรม แต่การดำเนินงานยังไม่ค่อยมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ทั้งในแง่ปริมาณไม่เพียงพอ กับความต้องการของเกษตรกรและการดำเนินงานมักล่าช้าไม่ทันต่อฤดูกาลเพาะปลูก

1.2 ปัญหาด้านการตลาด เป็นปัญหาหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อผลผลิตของเกษตรกรมิใช่น้อย เพราะการตลาดเกี่ยวข้องกับผลผลิตเกษตรโดยตรง ถ้าหากการตลาดของผลิตผลเกษตรขาดประสิทธิภาพ และยังมีการผูกขาดตัดตอนด้วยคนกลางมากขึ้นเท่าใด ผลเสียก็ย่อมตกแก่เกษตรกรมากขึ้นเท่านั้น ดังนั้น ปัญหาด้านการตลาดจึงประกอบไปด้วย

1.2.1 พ่อค้าคนกลาง ด้วยเหตุที่ราคาสินค้าเกษตรมีความไม่แน่นอน นั่นคือ ราคาสินค้าจะขึ้นอยู่กับปริมาณสินค้าที่ออกสู่ตลาดในช่วงระยะเวลาสั้นๆ และขึ้นอยู่กับความต้องการใช้ภายในประเทศ และความต้องการของตลาดต่างประเทศ ในช่วงเก็บเกี่ยวเป็นช่วงที่สินค้าออกสู่ตลาดพร้อมกัน ราคาสินค้าจะต่ำมาก พ่อค้าคนกลางมีอิทธิพลอย่างมากในการกำหนด

ราคา และบางครั้ง เกษตรกรเองก็ทราบว่าราคาสินค้าที่ได้รับต่ำมาก แต่มีความจำเป็นต้องขายเพราะต้องการใช้เงิน หรือขายเพื่อชำระหนี้ หรือเกษตรกรเสียด้านขนส่งไปตลาดแล้วก็จำเป็นต้องขาย นอกจากนี้ความผูกพันระหว่างพ่อค้าคนกลางในท้องถิ่นกับเกษตรกรก็มีส่วนเป็นตัวกำหนดให้ต้องขายสินค้าให้แก่พ่อค้าคนกลาง เพราะพ่อค้าคนกลางในท้องถิ่นมักเป็นนายทุนเงินกู้ของเกษตรกรด้วย เนื่องจากความจำกัดของเงินกู้ในระบบทำให้เกษตรกรต้องหันไปกู้ยืมเงินลงทุนในท้องถิ่น ทั้งในรูปแบบเงินสดและวัสดุการเกษตร เช่น ปุ๋ย พันธุ์พืช สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช เป็นต้น ล่วงหน้า และข้อผูกพันที่จะขายสินค้าให้หลังการเก็บเกี่ยว หรือตกลงซื้อขายล่วงหน้าขณะที่ผลผลิตยังไม่ได้เก็บเกี่ยวทำให้ขายสินค้าได้ในราคาที่ต่ำกว่าความเป็นจริง

1.2.2 ข้าราชการตลาด เกษตรกรยังไม่มีความรู้เรื่องธุรกิจการตลาดในเรื่องของราคาและการตลาด ทั้งนี้เพราะว่าข้าราชการต่าง ๆ ยังไม่แพร่หลายเข้าถึงเกษตรกร ดังนั้นเกษตรกรจึงไม่มีการวางแผนการผลิต การตลาด ชนิดและปริมาณผลผลิตทางการเกษตร จึงไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด การดำเนินงานของรัฐในเรื่องข้าราชการตลาดและการประชาสัมพันธ์ข่าวสารยังไม่มีประสิทธิภาพ

1.3 ปัญหาด้านเงินทุน การก่อกำหนดของเกษตรกร ถ้าพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ของการก่อกำหนดแล้ว อาจจำแนกได้เป็นการก่อกำหนดเพื่อการลงทุน ปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตร การก่อกำหนดเพื่อการบริโภค และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ในครอบครัว เท่าที่ผ่านมาแม้รัฐบาลจะกำหนดให้สถาบันการเงิน อาทิ ธ.ก.ส ธนาคารพาณิชย์ ให้สินเชื่อแก่เกษตรกร และสหกรณ์การเกษตร แต่เงินกู้ในระบบก็ยังไม่สามารถสนองความประสงค์ของเกษตรกรได้ทั้งหมด และในการกู้ยืมยังมีเงื่อนไขกฎเกณฑ์ในการกู้รวมทั้งหลักประกันต่าง ๆ ทำให้เกษตรกรต้องหันไปกู้เงินจากนายทุนเงินกู้ในท้องถิ่นหรือเงินกู้ในระบบ ซึ่งมีความคล่องตัวกว่าเป็นจำนวนมาก แม้จะถูกเอารัดเอาเปรียบในแง่ของการทำสัญญากู้เงินและอัตราดอกเบี้ยสูงกว่าอัตราที่ควรจะเป็น และมักจะต้องขายผลผลิตให้แก่พ่อค้าที่เป็นนายทุนเงินกู้ในราคาต่ำ ทำให้เป็นภาวะทับถมที่ทำให้เกษตรกรต้องรับภาระมากขึ้น

2. ปัจจัยทางสังคม

2.1 ปัญหาด้านการศึกษา

เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่าอาชีพเกษตรกรเป็นอาชีพที่ยากจน แต่ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ โดยเฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีจำนวนผู้ประกอบอาชีพการเกษตรมากที่สุด ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรจะเป็นผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจอ่อนแอ ขาดเงินทุนในการส่งเสริมให้บุตรหลานได้รับการศึกษาและความต้องการแรงงานเพื่อช่วยครอบครัว ทำให้โอกาสการเล่าเรียน

ของครอบครัวมีจำกัด เป็นเหตุให้เกษตรกรและสมาชิกในครัวเรือนส่วนมากมีการศึกษาน้อยกว่ากลุ่มอาชีพอื่น ๆ จึงเป็นสาเหตุประการหนึ่ง ทำให้การส่งเสริมการเกษตรและการอบรมให้ความรู้ รวมทั้งวิชาการ เทคนิคการผลิตใหม่ เพื่อการพัฒนาเกษตรให้เจริญก้าวหน้า จึงไม่บรรลุผลเท่าที่ควร

2.2 ปัญหาด้านสาธารณสุข

เกษตรกรส่วนใหญ่อยู่ในชนบท ขาดความรู้ในเรื่องโภชนาการ และมีฐานะยากจน ดังนั้นการกินอยู่ของเกษตรกรจึงค่อนข้างแร้นแค้น การกินอาหารก็ไม่ถูกต้องตามหลักโภชนาการ ได้สารอาหารไม่ครบหมู่ มีสุขภาพอ่อนแอ เนื่องจากเป็นโรคขาดอาหารโดยเฉพาะเด็กทารกและเด็กวัยก่อนเรียนจึงเป็นโรคขาดสารอาหารกันค่อนข้างมาก ประกอบกับต้องทำงานหนักตลอดเวลา เมื่อมีโรคภัยไข้เจ็บมักเป็นแบบเรื้อรัง ทำให้ไม่สามารถที่จะออกไปประกอบอาชีพได้ ยิ่งก่อให้เกิดปัญหาพอกพูน นอกจากนี้มีความเชื่อหรือยึดถือการดื่ม การบริโภคสิ่งที่ไม่ก่อประโยชน์ต่อร่างกาย เช่น เสพสุรา เครื่องดื่มที่คิดว่าเป็นสารชูกำลังเป็นประจำ ทำให้มีรายจ่ายสูงขึ้น เป็นภาระแก่ครอบครัวอย่างมาก

3. ปัจจัยด้านการเมือง

ในด้านการเกษตร รัฐบาลทุกยุคทุกสมัยต่างก็ให้ความสำคัญกับการพัฒนาการเกษตรมาโดยตลอด แต่การเกษตรของไทยก็ยังไม่สามารถพัฒนาตามนโยบายที่กำหนดไว้หรือบรรลุเป้าหมายในระดับที่น่าพอใจ ทั้งนี้เนื่องจากสาเหตุหลายประการ นอกจากข้อจำกัดในด้านเศรษฐกิจและสังคมแล้ว ปัจจัยหรือข้อจำกัดทางการเมืองมีผลต่อการพัฒนาการเกษตรค่อนข้างสูง สาเหตุสำคัญประการหนึ่งคือ ความไม่ต่อเนื่องในค่านโยบายที่กำหนดขึ้นเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้าในเฉพาะเรื่องเฉพาะกรณี เพราะมีการเปลี่ยนแปลงคณะรัฐบาลบ่อยครั้ง อีกทั้งการขาดการวางแผนระยะยาวอย่างเป็นระบบ ทำให้นโยบายมักถูกเปลี่ยนแปลง หรือละเลยเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหาร แม้ว่าโดยภาพรวมแล้วนโยบายนั้นอาจเป็นนโยบายที่ถูกต้องเหมาะสม ทำให้เกษตรกรหรือผู้ถือปฏิบัติปรับตัวไม่ทัน หรือขาดความเชื่อถือ ไม่นำไปปฏิบัติอย่างจริงจัง เพราะเชื่อว่าเป็นนโยบายชั่วคราว พอเปลี่ยนผู้บริหารนโยบายนั้น ๆ ก็มักจะถูกยกเลิกไป การมีนโยบายไม่มีความต่อเนื่อง นอกจากทำให้หน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงขาดความกระตือรือร้นในการทำงานแล้ว หากเป็นนโยบายที่จะดำเนินการให้เกิดความสำเร็จแล้ว จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือในการประสานการทำงานแล้ว ยิ่งทำให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จได้ยาก

4. ปัจจัยด้านอื่น ๆ

นอกจากปัจจัยภายนอก ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองแล้ว ปัจจัยภายในหรือตัวเกษตรกรก็เป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้เกษตรกรเองต้องเป็นหนี้ จำเป็นที่ต้องพิจารณาให้สอดคล้องกัน มิฉะนั้นแม้ว่าปัจจัยภายนอกต่าง ๆ ได้รับการแก้ไขให้หลุดพ้นไปแล้ว แต่ปัจจัยภายใน คือ ตัวเกษตรกรไม่ได้รับการแก้ไข ก็คงจะยากที่จะทำให้เกษตรกรและครอบครัวหลุดพ้นจาก วัฏจักรของการเป็นหนี้ได้ ปัจจัยในข้อนี้ก็มีสาเหตุที่ทำให้เกษตรกรเป็นหนี้ เช่น

4.1 เกษตรกรนำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ ทั้ง ๆ ที่ทราบอยู่แล้วว่าเงินที่กู้มา โดยเฉพาะผ่านสถาบันการเงิน เป็นเงินกู้เพื่อการผลิตโดยเฉพาะ แต่มักนำเงินกู้ไปใช้ในทางอื่น ๆ ซึ่งอาจเกิดเพราะความจำเป็นส่วนตัว เช่น เป็นค่ารักษาพยาบาล ค่าเล่าเรียน ค่าใช้จ่ายเพื่อยังชีพ หรือมิใช่เพราะความจำเป็นส่วนตัว แต่ใช้จ่ายเพราะค่านิยมตามกัน เช่น ซื้อสิ่งอำนวยความสะดวก สิ่งที่ทำให้ความบันเทิง ค่าใช้จ่ายในพิธีกรรมต่าง ๆ เช่น งานแต่งงาน งานบวช ที่ฟุ่มเฟือยเกินความจำเป็น แม้บางครั้งมิได้นำเงินกู้ไปใช้แต่นำรายได้จากการขายผลิตผลไปใช้ตามแนวทางข้างต้น

4.2 เกษตรกรมีเจตนาบิดพลิ้ว หรือมีพฤติกรรมหนียหนี้ โดยเฉพาะหนี้ในระบบ เนื่องจากอัตราดอกเบี้ยของหนี้สินในระบบถูกควบคุมโดยรัฐบาล ทำให้เกษตรกรบางคน บางกลุ่ม มีเจตนาบิดพลิ้ว หรือหนียหนี้ เนื่องจากเห็นว่าเสียดอกเบี้ยต่ำ หรือสามารถต่อรองผ่อนชำระได้ จึงนำเงินไปใช้ทางอื่น และประพฤติดังนิตย จนถึงระดับหนึ่งก็ไม่สามารถชำระหนี้ได้ บางครั้งก็ได้รับข้อมูลข่าวสารที่ไม่ถูกต้อง เช่น คิดว่าการเป็นหนี้ของรัฐบาลถ้าค้างชำระกันมากๆ ก็สามารถต่อรองรัฐบาลเล็กน้อย ผ่อนผันหนี้ได้ เพราะมีตัวอย่างกรณีนี้ให้เห็นอยู่เสมอ โดยเฉพาะผู้ที่ เป็นหนี้กับกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร

งานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นหนี้ค้างชำระ

ปัจจัยด้านตัวแปรตาม

หนี้เงินกู้ค้างชำระ

พิจิต ธานี (2530) ได้ศึกษาถึงเรื่องสินเชื่อการเกษตรพบว่าความล้มเหลวของเกษตรกรที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนดเวลาหรือไม่สามารถชำระหนี้ได้เลยนั้น เป็นปัญหาที่สำคัญยิ่งแก่ธนาคาร ซึ่งปัญหานี้ไม่เพียงแต่จะเป็นเครื่องชี้ถึงสัญญาณภัยต่อธนาคารเองในการสูญเสียเงินทุนเท่านั้น แต่ยังสะท้อนทำให้กระทบกระเทือนถึงความสามารถในการชำระหนี้ของ

ธนาคารแก่เจ้าหนี้ เช่น ธนาคารพาณิชย์ได้ และผลที่สุดก็คือธนาคารเอง จะไม่ได้รับความเชื่อถือจากเจ้าหนี้และจะขอกู้เงินมาเพื่อขยายงานได้ยากขึ้น ผู้ที่ได้รับเคราะห์กรรมก็คือตัวเกษตรกรเอง

วัลรัทซ์ มิ่งมณีนาคิน (2528) ได้ทำการวิจัยเรื่องสินเชื่อชนบทพบว่าปัญหาประการหนึ่งซึ่งมักประสบกันไม่ว่าจะเป็นแหล่งเงินกู้ในหรือนอกระบบ คือปัญหานี้ค้างชำระในกรณีของนายทุนเอกชนอาจจะถือว่าไม่ใช่ปัญหาสำคัญ トラบเท่าที่ลูกหนี้ยังจ่ายดอกเบี้ยอย่างสม่ำเสมอ แต่ในกรณีของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ถือว่าเป็นปัญหาสำคัญ เพราะเงินกู้ส่วนใหญ่เป็นการปล่อยกู้แบบปราศจากหลักทรัพย์ค้ำประกันจากการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสาเหตุหนี้ค้างชำระพบว่า หนี้ค้างชำระจำนวนมาก เกิดจากการใช้เงินกู้ผิดวัตถุประสงค์ ไม่ว่าจะตั้งใจหรือไม่ก็ตาม

มงคล การดี (2541) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสาขาแม่แตง กรณีศึกษาหน่วยอำเภอแม่แตง" ในการศึกษาข้อมูลทั่วไปพบว่า ค่าใช้จ่ายในครัวเรือนนี้มีมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับค่าใช้จ่ายในการเกษตร ทั้งนี้เพราะเกษตรกรมีภาระค่าใช้จ่ายในครัวเรือนสูงมากจึงทำให้ไม่สามารถชำระหนี้คืนได้ รายได้ที่ได้มาต้องนำมาใช้จ่ายสำหรับครัวเรือนเป็นส่วนใหญ่ และกับธรรมชาติที่เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้ผลผลิตของเกษตรกรได้รับความเสียหาย ผลผลิตที่ได้รับไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ เกษตรกรจึงไม่สามารถชำระหนี้คืนธนาคารได้ ส่วนขนาดของฟาร์ม รายได้ในเกษตร รายได้นอกภาคเกษตร ภาระหนี้สินหลายแห่ง การใช้ที่ดินทำการเกษตรมีความสัมพันธ์ต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ ส่วนปัจจัยทางด้านความรู้ความเข้าใจพบว่า ความรู้ความเข้าใจในการประกอบการเกษตรมีความสัมพันธ์ต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ เพราะว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ทำการเกษตรตามแนวทางดั้งเดิมที่เคยปฏิบัติแต่อดีต โดยไม่มีความรู้ทางการเกษตรและไม่ได้นำหลักวิชาการมาใช้ การพัฒนาการเกษตรยังเป็นไปอย่างเชื่องช้า ส่วนผลการทดสอบสมมติฐานของตัวแปรคือ ความรู้ความเข้าใจในการใช้เงินกู้ ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการค้างชำระหนี้

จากผลการศึกษาปัญหาอุปสรรคพบว่าการค้างชำระหนี้เงินกู้กับ ธ.ก.ส. นั้นเกษตรกรไม่สามารถที่จะกู้ยืมเงินเพื่อการผลิตในปีต่อไปได้ จึงต้องหันไปพึ่งเงินกู้นอกระบบและการทำการเกษตรของเกษตรกรนั้นประสบกับการขาดแคลนแรงงาน การขาดแคลนแหล่งน้ำใช้ในการเกษตรและเกษตรกรไม่มีความรู้ทางการเกษตรเท่าที่ควร

ปัจจัยด้านตัวแปรอิสระ

ปัจจัยด้านตัวแปรอิสระ คือปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระเงินกู้ของเกษตรกร อัน ได้แก่ จำนวนเงินกู้ ขนาดของฟาร์ม หนี้สินนอกระบบ และรายได้สุทธิของครัวเรือน ดังนี้

1. จำนวนเงินกู้

ในการทำการเกษตร สิ่งสำคัญอันดับแรกคือทุน ซึ่งจะอยู่ทั้งในรูปของอุปกรณ์ ที่ดิน และเงินทุน จะต้องมีย่างพอเหมาะต่อขนาดของฟาร์ม เพื่อจะได้จัดหาปัจจัยการผลิตมาได้อย่างพอเพียง ในการใช้เงินทุนมากหรือน้อยเกินความจำเป็นก็อาจเป็นผลเสียในด้านการผลิตที่อาจลดลง และดอกเบี้ยที่สูงเกินไปด้วย ดังนั้นการใช้เงินกู้ในวงเงินที่สูงย่อมมีโอกาสเป็นหนี้ค้างชำระสูงด้วย

อภิชาติ คันธา (2544) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นหนี้เงินกู้ค้างชำระในการกู้เงินเพื่อประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตรของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาลำปาง อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ภูมิศึกษาหน่วยอำเภอเมืองพัฒนา พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นหนี้เงินกู้ค้างชำระอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้แก่ จำนวนเงินกู้อย่างไรก็ตามในครัวเรือน การนำเงินกู้ไปใช้ตามวัตถุประสงค์ ปัญหาด้านแรงงานและการผลิต และปัญหาจากภาวะเบี้ยบบและวิธีปฏิบัติของ ธ.ก.ส. โดยจำนวนเงินกู้มีผลต่อการเป็นหนี้เงินกู้ค้างชำระ โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันคือถ้ามีจำนวนเงินกู้เพิ่มขึ้น 1 บาท จะทำให้เกษตรกรมีหนี้ค้างชำระเพิ่มขึ้น 0.279 บาท รายจ่ายทั้งหมดในครัวเรือนมีผลต่อหนี้เงินกู้ค้างชำระในทิศทางเดียวกัน คือถ้ามีรายจ่ายเพิ่มขึ้น 1 บาทจะทำให้เกษตรกรมีหนี้เงินกู้ค้างชำระเพิ่มขึ้น 0.058 บาท ในการนำเงินกู้ไปใช้ไม่ถูกต้องตามวัตถุประสงค์มีผลให้เกษตรกรไม่มีการผลิตและไม่มีรายได้และเป็นหนี้ค้างชำระเพิ่มขึ้น ถ้าเกษตรกรประสบปัญหาด้านแรงงานและการผลิตแล้วจะทำให้ไม่มีการผลิตและไม่มีรายได้ไปชำระหนี้และปัญหาจากภาวะเบี้ยบบและวิธีปฏิบัติของ ธ.ก.ส. ส่งผลให้เกษตรกรเป็นหนี้เงินกู้ค้างชำระ

จันทร์ศรี สมวิลาส (2536) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนสินเชื่อการเกษตรของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร สันป่าตองจำกัด พบว่า ปริมาณหนี้สินมีความสัมพันธ์กับการชำระคืนในทางลบ แสดงว่าหากสมาชิกสหกรณ์มีปริมาณหนี้สินในสหกรณ์น้อยจะทำให้สมาชิกมีความสามารถในการชำระหนี้คืนสูง การส่งชำระหนี้จึงไม่มีปัญหา

อุดม กงศรี (2542) ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณหนี้ค้างชำระสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยของ ธนาคารอาคารสงเคราะห์ สาขาเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า วงเงินกู้มีผลต่อปริมาณหนี้ค้างชำระสูง นั่นคือ วงเงินกู้สูงย่อมส่งผลให้ปริมาณหนี้ค้างชำระสูงตามไปด้วย

เรืองวัฒน์ ทองอยู่ (2544) ศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้สินเชื่อการเกษตรของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร เมืองปาน จำกัด อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง จากการศึกษาพบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ต่อการชำระหนี้สินเชื่อการเกษตรของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเมืองปาน จำกัดคือวงเงินกู้ วัตถุประสงค์ในการกู้ยืมและมูลค่าหลักประกันสินเชื่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. ขนาดของฟาร์ม

ขนาดของฟาร์ม หรือพื้นที่การเพาะปลูกของเกษตรกรไทย มีความแตกต่างกันมาก และขนาดของฟาร์มจะเป็นตัวกำหนดคุณภาพหรือความสามารถของเจ้าของ ว่าสามารถจัดหาปัจจัยการผลิตให้เหมาะสมกับฟาร์ม และผลผลิตต่อไร่สูงหรือต่ำมากน้อยเพียงใด เพราะถ้าผลตอบแทนการลงทุนต่างกันแล้วก็จะมีการชำระหนี้สินเงินกู้ด้วย

สุนทร พลโหม (2541) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้เงินกู้ของลูกค้า ธ.ก.ส. ในอำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ในการศึกษาพบว่า สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. คือขนาดการถือครองที่ดิน ขนาดของการลงทุน รายได้ฟาร์ม รายได้นอกฟาร์ม การใช้เงินกู้ตามวัตถุประสงค์ หลักประกันเงินกู้และการติดตามทวงถามหนี้เงินกู้ของพนักงาน ธ.ก.ส. เช่นเดียวกับ ปฐม ทันใจ (2544) ศึกษาเรื่องปัญหาหนี้สินของเกษตรกร กรณีลูกหนี้ค้างชำระของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกร ได้แก่ 1) รายได้นอกการเกษตร 2) รายได้จากการเกษตร 3) ขนาดของการถือครองที่ดินการเกษตร

3. หนี้สินนอกระบบ

ปัญหาใหญ่ของสินเชื่อคือ หนี้สินนอกระบบเพราะเป็นปัญหาเรื้อรังมานาน เนื่องจากหนี้สินนอกระบบ มักสะดวกสบายรวดเร็วแก่ผู้ให้บริการ แต่อัตราดอกเบี้ยสูงมากจนเกษตรกรรับภาระนั้นไม่ไหว แต่ก็มีอีกหลายสถานการณ์ที่บังคับให้เกษตรกรต้องหันไปกู้ยืมนอกระบบ ดังนั้นจึงมีผลกระทบอย่างมากต่อการเป็นหนี้ค้างชำระเงินกู้

เอกศักดิ์ เนตรกลิ่น (2543) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นหนี้เงินกู้ค้างชำระของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาห้างฉัตร อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นหนี้เงินกู้ค้างชำระอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 ได้แก่ วงเงินกู้ หนี้สินนอกระบบ วัตถุประสงค์ของการใช้เงินกู้ และปัญหาจากตัวพนักงาน โดย วงเงินกู้ มีผลต่อการเป็นหนี้ค้างชำระในทิศทางเดียวกัน

4. รายได้สุทธิของครัวเรือน

รายได้สุทธิของครัวเรือน คือรายได้ทั้งหมดของบุคคลทุกคนในครอบครัว ซึ่งมีทั้งรายได้ภาคเกษตรและรายได้นอกภาคเกษตร หักลบกับค่าใช้จ่ายทั้งหมด ซึ่งมีทั้งค่าใช้จ่ายภาคเกษตรและค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร รายได้สุทธิของครัวเรือนคาดว่าจะมีผลทางบวกกับการชำระหนี้เงินกู้ กล่าวคือถ้ารายได้สุทธิของครอบครัวสูง ความสามารถในการชำระหนี้ก็จะสูงตาม

วาสนา กันทะรัตน์ (2544) ศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาแม่โจ้ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของลูกค้า ธ.ก.ส. มีความสัมพันธ์กับอาชีพ จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่มีรายได้ ไม่มีรายได้ และหลักประกันเงินกู้

สำหรับข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งนี้ ลูกค้า ธ.ก.ส. ที่มีปัญหาในการค้างชำระหนี้ควรหาอาชีพเสริมขึ้นภายในครอบครัวรวมถึงวิธีการที่พัฒนาในอาชีพของตนและควรที่จะประหยัด อดออม ไม่ใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่ายและควรทำแผนเกี่ยวกับรายได้ ค่าใช้จ่ายและควรจัดทำแผนการใช้จ่ายให้ตรงตามวัตถุประสงค์รวมถึงการส่งชำระหนี้ด้วย

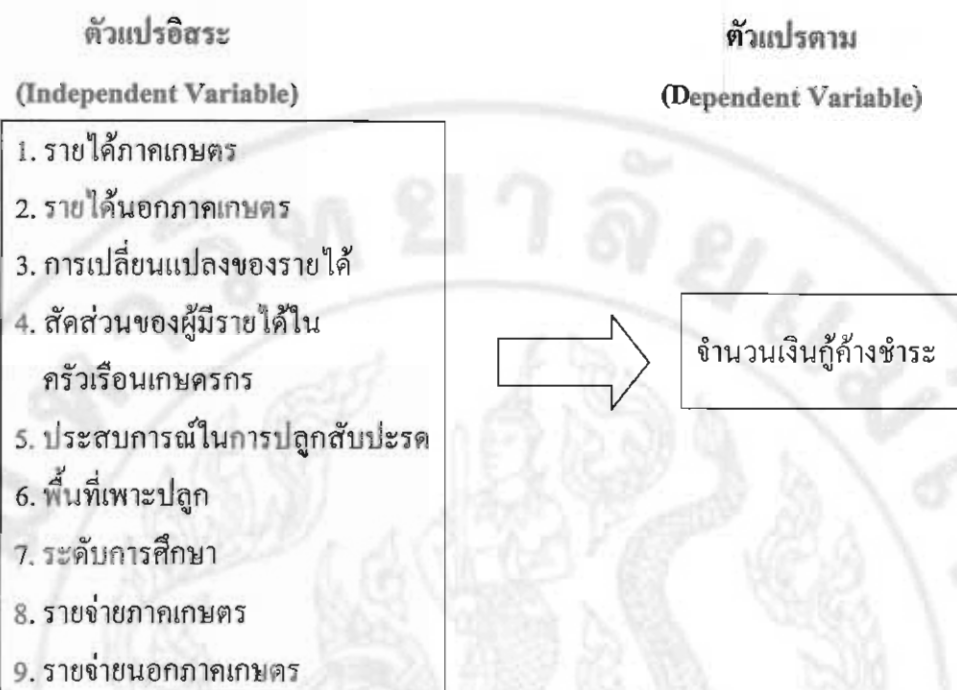
5. ปัจจัยอื่นๆ

อัศวิน จินดาหลวง (2543) ศึกษาเรื่อง มลเหตุของการค้างชำระสินเชื่อเพื่อประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องในการเกษตร กรณีศึกษา ลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาป่าซาง อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน จากการศึกษาพบว่า มลเหตุจากการค้างชำระสินเชื่อของลูกค้า ธ.ก.ส. มี 2 มลเหตุ คือ 1) มลเหตุจากตัวเกษตรกรลูกค้าผู้กู้เอง พบว่า ลูกค้า ธ.ก.ส. ที่มีหนี้เงินกู้ค้างชำระมีความจำเป็นใช้จ่ายฉุกเฉินในครัวเรือน ซึ่งได้แก่การศึกษาของบุตร การรักษาพยาบาลของบุคคลในครอบครัว 2) มลเหตุจากปัจจัยภายนอกและสภาพแวดล้อม พบว่าผลิตผลทางการเกษตรของลูกค้า ธ.ก.ส. ที่มีหนี้เงินกู้ค้างชำระได้รับความเสียหายเนื่องจากภัยธรรมชาติหรือภัยพิบัติ โรคแมลงระบาด หรือมีปัญหา

ผลิตไม่ติดหรือมีปัญหาด้านการตลาดได้แก่ ไม่มีผู้รับซื้อทำให้ขาดทุน ขายสินค้าได้ราคาถูกลงหรือ
พ่อค้าคนกลางกดราคา

เสรี พงศ์พิศ (2545) ได้ศึกษาถึงปัญหาและสาเหตุของหนี้สินที่วิเคราะห์โดยชาวบ้าน ซึ่งผลการวิจัยปรากฏว่า ปัญหาและสาเหตุของหนี้สิน เกิดจาก 1) ผลิตทุกอย่างราคาตกต่ำ ข้าว มัน ขาง พืช ผัก ผลไม้ 2) ปัจจัยการผลิตสูงขึ้น ปุ๋ย น้ำมัน ค่าแรง สารเคมี ยาฆ่าหญ้าฆ่าแมลง เครื่องมือการเกษตร อาหารสัตว์ และอื่นๆ 3) การที่เกษตรกรกู้เงิน ธ.ก.ส.ไปแล้วในตอนสิ้นปีไม่มีเงินจ่ายคืน ธ.ก.ส. ก็ไปกู้พ่อค้าหรือใครก็ได้ที่ปล่อยกู้ 4) ค่าใช้จ่ายจำเป็น ซื้อข้าวปลาอาหารประจำวัน เครื่องใช้ไม้สอยต่าง ๆ สนุ่ ยาสิทธิพันธ์ เสื้อผ้า รองเท้า ค่าน้ำค่าไฟ ค่าโทรศัพท์ ค่าขนมลูก ค่าเล่าเรียน ค่ารักษาพยาบาล ค่าเดินทาง ค่าน้ำมันรถ ค่าภาษีสังคม เป็นต้น 5) ค่าใช้จ่ายฟุ่มเฟือย เหล้า บุหรี่ การเลี้ยง การพนัน หอบ ขาบ้า เครื่องประดับ เสื้อผ้าหรูหรา เที่ยวกลางคืน มีเมียช้อย เป็นต้น 6) ขาดความรู้ ความรู้เกี่ยวกับการทำมาหากิน การเกษตร การแปรรูป การจัดการ การตลาด และการประกอบอาชีพต่าง ๆ ทำให้ถูกหลอกได้ง่าย ถูกหลอกให้ซื้อของไปจนถึงหลอกไปทำงานต่างประเทศแต่ไม่ได้ไป หรือไปแล้วถูกหลอกแพ รวมถึงการถูกหลอกให้เลี้ยงวัวพลาสติก การปลูกพืชเศรษฐกิจต่าง ๆ ทั้งโดยหน่วยงานราชการและเอกชน 7) ภัยธรรมชาติ น้ำท่วม ฝนแล้ง แมลง หนู หอยเชอรี่ พายุ โรคพืช โรคสัตว์ เป็นต้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย
(Conceptual Framework of the Study)

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย
(Research Hypotheses)

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกร ภูมิศึกษา ตำบลนางแล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย มีสมมติฐานในการวิจัยดังนี้

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกร ประกอบไปด้วยปัจจัยต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. รายได้ภาคเกษตร
2. รายได้นอกภาคเกษตร
3. การเปลี่ยนแปลงของรายได้
4. สัดส่วนของผู้มีรายได้ในครัวเรือนเกษตรกร

5. ประสบการณ์ในการปลูกสับปะรด
6. พื้นที่เพาะปลูกสับปะรด
7. ระดับการศึกษา
8. รายจ่ายภาคเกษตร
9. รายชำนอกภาคเกษตร

บทที่ 3
วิธีการวิจัย

(Research Methodology)

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด
ตำบลนางแล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ได้กำหนดวิธีการวิจัย ดังนี้

สถานที่ดำเนินการวิจัย

(Locale of the Study)

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ดำเนินการในพื้นที่ของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด ตำบลนางแล
อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ซึ่งมีหมู่บ้านที่อยู่ในเขตการปกครอง จำนวน 14 หมู่บ้านดังนี้

ตาราง 2 จำนวนเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดแต่ละหมู่บ้าน ของตำบลนางแล

หมู่บ้าน		จำนวนเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด
หมู่ที่ 1	บ้านป่าห้ำ	24
หมู่ที่ 2	บ้านนางแล	35
หมู่ที่ 3	บ้านนางแลเหนือ	27
หมู่ที่ 4	บ้านม่วงคำ	31
หมู่ที่ 5	บ้านเด่น	15
หมู่ที่ 6	บ้านป่าอ้อ	24
หมู่ที่ 7	บ้านนางแลใน	37
หมู่ที่ 8	บ้านป่ารวก	32
หมู่ที่ 9	บ้านดอยแก้ว	19
หมู่ที่ 10	บ้านป่าซางวิวัฒน์	45
หมู่ที่ 11	บ้านสันลมเจย	14
หมู่ที่ 12	บ้านข้าวแตะ	24
หมู่ที่ 13	บ้านแม่ปูคา	23
หมู่ที่ 14	บ้านร่องปลาข้าว	13

ที่มา: องค์การบริหารส่วนตำบลนางแล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย (2546)

ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง
(The Population and Sampling Procedures)

ประชากรผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาวิจัย เป็นเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด ตำบลนางเล อำเภอมือง จังหวัดเชียงราย สำหรับเทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่างในแต่ละขั้นตอน ได้ดำเนินการดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 คำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ยามาเน (Yamane, 1970: 725)

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เนื่องจากในการวิจัยครั้งนี้ มีข้อมูลจำนวนที่แน่นอนของประชากร ซึ่งก็คือเกษตรกรทั้งหมด 363 ราย ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่หรือจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้จึงสามารถคำนวณได้จากสูตร

เมื่อ e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ จะกำหนดความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างเท่ากับร้อยละ 5

$$n = \frac{363}{1 + 363(0.05)^2}$$

$$n = \frac{363}{1 + 0.9075}$$

$$n = \frac{363}{1.9075}$$

$$n = 190.3014$$

ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ จะต้องใช้กลุ่มตัวอย่างโดยประมาณ 190 คน

ขั้นตอนที่ 2 เมื่อคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้จำนวน 190 คน ขั้นต่อไปก็คือการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (stratified random sampling) ตามแต่ละหมู่บ้านที่มีเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด แล้วทำการสุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนสมาชิกกลุ่มนั้น ๆ โดยใช้สูตร Naton (นำชัย ทนุผล, 2531: 31)

จากสูตร

$$n_i = \frac{nN_i}{N}$$

n_i = จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่จะสุ่มจากกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

N_i = จำนวนประชากรในแต่ละกลุ่ม

ตาราง 3 จำนวนกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดแต่ละหมู่บ้าน ของตำบลนางแล

หมู่บ้าน		จำนวนเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด
หมู่ที่ 1	บ้านป่าห้า	13
หมู่ที่ 2	บ้านนางแล	18
หมู่ที่ 3	บ้านนางแลเหนือ	14
หมู่ที่ 4	บ้านม่วงคำ	16
หมู่ที่ 5	บ้านเด่น	8
หมู่ที่ 6	บ้านป่าอ้อ	13
หมู่ที่ 7	บ้านนางแลใน	19
หมู่ที่ 8	บ้านป่ารวก	17
หมู่ที่ 9	บ้านดอยแก้ว	10
หมู่ที่ 10	บ้านป่าซางวิวัฒน์	24
หมู่ที่ 11	บ้านสันลมเจย	7
หมู่ที่ 12	บ้านข้าวแตะ	13
หมู่ที่ 13	บ้านแม่ปู้คา	12
หมู่ที่ 14	บ้านร่องปลาคำ	7
รวม		190

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล (The Research Instruments)

เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิด (close-ended) และคำถามแบบปลายเปิด (open-ended) โดยลักษณะของแบบสอบถามจะแบ่งออกเป็น 5 ส่วนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปจะประกอบไปด้วยข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง เช่น เพศ การศึกษา อายุ สมาชิกในครัวเรือน จำนวนบุตร ขนาดฟาร์ม เป็นต้น

ตอนที่ 2 ข้อมูลทางด้านรายได้ จะประกอบไปด้วยข้อมูลเกี่ยวกับรายได้ในภาคเกษตรและรายได้นอกภาคเกษตร

ตอนที่ 3 ข้อมูลทางด้านรายจ่ายนอกภาคเกษตร จะประกอบไปด้วยข้อมูลเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในภาคเกษตร เช่น ค่าเช่าที่ดิน แรงงาน ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าสารเคมี ค่าเครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ เป็นต้น

ตอนที่ 4 ข้อมูลทางด้านรายจ่ายนอกภาคเกษตร จะประกอบไปด้วยข้อมูลเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันที่มีได้เกี่ยวข้องกับภาคเกษตรเช่น ค่าอาหาร ค่าเล่าเรียนบุตร ค่ารักษาพยาบาล ค่าเครื่องนุ่งห่ม ค่าใช้จ่ายเพื่อการยังชีพ ค่าภาษีโรงเรือนและที่ดิน ค่าใช้จ่ายฟุ่มเฟือย เป็นต้น

ตอนที่ 5 ข้อมูลด้านหนี้สิน จะประกอบไปด้วยข้อมูลเกี่ยวกับหนี้สินเช่น สภาพการเป็นหนี้ (เป็นหนี้หรือไม่เป็นหนี้) แหล่งเงินกู้ เหตุผลที่ต้องกู้เงินมาใช้ เป็นต้น

สำรวจเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ โดยจะทำการเก็บข้อมูลที่ตำบลนางเล อำเภอมือง จังหวัดเชียงราย ทั้งสิ้น 200 ชุด ประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS for Windows โดยจะทำการบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ที่สำรวจมาได้ลงในโปรแกรมดังกล่าว และประมวลออกมาโดยใช้เครื่องมือทางสถิติที่ได้กำหนดไว้

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล (Data Collection Procedure)

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) ได้จากการเก็บแบบสอบถามจากเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดนางเล ที่ถูกคัดเลือกให้เป็นตัวอย่าง โดยประสานงานกับเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วน

ตำบลนางแลเพื่อนัดหมายเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง ในการเก็บรวบรวมข้อมูลปัจจัยต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดภาระหนี้สิน

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) ได้จากการค้นคว้าจากหนังสือ เอกสารต่าง ๆ เอกสารอ้างอิง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ องค์การบริหารส่วนตำบลนางแล ห้องสมุดมหาวิทยาลัยแม่โจ้ ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

(Analysis of Data)

ในการวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัยในครั้งนี้จะนำข้อมูลที่ได้ออกตรวจสอบและวิเคราะห์ผลข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS for Windows โดยใช้เครื่องมือทางสถิติหลายตัวเข้ามาช่วย เพื่อให้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีประสิทธิภาพ เครื่องมือเหล่านี้ ได้แก่

1. มัชฌิมเลขคณิต หรือค่าเฉลี่ย (mean) คำนวณได้จากการนำข้อมูลทุกตัวมารวมการแล้วหารด้วยจำนวนข้อมูลทั้งหมด ซึ่งเครื่องมือตัวนี้จะนำมาใช้ในการหาค่าอธิบายค่าของตัวแปรเชิงปริมาณ ว่ามีค่าเฉลี่ยเท่าใด เช่น รายได้ รายจ่าย เป็นต้น

2. การใช้การแจกแจงความถี่ (frequency) เป็นการคำนวณหาจำนวนข้อมูลที่มีอยู่ว่ามีจำนวนเท่าใด ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้จะใช้ในการอธิบายจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง เช่น เพศ การศึกษา อายุ เป็นต้น

3. การแจกแจงความถี่ร่วม (cross tab) จะเป็นการจำแนกข้อมูลโดยอาศัยลักษณะข้อมูลตั้งแต่ 2 ลักษณะมาแจกแจงพร้อมกัน เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล

4. สถิติวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานในงานวิจัย ในการวิจัยครั้งนี้ได้ใช้สถิติถดถอยพหุคูณ (multiple regression analysis) เพื่อหาตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อจำนวนเงินกู้ค้างชำระของเกษตรกร และตัวแปรอิสระที่มีความสำคัญต่อการทำนายปัจจัยที่เป็นสาเหตุทำให้เกิดหนี้ค้างชำระของเกษตรกร โดยกำหนดให้มีระดับนัยสำคัญ (level of significance) ที่เท่ากับ 0.05

$$Y = a + b_1X_1 + b_2X_2 + b_3X_3 + b_4X_4 + b_5X_5 + b_6X_6 + b_7X_7 + b_8X_8 + b_9X_9$$

กำหนดให้

Y = จำนวนเงินกู้ค้างชำระ (บาท)

a = ค่าคงที่ (constant)

X_1 = รายได้ภาคเกษตร (บาท)

X_2 = รายได้นอกภาคเกษตร (บาท)

X_3 = การเปลี่ยนแปลงของรายได้ (บาท)

X_4 = สัดส่วนของผู้มีรายได้ในครัวเรือน (ผู้มีรายได้/ผู้ที่ไม่มียาได้)

X_5 = ประสบการณ์ในการปลูกสับปะรด (ปี)

X_6 = พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)

X_7 = ระดับการศึกษา

X_8 = รายจ่ายภาคเกษตร (บาท)

X_9 = รายจ่ายนอกภาคเกษตร (บาท)

$b_1, \dots, b_9$ = ค่าสัมประสิทธิ์ (coefficient) ของตัวแปรอิสระแต่ละตัวตามลำดับ

บทที่ 4
ผลการวิจัยและวิจารณ์
(RESULTS AND DISCUSSIONS)

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะศึกษาถึง ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด ตำบลนางแล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ปี 2546

โดยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากแบบสอบถามมาจัดหมวดหมู่ และบันทึกข้อมูล พร้อมทั้งวิเคราะห์ผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรม สถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS for Windows) โดยสถิติที่ใช้ประกอบด้วย ค่ามัชฌิมเลขคณิต (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) การแจกแจงความถี่ (frequency) การแจกแจงความถี่ร่วม (cross tab) และการใช้สถิติถดถอยพหุคูณ (multiple regression analysis) ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตาราง 4 เพศของเกษตรกร

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	119	59.50
หญิง	81	40.50
รวม	200	100.00

จากตาราง 4 พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 59.50 และเป็นเพศหญิง จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 40.50 การที่เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อาจมีสาเหตุมาจากสังคมทางภาคเหนือ ผู้ชายมักจะเป็นผู้นำและหัวหน้าครอบครัว ส่วนผู้หญิงมีหน้าที่ดูแลบ้าน และเข้ามาช่วยในการปลูกสับปะรดเป็นบางโอกาส เช่น การปลูกกล้าสับปะรด และการเก็บเกี่ยว เป็นต้น

ตาราง 5 อายุของเกษตรกร

อายุ (ปี)	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 21	4	2.00
21 – 30	25	12.50
31 – 40	40	20.00
41 – 50	78	39.00
ตั้งแต่ 51 ขึ้นไป	53	26.50
รวม	200	100.00

จากตาราง 5 จะเห็นได้ว่า เกษตรกรส่วนใหญ่จะมีอายุอยู่ในช่วง 41 – 50 ปี จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 39.00 รองลงมาคือเกษตรกรที่มีอายุตั้งแต่ 51 ปี ขึ้นไป จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 26.50 อันดับสามคือเกษตรกรที่มีอายุอยู่ในช่วง 31 – 40 ปี จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 อันดับสี่คือเกษตรกรที่มีอายุอยู่ในช่วง 21 – 30 ปี จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50 และเกษตรกรที่มีอายุน้อยกว่า 21 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.00

ส่วนใหญ่แล้วเกษตรกรจะมีอายุอยู่ในช่วง 41 – 50 ปี ส่วนเกษตรกรที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี มีน้อยมาก ทั้งนี้เนื่องจากในปัจจุบัน คนรุ่นใหม่ไม่นิยมประกอบอาชีพเกษตรกรรม แต่หันไปประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรมากขึ้น จากการสัมภาษณ์พบว่า คนรุ่นใหม่ส่วนใหญ่นิยมเข้าไปในตัวเมืองเพื่อรับจ้างทำงานตามร้านค้า ออโต้รถเข็น และราชการ ค่อนข้างมาก ประกอบกับการปลูกสับปะรด ทำให้มีรายได้ไม่พอเลี้ยงครอบครัว จึงต้องเข้าเมืองเพื่อหางานทำกันมากขึ้น

ส่วนระดับการศึกษาของเกษตรกร ส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 55.50 อันดับสอง มีอัตราส่วนเท่ากัน คือไม่ได้เข้าโรงเรียน และมีการศึกษาในระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 18.50 อันดับสาม คือเกษตรกรที่ได้รับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและปวช. จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 5.50 อันดับสี่ มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.50 และอันดับสุดท้ายมีการศึกษาอยู่ในระดับอนุปริญญา จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.50 (ตาราง 6)

ซึ่งจะเห็นได้ว่า เกษตรกรที่มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา ส่วนใหญ่ จะเป็นเกษตรกรที่มีอายุตั้งแต่ 41 ปีขึ้นไป ทั้งนี้เนื่องจาก ในอดีต การศึกษาภาคบังคับของประเทศไทย คือการศึกษาในระดับประถมศึกษา ขณะเดียวกัน เกษตรกรที่มีอายุไม่เกิน 40 ปี ส่วนใหญ่จะมีระดับการศึกษาที่สูงขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนโยบายทางการศึกษาของไทยเปลี่ยนไป จึงทำให้ประชาชน

ได้รับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น ทำให้มีความรู้มากขึ้น และเมื่อมีความรู้เพิ่ม จึงส่งผลให้คนรุ่นใหม่
หางานนอกภาคเกษตรกรรมมากขึ้น

ตาราง 6 ระดับการศึกษาของเกษตรกร จำแนกตามอายุ

ระดับการศึกษา	อายุ (ปี)					รวม
	ต่ำกว่า 21	21 – 30	31 – 40	41 – 50	50 ขึ้นไป	
ไม่ได้เข้าโรงเรียน			1 (0.5)	12 (6.00)	24 (12.00)	37 (18.50)
ประถมศึกษา		2 (1.00)	27 (13.50)	56 (28.00)	26 (13.00)	111 (55.50)
มัธยมต้น		18 (9.00)	11 (5.50)	6 (3.00)	2 (1.00)	37 (18.50)
มัธยมปลาย / ปวช.	4 (2.00)	3 (1.50)		3 (1.50)	1 (0.50)	11 (5.50)
อนุปริญญา / ปวส.				1 (0.50)		1 (0.50)
ปริญญาตรี ขึ้นไป		2 (1.00)	1 (0.50)			3 (1.50)
รวม	4 (2.00)	25 (12.50)	40 (20.00)	78 (39.00)	53 (26.50)	200 (100.00)

() = ร้อยละ

ตาราง 7 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

จำนวนสมาชิก (คน)	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 3	51	25.50
4-6	137	68.50
7-9	8	4.00
ตั้งแต่ 10 ขึ้นไป	4	2.00
รวม	200	100.00

จากตาราง 7 พบว่าในครัวเรือนของเกษตรกรส่วนใหญ่มีสมาชิก 4-6 คน จำนวน 137 ราย คิดเป็นร้อยละ 68.50 อันดับสองคือ มีสมาชิกในครัวเรือน 1-3 คน จำนวน 51 ราย คิดเป็นร้อยละ 25.50 อันดับสามมีสมาชิกในครัวเรือน 7-9 คน จำนวน 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.00 และอันดับสุดท้ายมีสมาชิกในครัวเรือนตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป จำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.00

ซึ่งจากการวิเคราะห์ข้อมูล จะเห็นได้ว่า ในปัจจุบันครัวเรือนของเกษตรกรมีขนาดเล็กลง ทั้งนี้เนื่องจากว่า บุตรหลานยุคใหม่ นิยมทำงานนอกภาคเกษตรมากกว่า อีกทั้งยังเป็นการออกไปทำงานต่างจังหวัด ที่ไม่ใช่บ้านเกิดของตนเอง จึงทำให้สังคมเกษตรกรในปัจจุบันมีขนาดเล็กลง

ตาราง 8 ประสบการณ์ในการปลูกสับปะรด

ประสบการณ์ในการปลูกสับปะรด (ปี)	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 10	124	62.00
11 - 20	60	30.00
21 - 30	12	6.00
31 ขึ้นไป	4	2.00
รวม	200	100.00

จากตาราง 8 เกษตรกรมีประสบการณ์ในการปลูกสับปะรด ซึ่งส่วนใหญ่ร้อยละ มีประสบการณ์ในการปลูกสับปะรด 1 – 10 ปี จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 62.00 อันดับสองมีประสบการณ์ในการปลูกสับปะรด 11 – 20 ปี จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 30.0 อันดับสามร้อยละ มีประสบการณ์ในการปลูกสับปะรด 21 – 30 ปี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 6.00 และอันดับสี่มีประสบการณ์ในการปลูกสับปะรดตั้งแต่ 31 ปีขึ้นไป จำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ ร้อยละ 2.00

ตาราง 9 การฝึกอบรมเกี่ยวกับการปลูกสับปะรด

การฝึกอบรม	จำนวน	ร้อยละ
ได้รับการฝึกอบรม	120	60.00
ไม่ได้รับการฝึกอบรม	80	40.00
รวม	200	100.00

จากตาราง 9 จะเห็นได้ว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เคยได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการปลูกสับปะรด จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 ซึ่งเกษตรกรจังหวัดเป็นผู้จัดอบรมให้แก่เกษตรกร ส่วนเกษตรกรที่ไม่เคยได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการปลูกสับปะรด มีจำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00

ตาราง 10 สถานะการถือครองที่ดินที่ปลูกสับปะรดในปัจจุบัน

สถานะการถือครองที่ดิน	จำนวน	ร้อยละ
เป็นที่ดินของตนเอง	181	90.50
เป็นที่ดินที่เช่าจากผู้อื่น	19	9.50
รวม	200	100.00

จากตาราง 10 จะเห็นได้ว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีที่ดินที่ใช้ปลูกสับปะรดเป็นของตนเอง จำนวน 181 คน คิดเป็นร้อยละ 90.50 ซึ่งที่ดินดังกล่าว เป็นที่ดินที่เกษตรกรได้รับตกทอดมาจากบรรพบุรุษ และมีเพียง 19 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 9.50 ที่เช่าที่ดินจากผู้อื่นในการปลูกสับปะรด

ตาราง 11 จำนวนที่ดินที่ถือครองทั้งหมด

จำนวนที่ดิน (ไร่)	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 10	144	72.00
11 - 20	46	23.00
21 - 30	6	3.00
ตั้งแต่ 31 ขึ้นไป	4	2.00
รวม	200	100.00

จากตาราง 11 เกษตรกรส่วนใหญ่มีที่ดินไม่เกิน 10 ไร่ จำนวน 144 ราย คิดเป็นร้อยละ 72.00 มีที่อันดับสอง มีที่ดิน 11 - 20 ไร่ จำนวน 46 ราย คิดเป็นร้อยละ 23.00 อันดับสาม มีที่ดิน 21 - 30 ไร่จำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.00 และอันดับสุดท้ายมีที่ดินตั้งแต่ 31 ไร่ขึ้นไปจำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.00

ตาราง 12 จำนวนที่ดินที่ใช้ปลูกสับปะรด

จำนวนที่ดิน (ไร่)	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 10	167	83.50
11 - 20	27	13.50
ตั้งแต่ 21 ขึ้นไป	6	3.00
รวม	200	100.00

จากตาราง 12 เกษตรกรส่วนใหญ่มีที่ดินที่ใช้ในการปลูกสับปะรด ไม่เกิน 10 ไร่ จำนวน 167 ราย คิดเป็นร้อยละ 83.50 อันดับสอง มีที่ดินที่ใช้ปลูกสับปะรด 11 - 20 ไร่ จำนวน 27 ราย คิดเป็นร้อยละ 13.50 อันดับสาม มีที่ดินที่ใช้ปลูกสับปะรด 21 - 30 ไร่จำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.00

ตาราง 13 จำนวนที่ดินที่ใช้ทำการเกษตรอื่น ๆ

ที่ดิน(ไร่)	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 5	44	69.84
6 – 10	14	22.22
11 – 15	3	4.76
ตั้งแต่ 16 ขึ้นไป	2	3.17
รวม	63	100.00

จากตาราง 13 พบว่า จากเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง 200 ราย มีเกษตรกรจำนวน 63 ราย เท่านั้น ที่มีที่ดินเหลือใช้ในการทำการเกษตรอื่น ๆ ทั้งนี้ ส่วนใหญ่มีที่ดินที่ใช้ทำการเกษตรอื่น ๆ 1 – 5 ไร่ จำนวน 44 ราย คิดเป็น ร้อยละ 69.84 อันดับสอง มีที่ดินที่ใช้ทำการเกษตรอื่น ๆ 6 – 10 ไร่ จำนวน 14 ราย คิดเป็นร้อยละ 22.22 อันดับสาม มีที่ดินที่ใช้ทำการเกษตรอื่น ๆ 11 – 15 ไร่ จำนวน 3 รายคิดเป็นร้อยละ 4.76 และอันดับสุดท้าย มีที่ดินที่ใช้ทำการเกษตรอื่น ๆ ตั้งแต่ 16 ไร่ขึ้นไป จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.17

ตาราง 14 การปลูกพืชชนิดอื่น ๆ นอกเหนือจากการปลูกสับปะรด

การปลูกพืชชนิดอื่น	จำนวน	ร้อยละ
ปลูก	63	31.50
ไม่ได้ปลูก	137	68.50
รวม	200	100.00

จากตาราง 14 จะเห็นได้ว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกสับปะรดอย่างเดียว โดยไม่ได้ทำการปลูกพืชชนิดอื่น เพื่อการค้าขาย จำนวน 137 ราย คิดเป็นร้อยละ 68.50 และอีก 63 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 31.50 มีการปลูกพืชชนิดอื่นควบคู่กันไปด้วย เช่น ข้าว ลำไย และลิ้นจี่ เป็นต้น

ตาราง 15 การเลี้ยงสัตว์เพื่อการค้าขาย

การเลี้ยงสัตว์เพื่อการค้าขาย	จำนวน	ร้อยละ
เลี้ยง	54	27.00
ไม่เลี้ยง	146	73.00
รวม	200	100.00

จากตาราง 15 จะเห็นได้ว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ได้เลี้ยงสัตว์ไว้เพื่อการค้าขาย จำนวน 146 ราย คิดเป็น ร้อยละ 73.00 และมีการเลี้ยงสัตว์ไว้เพื่อการค้าขาย จำนวน 54 ราย คิดเป็น ร้อยละ 27.00 โดยสัตว์ที่เลี้ยงไว้เพื่อการค้าขาย เช่น เป็ด ไก่ สุกร เป็นต้น

ตาราง 16 การประกอบอาชีพอื่น ๆ นอกเหนือจากการปลูกสับปะรด

การประกอบอาชีพอื่น ๆ	จำนวน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพอื่น	105	52.50
ไม่ได้ประกอบอาชีพอื่น	95	47.50
รวม	200	100.00

จากตาราง 16 จะเห็นได้ว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีการประกอบอาชีพอื่น ๆ นอกเหนือจากการปลูกสับปะรดเพียงอย่างเดียว จำนวน 105 ราย คิดเป็นร้อยละ 52.50 ซึ่งอาชีพอื่น ๆ ที่เกษตรกรทำนอกเหนือจากการปลูกสับปะรด เช่น รับจ้างทั่วไป ค้าขาย เป็นต้น การที่เกษตรกรประกอบอาชีพอื่นนอกเหนือจากการเกษตร แทนที่จะทำการเกษตรเพียงอย่างเดียว อาจมีสาเหตุมาจาก ผลผลิตทางการเกษตรที่ได้ในแต่ละปี มีความไม่แน่นอน ประกอบกับ เกษตรกรมีภาระค่าใช้จ่าย จึงทำให้ต้องหาหนทางที่จะหารายได้เพิ่มเพื่อนำมาใช้จ่าย และมีจำนวน 95 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 47.50 ที่ไม่ได้ประกอบอาชีพอื่น

ตอนที่ 2 ข้อมูลทางด้านรายได้

ตาราง 17 รายได้จากการปลูกสับปะรด

รายได้จากการปลูกสับปะรด (บาท/ปี)	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 50,000	88	44.00
50,001 - 100,000	93	46.50
100,001 - 150,000	12	6.00
150,001 - 200,000	3	1.50
200,001 ขึ้นไป	4	2.00
Total	200	100.00

จากตาราง 17 จะเห็นได้ว่า โดยเกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้จากการปลูกสับปะรดอยู่ในช่วง 50,001 – 100,000 บาท จำนวน 93 ราย คิดเป็นร้อยละ 46.50 อันดับสองมีรายได้จากการปลูกสับปะรดไม่เกิน 50,000 บาท จำนวน 88 ราย คิดเป็นร้อยละ 44.00 อันดับสาม มีรายได้จากการปลูกสับปะรด อยู่ในช่วง 100,001 – 150,000 บาท จำนวน 12 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.00 อันดับสี่ มีรายได้จากการปลูกสับปะรดตั้งแต่ 200,001 บาทขึ้นไป จำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.00 และอันดับสุดท้ายมีรายได้จากการปลูกสับปะรดอยู่ในช่วง 150,001 – 200,000 บาท จำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.50

ตาราง 18 รายได้จากการปลูกพืชชนิดอื่นที่มีใช้สับปะรด

รายได้จากการปลูกพืชชนิดอื่น (บาท/ปี)	จำนวน	ร้อยละ
1 - 50,000	57	90.48
50,001 - 100,000	4	6.35
ตั้งแต่ 100,001 ขึ้นไป	2	3.17
รวม	63	100.00

จากตาราง 18 พบว่า จากเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 200 ราย มีเกษตรกรเพียง 63 รายเท่านั้นที่มีรายได้มาจากการปลูกพืชชนิดอื่น คิดเป็นร้อยละ 31.15 นอกเหนือจากการปลูกสับปะรด โดยรายได้จากการปลูกพืชชนิดอื่นส่วนใหญ่ไม่เกิน 50,000 บาท จำนวน 57 ราย คิดเป็นร้อยละ 90.48 อันดับสองมีรายได้จากการปลูกพืชชนิดอื่น อยู่ในช่วง 50,001 – 100,000 บาท จำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.35 อันดับสามมีรายได้ตั้งแต่ 100,001 บาทขึ้นไป จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.17

ตาราง 19 รายได้จากการเลี้ยงสัตว์

รายได้จากการเลี้ยงสัตว์ (บาท/ปี)	จำนวน	ร้อยละ
1 - 10,000	30	55.56
10,001 - 20,000	16	29.63
20,001 - 30,000	6	11.11
ตั้งแต่ 30,001 ขึ้นไป	2	3.70
รวม	54	100.00

จากตาราง 19 พบว่า จากเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 200 ราย มีเกษตรกรเพียง 54 ราย คิดเป็นร้อยละ 27.00 ที่มีรายได้จากการเลี้ยงสัตว์ ทั้งนี้ส่วนใหญ่ มีรายได้จากการเลี้ยงสัตว์ ไม่เกิน 10,000 บาท จำนวน 30 ราย คิดเป็นร้อยละ 55.56 อันดับสอง มีรายได้จากการเลี้ยงสัตว์อยู่ในช่วง 10,001 – 20,000 บาท จำนวน 16 ราย คิดเป็นร้อยละ 29.63 อันดับสาม มีรายได้จากการเลี้ยงสัตว์อยู่ในช่วง 20,001 – 30,000 บาท จำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 11.11 และอันดับสุดท้ายมีรายได้จากการเลี้ยงสัตว์ตั้งแต่ 30,001 บาทขึ้นไป จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.70

ตาราง 20 รายได้จากการประกอบอาชีพอื่นนอกเหนือจากการเกษตร

รายได้จากการประกอบอาชีพอื่น (บาท/เดือน)	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 2,000	52	48.15
2,001 - 4,000	50	46.30
ตั้งแต่ 4,001 ขึ้นไป	6	5.56
รวม	108	100.00

จากตาราง 20 พบว่า จากเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 200 ราย มีเกษตรกรเพียง 108 ราย คิดเป็นร้อยละ ที่มีรายได้จากการประกอบอาชีพอื่นที่มีใช้การเกษตร ทั้งนี้ส่วนใหญ่ มีรายได้จากการประกอบอาชีพอื่น ไม่เกิน 2,000 บาท จำนวน 52 ราย คิดเป็นร้อยละ 48.15 อันดับสองมีรายได้จากการประกอบอาชีพอื่นอยู่ในช่วง 2,001 – 4,000 บาท จำนวน 50 ราย คิดเป็นร้อยละ 46.30 อันดับสุดท้ายมีรายได้จากการประกอบอาชีพอื่น ตั้งแต่ 4,001 บาท ขึ้นไป จำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.56

ตาราง 21 รายได้จากการที่บุตรหลานส่งมาให้

รายได้จากการที่บุตรหลานส่งมาให้ (บาท/เดือน)	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 1,000	20	60.60
1,001 - 1,500	5	15.20
ตั้งแต่ 1,501 ขึ้นไป	8	24.20
รวม	33	100.00

จากตาราง 21 พบว่า จากเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 200 ราย มีเกษตรกรเพียง 33 ราย คิดเป็นร้อยละ 16.50 ที่มีรายได้จากการที่บุตรหลานส่งเงินมาให้ โดยส่วนใหญ่ มีรายได้จากการที่บุตรหลานส่งเงินมาให้ ไม่เกิน 1,000 บาท จำนวน 20 ราย คิดเป็นร้อยละ 60.60 อันดับสองมีรายได้จากการที่บุตรหลานส่งเงินมาให้มีรายได้จากการที่บุตรหลานส่งเงินมาให้ตั้งแต่ 1,501 บาท

ขึ้นไปจำนวน 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 24.20 อันดับสุดท้ายอยู่ในช่วง 1,001 – 1,500 บาท จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 15.20

ตอนที่ 3 ข้อมูลทางด้านรายจ่ายภาคเกษตร

ตาราง 22 ค่าเช่าที่ดิน

ค่าเช่าที่ดิน	ขนาดพื้นที่เพาะปลูก		รวม	ร้อยละ
	น้อยกว่า 10 ไร่	ตั้งแต่ 10 ไร่ ขึ้นไป		
ไม่เกิน 500	2	-	2	10.53
501 – 1,000	6	-	6	31.58
1,001 – 1,500	5	2	7	36.84
ตั้งแต่ 1,501 ขึ้นไป	2	2	4	21.05
รวม	15	4	19	100.00

จากตาราง 22 พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 200 ราย มีเพียง 19 ราย ที่มีการเช่าที่ดินเพื่อการปลูกสับปะรด โดยส่วนใหญ่ใหญ่แล้ว เกษตรกรที่เช่าที่ดินเพาะปลูก เป็นเกษตรกรที่มีจำนวนพื้นที่เพาะปลูกสับปะรดขนาดน้อยกว่า 10 ไร่ และมักจะเป็นการเช่าที่ดินจากญาติของตนเองจากการศึกษาพบว่า เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดในตำบลนางแล ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีที่ดินเป็นของตนเอง ซึ่งได้รับตกทอดมาจากบรรพบุรุษ

ตาราง 23 ค่าจ้างแรงงาน

ค่าจ้างแรงงาน (บาท/ปี)	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 10,000	177	88.50
10,001 - 30,000	21	10.50
ตั้งแต่ 30,001 ขึ้นไป	2	1.00
รวม	200	100.00

จากตาราง 23 จะเห็นได้ว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ มีค่าใช้จ่ายในการจ้างแรงงานต่อปี ไม่เกิน 10,000 บาท จำนวน 177 ราย คิดเป็นร้อยละ 88.50 อันดับสอง มีค่าใช้จ่ายในการจ้างแรงงานต่อปีอยู่ในช่วง 10,001 – 30,000 บาท จำนวน 21 ราย คิดเป็นร้อยละ 10.50 บาท และอันดับสุดท้าย มีค่าใช้จ่ายในการจ้างแรงงานตั้งแต่ 30,001 บาทขึ้นไป จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.00

ตาราง 24 ค่าใช้จ่ายด้านเครื่องมือทางการเกษตร

ค่าเครื่องมือทางการเกษตร (บาท/ปี)	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 500	80	40.00
501 - 1,000	109	54.50
ตั้งแต่ 1,000 ขึ้นไป	11	5.50
รวม	200	100.00

จากตาราง 24 จะเห็นได้ว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายเป็นค่าเครื่องมือทางการเกษตร อยู่ในช่วง 501 – 1,000 บาท จำนวน 109 ราย คิดเป็นร้อยละ 54.50 อันดับสอง มีค่าใช้จ่ายเป็นค่าเครื่องมือทางการเกษตร ไม่เกิน 500 บาท จำนวน 80 ราย คิดเป็นร้อยละ 40.00 และอันดับสาม มีค่าใช้จ่ายเป็นค่าเครื่องมือทางการเกษตรตั้งแต่ 1,000 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 5.50 ทั้งนี้ ค่าใช้จ่ายทางการเกษตร เป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในปีที่ทำการศึกษามีได้คิดค่าค่าเสื่อมราคา

ตาราง 25 ค่าใช้จ่ายด้านปุ๋ยและสารเคมี

ค่าปุ๋ยและสารเคมี (บาท/ปี)	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 5,000	104	52.00
5,001 - 10,000	72	36.00
10,001 - 15,000	14	7.00
ตั้งแต่ 15,001 ขึ้นไป	10	5.00
รวม	200	100.00

จากตาราง 25 พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ มีค่าใช้จ่ายที่เป็นค่าปุ๋ยและสารเคมีไม่เกิน 5,000 บาทต่อปี จำนวน 104 ราย คิดเป็นร้อยละ 52.00 อันดับสอง มีค่าใช้จ่ายที่เป็นค่าปุ๋ยและสารเคมีอยู่ในช่วง 5,001 – 10,000 บาท จำนวน 72 ราย คิดเป็นร้อยละ 36.00 อันดับสาม มีค่าใช้จ่ายเป็นค่าปุ๋ยและสารเคมีอยู่ในช่วง 10,001 – 15,000 บาท จำนวน 14 ราย คิดเป็นร้อยละ 7.00 และอันดับสุดท้ายมีค่าใช้จ่ายที่เป็นค่าปุ๋ยและสารเคมีตั้งแต่ 15,001 บาทขึ้นไป จำนวน 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.00

จากการศึกษาพบว่า ในการเพาะปลูกการเพาะปลูกสับปะรดจะมีการใส่สารเคมีกำจัดเชื้อราอาลิเอท หรือริโคมิล ในการชุบหน่อหรือจุก ก่อนปลูก เพื่อป้องกัน โรคต้นเน่า และรากเน่า และช่วงไหนที่ฝนตกชุก เกษตรกรจะทำการพ่นสารอาลิเอทอีกครั้ง และใช้แคลเซียมคาร์ไบด์หรือถ่านหินในการเร่งดอกสับปะรดเนื่องจากหาง่ายและราคาไม่แพง ส่วนสารเคมีที่ใช้กำจัดวัชพืช เช่น คาร์แมกซ์ และโบรมามิกซ์ ผสมกัน ด้วยอัตราส่วน 1:1 จะใช้ฉีดพ่นหลังปลูกสับปะรด ส่วนปุ๋ยเกษตรกรใช้ทั้งปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักใส่รอบโคนต้นเพื่อบำรุงราก ส่วนปุ๋ยเคมีปุ๋ยสูตร 23 – 0 – 25 ในระยะก่อนบังคับดอก 30 วัน ก่อนบังคับดอกประมาณ 4-6 วันและหลังบังคับดอก 10-12 วัน

ตอนที่ 4 ข้อมูลทางด้านรายจ่ายนอกภาคเกษตร

ตาราง 26 ค่าอาหาร

ค่าอาหาร (บาท/เดือน)	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 2,000	82	41.00
2,001 - 4,000	90	45.00
4,001 - 6,000	22	11.00
ตั้งแต่ 6,001 ขึ้นไป	6	3.00
รวม	200	100.00

จากตาราง 26 พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ต้องเสียค่าอาหารเดือนละ 2,001 – 4,000 บาท จำนวน 90 ราย คิดเป็นร้อยละ 45.00 อันดับสอง เสียค่าอาหารไม่เกิน 2,000 บาทต่อเดือน จำนวน 82 ราย คิดเป็นร้อยละ 41.00 อันดับสาม เสียค่าอาหารอยู่ในช่วง 4,001 – 6,000 บาท จำนวน 22 ราย คิดเป็นร้อยละ 11.00 และอันดับสุดท้าย เสียค่าอาหารตั้งแต่ 6,001 บาทขึ้นไปต่อเดือน จำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.00

ตาราง 27 ค่ารักษาพยาบาล

ค่ารักษาพยาบาล (บาท/เดือน)	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 100	84	92.31
101 - 300	6	6.59
ตั้งแต่ 301 ขึ้นไป	1	1.10
รวม	91	100.00

จากตาราง 27 พบว่า จากกลุ่มเกษตรกรจำนวน 200 ราย มีเพียง 91 ราย เท่านั้นที่มีรายจ่ายด้านค่ารักษาพยาบาล โดยส่วนใหญ่ จะมีค่ารักษาพยาบาล ไม่เกิน 100 บาท ต่อเดือน จำนวน 84 ราย คิดเป็นร้อยละ 92.31 อันดับสอง มีค่ารักษาพยาบาลอยู่ในช่วง 101 – 300 บาท ต่อเดือน จำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.59 และอันดับสามมีค่ารักษาพยาบาลตั้งแต่ 301 บาทขึ้นไป จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.10

ตาราง 28 ค่าการศึกษานูตร

ค่าการศึกษานูตร (บาท/เดือน)	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 1,000	75	59.52
1,001 - 2,000	29	23.02
2,001 - 3,000	11	8.73
ตั้งแต่ 3,001 ขึ้นไป	11	8.73
รวม	126	100.00

จากตาราง 28 พบว่า จากกลุ่มเกษตรกรจำนวน 200 ราย มีเกษตรกรจำนวนทั้งสิ้น 126 ราย ที่มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าการศึกษานูตร โดยส่วนใหญ่จะเสียค่าศึกษานูตรเดือนละไม่เกิน 1,000 บาท จำนวน 75 ราย คิดเป็นร้อยละ 59.52 อันดับสอง มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าศึกษานูตรในช่วง 1,001 – 2,000 บาท ต่อเดือน จำนวน 29 ราย คิดเป็นร้อยละ 23.02 อันดับสาม มีอัตราส่วนเท่ากับคือ

มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าการศึกษาบุตรในช่วง 2,001 – 3,000 บาท และตั้งแต่ 3,001 บาท ขึ้นไปต่อเดือน โดยมีอย่างละ 11 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.73

จากการศึกษาพบว่า บุตรหลานของเกษตรกรที่ศึกษาเล่าเรียนอยู่ในระดับชั้น ปวช. ขึ้นไปจนถึงระดับปริญญาตรี โดยส่วนใหญ่มักจะศึกษาเล่าเรียนโดยการกู้เงินทุนเพื่อการศึกษาจากรัฐบาล ทั้งนี้เพื่อเป็นการช่วยเหลือภาระค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาให้เกษตรกร ส่วนบุตรหลานของเกษตรกรที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นต่ำกว่าระดับปวช. เกษตรกรจะเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายค่าเล่าเรียนให้เองเพราะโรงเรียนที่บุตรหลานศึกษาส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนรัฐบาลทั้งดเว้นค่าเล่าเรียน มีเพียงค่าอาหาร ค่าเดินทาง ค่าเครื่องแบบนักเรียน และอุปกรณ์การเรียน เท่านั้น ที่เกษตรกรเป็นผู้จ่ายโดยเกษตรกรให้ความเห็นว่า ค่าใช้จ่ายดังกล่าวไม่มากเกินไปที่กำลังที่เกษตรกรจะส่งเสียบุตรหลานให้เล่าเรียนได้

ตาราง 29 ค่าเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม

ค่าเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม (บาท/เดือน)	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 100	73	54.07
101 - 200	41	30.37
201 - 300	14	10.37
ตั้งแต่ 300 ขึ้นไป	7	5.19
รวม	135	100.00

จากตาราง 29 พบว่า จากกลุ่มเกษตรกร 200 ราย มี 135 ราย ที่มีค่าใช้จ่ายในเรื่องของเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม โดยส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายด้านเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม ไม่เกิน 100 บาทต่อเดือน จำนวน 73 ราย คิดเป็นร้อยละ 54.07 อันดับสอง มีค่าใช้จ่ายด้านเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม ในช่วง 101 – 200 บาท ต่อเดือน จำนวน 41 ราย คิดเป็นร้อยละ 30.37 อันดับสาม มีค่าใช้จ่ายด้านเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม ในช่วง 201 – 300 บาท ต่อเดือน จำนวน 14 ราย คิดเป็นร้อยละ 10.37 อันดับสุดท้ายมีค่าใช้จ่ายด้านเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม ตั้งแต่ 300 บาทขึ้นไปต่อเดือน จำนวน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.19

ตาราง 30 ค่าพิธีกรรม

ค่าพิธีกรรม (บาท/เดือน)	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 100	123	61.50
101 - 200	50	25.00
201 - 300	22	11.00
ตั้งแต่ 301 ขึ้นไป	5	2.50
รวม	200	100.00

จากตาราง 30 พบว่า โดยส่วนใหญ่เกษตรกรมีค่าใช้จ่ายด้านพิธีกรรม ไม่เกิน 100 บาทต่อเดือน จำนวน 123 ราย คิดเป็นร้อยละ 61.50 อันดับสอง มีค่าใช้จ่ายด้านพิธีกรรมในช่วง 101 – 200 บาท ต่อเดือน จำนวน 50 ราย คิดเป็นร้อยละ 25.00 อันดับสามมีค่าใช้จ่ายด้านพิธีกรรมในช่วง 201 – 300 บาท ต่อเดือน จำนวน 22 ราย คิดเป็นร้อยละ 11.00 อันดับสุดท้ายมีค่าใช้จ่ายด้านพิธีกรรมตั้งแต่ 300 บาทขึ้นไปต่อเดือน จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.50

ตาราง 31 ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง

ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง (บาท/เดือน)	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 500	111	55.50
501 - 1,000	80	40.00
1,001 - 1,500	6	3.00
ตั้งแต่ 1,501 ขึ้นไป	3	1.50
รวม	200	100.00

จากตาราง 31 พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เสียค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ไม่เกิน 500 บาท ต่อเดือน จำนวน 111 ราย คิดเป็นร้อยละ 55.50 อันดับสอง เสียค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ในช่วง 501 – 1,000 บาทต่อเดือน จำนวน 80 ราย คิดเป็นร้อยละ 40.00 อันดับสาม เสียค่าน้ำมันเชื้อเพลิงในช่วง 1,001 – 1,500 บาทต่อเดือน จำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.00 และอันดับสุดท้าย เสียค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ตั้งแต่ 1,501 บาทขึ้นไปต่อเดือน จำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.50

ตาราง 32 ค่าน้ำ - ค่าไฟฟ้า

ค่าน้ำ - ค่าไฟฟ้า (บาท/เดือน)	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 200	158	79.00
201 - 400	31	15.50
401 - 600	10	5.00
ตั้งแต่ 601 ขึ้นไป	1	0.50
รวม	200	100.00

จากตาราง 32 เกษตรส่วนใหญ่เสียค่าน้ำค่าไฟ เดือนละไม่เกิน 200 บาท จำนวน 158 ราย คิดเป็นร้อยละ 79.00 อันดับสอง เสียค่าน้ำค่าไฟ ระหว่าง 201 – 400 บาท ต่อเดือน จำนวน 31 ราย คิดเป็นร้อยละ 15.50 บาท อันดับสาม เสียค่าน้ำค่าไฟ ระหว่าง 401 – 600 บาทต่อเดือน จำนวน 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.00 และอันดับสุดท้ายเสียค่าน้ำค่าไฟตั้งแต่ 601 บาทขึ้นไปต่อเดือน มีเพียง 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.50

ตาราง 33 ค่าโทรศัพท์

ค่าโทรศัพท์ (บาท/เดือน)	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 200	66	57.89
201 - 400	26	22.81
ตั้งแต่ 401 ขึ้นไป	22	19.30
รวม	114	100.00

จากตาราง 33 พบว่า จากเกษตรกรจำนวน 200 ราย มีเกษตรกรที่มีโทรศัพท์ทั้งสิ้น 114 ราย โดยส่วนใหญ่แล้วจะเสียค่าโทรศัพท์เดือนละไม่เกิน 200 บาท จำนวน 66 ราย คิดเป็นร้อยละ 57.89 อันดับสอง เสียค่าโทรศัพท์เดือนละ 201 – 400 บาท จำนวน 26 ราย คิดเป็นร้อยละ 22.81 และอันดับสามเสียค่าโทรศัพท์ตั้งแต่ 401 บาท ขึ้นไปต่อเดือน จำนวน 22 ราย คิดเป็นร้อยละ 19.30 จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรใช้โทรศัพท์มือถือกันเป็นส่วนใหญ่ โดยให้เหตุผลว่า ได้ขอ

ติดตั้งโทรศัพท์ไปเพื่อการโทรศัพท์ แต่ไม่มีคู่สาย จึงทำให้ต้องหันมาใช้โทรศัพท์มือถือแทน เพื่อให้สะดวกต่อการติดต่อสื่อสาร

ตาราง 34 ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน

ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน (บาท/เดือน)	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 500	123	61.50
501 - 1,000	66	33.00
1,001 - 1,500	9	4.50
ตั้งแต่ 1,501 ขึ้นไป	2	1.00
รวม	200	100.00

จากตาราง 34 พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายในเรื่องของเครื่องใช้ในครัวเรือน ไม่เกิน เดือนละ 500 บาท จำนวน 123 ราย คิดเป็นร้อยละ 61.50 อันดับสอง มีค่าใช้จ่าย 501 – 1,000 บาทต่อเดือน จำนวน 66 ราย คิดเป็นร้อยละ 33.00 อันดับสาม มีค่าใช้จ่าย 1,001 – 1,500 บาทต่อเดือน จำนวน 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.50 อันดับสุดท้ายมีค่าใช้จ่ายตั้งแต่ 1,501 บาทขึ้นไปต่อเดือน จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.00

ตาราง 35 ค่าใช้จ่ายในการซื้อของผ่อนส่งในแต่ละเดือน

รายการค่าใช้จ่ายซื้อของผ่อนส่ง ในแต่ละเดือน	จำนวนเกษตรกร (คน)	ค่าเฉลี่ย	Std. Deviation
ผ่อนส่งเครื่องใช้ไฟฟ้า	10	1,089.00	578.93
ผ่อนส่งรถยนต์	2	6,250.00	1,767.77
ผ่อนส่งรถจักรยานยนต์	35	1,185.71	383.78
ผ่อนส่งบ้าน	9	3,355.56	1,269.95
ผ่อนส่งที่ดิน	1	2,500.00	0.00
รวม	57		

จากตาราง 35 พบว่า จากเกษตรกร 200 รายมีเกษตรกรเพียง 57 ราย เท่านั้นที่มีรายการค่าใช้จ่ายในการซื้อของผ่อนส่ง โดยมีเกษตรกรที่มีค่าใช้จ่ายในการผ่อนส่งเครื่องใช้ไฟฟ้า จำนวน 10 ราย คิดเป็นค่าใช้จ่ายในการผ่อนส่งเครื่องใช้ไฟฟ้าเฉลี่ย เดือนละ 1,089.00 บาท มีเกษตรกรจำนวน 2 ราย ที่มีค่าใช้จ่ายในการผ่อนส่งรถยนต์ คิดเป็นค่าใช้จ่ายในการผ่อนส่งรถยนต์เฉลี่ย เดือนละ 6,250 บาท มีเกษตรกรจำนวน 35 ราย ที่มีค่าใช้จ่ายในการผ่อนส่งรถจักรยานยนต์ คิดเป็นค่าใช้จ่ายในการผ่อนส่งรถจักรยานยนต์เฉลี่ย เดือนละ 1,185.71 บาท มีเกษตรกรจำนวน 9 ราย ที่มีค่าใช้จ่ายในการผ่อนส่งบ้าน คิดเป็นค่าใช้จ่ายในการผ่อนส่งบ้านเฉลี่ยเดือนละ 3,355.56 บาท และมีเกษตรกรที่มีค่าใช้จ่ายในการผ่อนส่งที่ดินจำนวน 1 ราย คิดเป็นค่าใช้จ่ายในการผ่อนส่งที่ดินเฉลี่ย เดือนละ 2,500 บาท

ตาราง 36 ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ

ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ (บาท/เดือน)	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 1,000	119	59.50
1,001 - 2,000	59	29.50
2,001 - 3,000	16	8.00
ตั้งแต่ 3,001 ขึ้นไป	6	3.00
รวม	200	100

จากตาราง 36 พบว่า เกษตรส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ในแต่ละเดือน ตกเดือนละ ไม่เกิน 1,000 บาท จำนวน 119 ราย คิดเป็นร้อยละ 59.50 อันดับสอง มีค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เดือนละ 1,001 – 2,000 บาท จำนวน 59 ราย คิดเป็นร้อยละ 29.50 อันดับสามมีค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เดือนละ 2,001 – 3,000 บาท จำนวน 16 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.00 และอันดับสุดท้ายมีค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ตั้งแต่ 3,001 บาทขึ้นไปต่อเดือน จำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.00 ซึ่งค่าใช้จ่ายอื่น ๆ จากการศึกษาพบว่าเป็นค่าใช้จ่ายด้านการบันเทิง เช่น เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ยาสูบ หรือค่าใช้จ่ายงานสังสรรค์ต่าง ๆ

ตอนที่ 5 ข้อมูลด้านภาระหนี้สิน

ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ พบว่าเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเป็นมีการค้างชำระหนี้เงินกู้ จากศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่แล้วเกษตรกรจะมีการค้างชำระหนี้เงินกู้ทุกปี อันเนื่องมาจากการกู้ยืมโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการลงทุนปลูกสับปะรด และเพื่อวัตถุประสงค์อื่นๆ เช่น กู้เงินซื้อที่ดิน สร้างบ้าน และซื้อสินค้าเงินผ่อนหลายรายการ โดยหนี้ดังกล่าว จะเป็นหนี้ที่มีการกู้ยืม และมีการใช้คืนทุกปี มีเกษตรกรหลายรายที่ยังใช้หนี้เดิมไม่หมดแล้วกู้ยืมใหม่ และมีน้อยรายที่จะใช้คืนหนี้เดิมให้หมดก่อน แล้วจึงจะกู้ยืมใหม่

ตาราง 37 รายได้ของเกษตรกรก่อนการกู้ยืมเงิน

รายได้ก่อนการกู้ยืมเงิน (บาท/เดือน)	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 5,000	60	30.00
5,001 - 10,000	120	60.00
10,001 - 15,000	10	5.00
15,001 ขึ้นไป	10	5.00
รวม	200	100.00

จากตาราง 37 พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ มีรายได้ก่อนการกู้ยืม อยู่ในช่วง 5,001 – 10,000 บาท จำนวน 120 ราย คิดเป็นร้อยละ 60.00 อันดับสอง มีรายได้ก่อนการกู้ยืมไม่เกิน 5,000 บาท จำนวน 60 ราย คิดเป็นร้อยละ 30.00 ส่วนอันดับสาม มีอัตราส่วนเท่ากันคือ มีรายได้ ตั้งแต่ 10,001 – 15,000 บาท และมีรายได้ตั้งแต่ 15,001 บาทขึ้นไป อย่างละ 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.00 จากการศึกษาพบว่า สภาพความเป็นอยู่โดยรวมของเกษตรกรค่อนข้างจะไม่ค่อยดีนัก เพราะเกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้ต่อครัวเรือนค่อนข้างต่ำ ในขณะที่แต่ละครัวเรือนมีความจำเป็นที่จะต้องใช้จ่าย ๆ ทั้งภายในและนอกเกษตร ซึ่ง รายได้ที่มีไม่พอเพียงต่อค่าใช้จ่ายดังกล่าว จึงทำให้เกษตรกรต้องหันไปกู้หนี้ยืมสินจากแหล่งเงินกู้ต่าง ๆ ทั้งในระบบและนอกระบบ

ตาราง 38 จำนวนเงินกู้ค้างชำระในระบบ

จำนวนเงินกู้ค้างชำระในระบบ (บาท)	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 10,000	73	37.06
10,001 - 50,000	109	55.33
50,001 - 100,000	13	6.60
ตั้งแต่ 100,001 ขึ้นไป	2	1.02
รวม	197	100.00

จากตาราง 38 พบว่า จากเกษตรกร 200 ราย มี 197 ราย ที่เป็นหนี้ค้างชำระในระบบ ซึ่งส่วนใหญ่แล้ว เกษตรกรเป็นหนี้ค้างชำระในระบบ ในวงเงิน 10,001 – 50,000 บาท จำนวน 109 ราย คิดเป็นร้อยละ 55.33 อันดับสอง เป็นหนี้ค้างชำระในระบบไม่เกิน 10,000 บาท จำนวน 73 ราย คิดเป็นร้อยละ 37.06 อันดับสาม เป็นหนี้ค้างชำระในระบบในวงเงิน 50,001 – 100,000 บาท จำนวน 13 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.60 และอันดับสุดท้ายเป็นหนี้ค้างชำระในระบบมากกว่า 100,001 บาทขึ้นไป จำนวน 2 รายคิดเป็นร้อยละ 1.02

ตาราง 39 จำนวนเงินกู้ค้างชำระนอกระบบ

จำนวนเงินกู้ค้างชำระ (บาท)	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 10,000	20	50.00
10,001 - 20,000	11	27.50
20,001 - 30,000	2	5.00
ตั้งแต่ 30,001 ขึ้นไป	7	17.50
รวม	40	100.00

จากตาราง 39 พบว่า จากเกษตรกร 200 ราย มีเกษตรกรที่เป็นหนี้เงินกู้นอกระบบ จำนวน 40 ราย ทั้งนี้ ส่วนใหญ่เป็นหนี้เงินกู้นอกระบบในวงเงินไม่เกิน 10,000 บาท จำนวน 20 ราย คิดเป็นร้อยละ 50.00 อันดับสอง เป็นหนี้เงินกู้นอกระบบในวงเงิน 10,001 – 20,000 บาท จำนวน 11 ราย คิดเป็นร้อยละ 27.50 อันดับสาม เป็นหนี้เงินกู้นอกระบบมากกว่า 30,001 บาทขึ้นไป

จำนวน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 17.50 และอันดับสุดท้ายเป็นหนี้เงินกู้ในระบบในวงเงิน 20,001 – 30,000 บาท จำนวน 2 รายคิดเป็นร้อยละ 5.00

ตาราง 40 แหล่งเงินกู้

แหล่งเงินกู้	จำนวน	ร้อยละ
ธนาคารเพื่อการเกษตร	129	64.50
ธนาคารอาคารสงเคราะห์	9	4.50
สหกรณ์การเกษตร	30	15.00
กองทุนหมู่บ้าน	78	39.00
กลุ่มออมทรัพย์ชุมชน	10	5.00
ญาติ/เพื่อน	27	13.50
บริษัทปล่อยเงินกู้	15	7.50
อื่น ๆ	5	2.50

จากตาราง 40 จะเห็นได้ว่าเกษตรกร ร้อยละ 64.50 กู้เงินจากธนาคารเพื่อการเกษตร รongลงมา ร้อยละ 39.00 กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้าน อันดับสามร้อยละ 15.00 กู้เงินจากสหกรณ์ การเกษตร อันดับสี่ ร้อยละ 13.50 กู้เงินจากญาติ หรือเพื่อน อันดับห้า ร้อยละ 5.00 มีอัตราส่วน เท่ากันคือ กู้เงินกลุ่มออมทรัพย์ชุมชนและจากบริษัทปล่อยเงินกู้ อันดับหกร้อยละ 4.50 กู้เงินจาก ธนาคารอาคารสงเคราะห์ และอันดับสุดท้ายร้อยละ 2.50 กู้เงินจากแหล่งเงินกู้อื่น ๆ

จากการศึกษาพบว่า เกษตรหลายรายมิได้มีการกู้ยืมจากแหล่งเงินกู้เพียงแหล่งเดียว แต่มีการกู้ยืมเงินกู้จากหลาย ๆ แหล่ง ทั้งนี้มีสาเหตุเพราะ บางแห่งให้วงเงินกูน้อย ทำให้เงินกู้ที่ ได้มาไม่พอกับค่าใช้จ่าย เกษตรกรจึงต้องไปหาขืมจากแหล่งเงินกู้อื่น ๆ และเกษตรกรบางราย จากเดิมกู้เงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรเพียงแห่งเดียว แต่พอเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉิน เช่น อุบัติเหตุ หรือ เจ็บไข้ได้ป่วย และมีเงินไม่พอในขณะนั้น จึงทำให้ต้องไปกู้เงินจากแหล่งใหม่มาเพื่อใช้จ่ายตาม สถานการณ์

ตาราง 41 วัตถุประสงค์ของการกู้เงิน

วัตถุประสงค์ของการกู้เงิน	จำนวน	ร้อยละ
เพื่อการเกษตร	191	95.50
ผ่อนชำระรถจักรยานยนต์	26	13.00
กู้เพื่อชำระหนี้สินอื่น ๆ	23	11.50
ผ่อนชำระบ้าน	11	5.50
ผ่อนชำระเครื่องใช้ไฟฟ้า	11	5.50
ค่ารักษาพยาบาล	11	5.50
ผ่อนชำระรถยนต์	4	2.00
ผ่อนชำระที่ดิน	1	0.50

จากตาราง 41 พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 95.50 กู้เงินเพื่อใช้ในการเกษตร อันดับสอง ร้อยละ 13.00 กู้เพื่อผ่อนชำระรถจักรยานยนต์ อันดับสามร้อยละ 11.50 กู้เพื่อชำระหนี้สินอื่น ๆ อันดับสี่ ร้อยละ 5.50 มีอัตราส่วนเท่ากัน คือ กู้เพื่อผ่อนชำระบ้าน เครื่องใช้ไฟฟ้า และเพื่อรักษาพยาบาล อันดับห้า ร้อยละ 4.50 กู้เพื่อวัตถุประสงค์อื่น ๆ และอันดับสุดท้ายร้อยละ 2.00 กู้เพื่อผ่อนชำระรถยนต์

จากการศึกษาพบว่า การที่เกษตรกรกู้เงินเพื่อนำไปชำระหนี้สินอื่น ๆ นั้น ส่วนใหญ่เป็นการกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินกู้ใหม่ เพื่อนำไปชำระหนี้ค้างชำระจากแหล่งเงินกู้เก่า เมื่อถึงระยะเวลาชำระแต่ยังไม่มีเงินชำระ จึงต้องกู้จากแหล่งเงินกู้ใหม่แล้วนำไปชำระให้แหล่งเงินกู้เก่า เช่น เกษตรกรเป็นหนี้ค้างชำระนอกระบบโดยการกู้ยืมจากนายทุนที่ปล่อยเงินกู้ ก็จะไปทำเรื่องกู้เงินจากธนาคาร ส่วนหนึ่ง นำมาใช้ในการลงทุน และอีกส่วนหนึ่งก็นำมาชำระดอกเบี้ย หรือเงินกู้ จากแหล่งเงินกู้เก่าที่ตนได้ค้างชำระอยู่

ตาราง 42 ความรู้เกี่ยวกับนโยบายพักชำระหนี้

ความรู้เกี่ยวกับนโยบายพักชำระหนี้	จำนวน	ร้อยละ
มีความรู้	175	87.50
ไม่มีความรู้	25	12.50
รวม	200	100.00

จากตาราง 42 จะเห็นได้ว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 87.50 ซึ่งเกษตรกรที่มีความรู้เกี่ยวกับโครงการพักชำระหนี้ คือ เกษตรกรที่ทราบถึงเงื่อนไขในการเข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ ส่วนเกษตรกรร้อยละ 12.50 ไม่มีความรู้เกี่ยวกับนโยบายพักชำระหนี้ เกษตรกรกลุ่มนี้ทราบว่า มีโครงการพักชำระหนี้ แต่ไม่ทราบว่าหลักเกณฑ์การเข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ (ภาคผนวก ข) ว่า มีหลักเกณฑ์เป็นอย่างไร

ตาราง 43 การเข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้

การเข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้	จำนวน	ร้อยละ
เข้าร่วมโครงการ	59	29.50
ไม่ได้เข้าร่วมโครงการ	141	70.50
รวม	200	100.00

จากตาราง 43 จะเห็นได้ว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 70.50 ไม่ได้เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ จากการศึกษาพบว่า ที่เกษตรกรไม่ได้เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้เพราะเกษตรกรมิได้เดือดร้อนกับหนี้เงินกู้ที่มีอยู่ เกษตรกรเห็นว่าตนยังมีความสามารถในการชำระหนี้ต่อธนาคารได้ จึงมิได้เข้าร่วมโครงการ ส่วนบางรายบอกว่า หากเข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้กับธ.ก.ส. ในช่วงระยะเวลาที่เข้าร่วมโครงการจะไม่สามารถกู้ยืมเงินจากธ.ก.ส. ได้อีก ส่วนเกษตรกรอีกร้อยละ 29.50 เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ เพราะต้องการลดภาระหนี้สินที่ยังค้างชำระอยู่

ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด

ในการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด ในตำบลนางแล เป็นการประมาณหาค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรต่าง ๆ ที่คาดว่าจะมีผลต่อการทำให้ค้างชำระหนี้เงินกู้ โดยใช้เทคนิคทางสถิติในรูปของการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (multiple linear regression) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS for Windows เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม สำหรับการศึกษาวิจัยได้กำหนดปัจจัยที่คาดว่าจะมีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้เป็นดังนี้

$$Y = f(X_1, X_2, X_3, X_4, X_5, X_6, X_7, X_8, X_9)$$

โดยในการศึกษานี้ได้กำหนดให้รูปแบบความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ อยู่ในรูปเส้นตรงดังแสดงในสมการ ต่อไปนี้

$$Y = a + b_1X_1 + b_2X_2 + b_3X_3 + b_4X_4 + b_5X_5 + b_6X_6 + b_7X_7 + b_8X_8 + b_9X_9$$

โดยกำหนดให้

Y = จำนวนเงินกู้ค้างชำระ (บาท)

a = ค่าคงที่ (constant)

X₁ = รายได้ภาคเกษตร (บาท)

X₂ = รายได้นอกภาคเกษตร (บาท)

X₃ = การเปลี่ยนแปลงของรายได้ (บาท)

X₄ = สัดส่วนของผู้มีรายได้ในครัวเรือน (ผู้มีรายได้/ผู้ที่ไม่มียาได้)

X₅ = ประสบการณ์ในการปลูกสับปะรด (ปี)

X₆ = พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)

X₇ = ระดับการศึกษา โดย

ไม่ได้รับการศึกษา = 1

ประถมศึกษา = 2

มัธยมศึกษาตอนต้น = 3

มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. = 4

อนุสัญญา/ปวส. = 5

ปริญญาตรี = 6

สูงกว่าปริญญาตรี = 7

X_8 = รายจ่ายภาคเกษตร (บาท)

X_9 = รายจ่ายนอกภาคเกษตร (บาท)

$b_1, \dots, b_9$ = ค่าสัมประสิทธิ์ (coefficient) ของตัวแปรอิสระแต่ละตัวตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (multiple linear regression) ของปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ ของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด ตำบลนางแล จังหวัดเชียงราย มีผลการวิเคราะห์ดังแสดงในตาราง 44

ตาราง 44 ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรที่คาดว่าจะมีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์	BETA	T-Ratio	Std-Error	Sig-T
ค่าคงที่ (Constant)	-54,881.611		-2.364	2,3215.89	0.019
รายได้ภาคเกษตร	1.026	0.593	2.239	0.458	0.026*
รายได้นอกภาคเกษตร	0.171	0.035	0.480	0.357	0.632
การเปลี่ยนแปลงของรายได้	-0.049	-0.031	-0.481	0.104	0.631
สัดส่วนของผู้มีรายได้	-5,036.033	-0.075	-1.192	4,223.909	0.235
ประสบการณ์ในการปลูกสับปะรด	756.199	0.064	0.957	790.581	0.340
จำนวนพื้นที่เพาะปลูกสับปะรด	-8,042.744	-0.601	-2.511	3,202.815	0.013*
ระดับการศึกษา	2,824.298	0.031	0.468	6,034.426	0.640
รายจ่ายภาคเกษตร	0.372	0.053	0.624	0.596	0.533
รายจ่ายนอกภาคเกษตร	0.844	0.469	4.168	0.202	0.000*
Adjust R Square	= 0.264	R Square	= 0.297		
F - Value	= 8.926	Sig-F	= 0.000		

จากตารางการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถแสดงสมการรูปแบบความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ ให้อยู่ในสมการเชิงเส้นได้ดังนี้

$$Y = -54,881.611 + 1.026X_1 + 0.171X_2 - 0.049X_3 - 5,036.033X_4 + 756.199X_5 - 8,042.744X_6 + 2,824.298X_7 + 0.372X_8 + 0.844X_9$$

จากตาราง 44 จะเห็นได้ว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อจำนวนเงินกู้ค้างชำระ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ประกอบด้วย รายได้ภาคเกษตร ขนาดของฟาร์ม และรายจ่ายนอกภาคเกษตร ในขณะที่ รายได้นอกภาคเกษตร การเปลี่ยนแปลงของรายได้ สัดส่วนของผู้มีรายได้ในครัวเรือน ประสบการณ์ในการปลูกสับปะรด ระดับการศึกษา และรายจ่ายภาคเกษตร ไม่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

หลังจากคัดตัวแปรที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติออก แล้วนำเฉพาะปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจำนวนเงินกู้ค้างชำระสามารถ มาวิเคราะห์จะได้ผลการวิเคราะห์ดังตาราง 45

ตาราง 45 ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรที่คาดว่าจะมีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ หลังจากคัดตัวแปรที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์	BETA	T-Ratio	Std-Error	Sig-T
ค่าคงที่ (Constant)	-53,470.647		-4.705	-11,363.99	0.00
รายได้ภาคเกษตร	1.099	0.635	2.569	0.428	0.011*
จำนวนพื้นที่เพาะปลูกสับปะรด	-8,005.126	-0.598	-2.538	-3,153.746	0.012*
รายจ่ายนอกภาคเกษตร	0.840	0.467	4.940	0.170	0.000*
Adjust R Square	= 0.475	R Square	=	0.486	
F - Value	= 46.203	Sig-F	=	0.000	

จากตาราง 45 เมื่อนำเอาเฉพาะปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ทั้ง 3 ปัจจัยอันได้แก่ รายได้ภาคเกษตร จำนวนพื้นที่เพาะปลูกสับปะรด และรายจ่ายนอกภาคเกษตร มาทำการวิเคราะห์อีกครั้ง สามารถแสดงรูปแบบความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ อยู่ในรูปสมการเส้นตรงได้ดังนี้

$$Y = -53,470.611 + 1.099X_1 - 8,005.126X_2 + 0.840X_3$$

จากการทดสอบค่าสถิติต่าง ๆ พบว่าอิทธิพลของตัวแปรอิสระในแบบจำลอง ซึ่งประกอบด้วยรายได้ภาคเกษตร จำนวนพื้นที่เพาะปลูกสับปะรด และรายจ่ายภาคเกษตร มีผลต่อการค้างชำระหนี้ ร้อยละ 47.50 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 52.50 เป็นผลกระทบของปัจจัยอื่น ๆ ที่มีได้กำหนดไว้ในสมการ

จากผลการวิเคราะห์ในตาราง 45 สามารถสรุปผลของตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัว ได้ดังนี้

รายได้ภาคเกษตร มีผลต่อการทำให้เกิดการค้างชำระหนี้เงินกู้ยืมอย่างมีนัยสำคัญ โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ หากรายได้ภาคเกษตรเพิ่มขึ้น จะมีผลทำให้เกษตรกรมีหนี้ค้างชำระเพิ่มขึ้น จากการศึกษาพบว่า สาเหตุดังกล่าวเกิดจาก เมื่อเกษตรกรได้รับรายได้ในแต่ละครั้ง ส่วนหนึ่งของรายได้เกษตรกรนำเงินที่ได้ไปชำระหนี้สินที่ค้างชำระทั้งในระบบและนอกระบบ ส่วนรายได้ที่เหลือจากการชำระหนี้ เกษตรกรได้นำไปใช้จ่ายในครัวเรือน และซื้อสังหาริมทรัพย์เพิ่มเพื่อสร้างความมั่นคงให้แก่ครอบครัว อีกทั้งในการที่เกษตรกรนำเงินที่ได้จากการขายสับปะรดไปชำระหนี้ตรงกำหนด จึงช่วยสร้างความน่าเชื่อถือให้แก่เกษตรกรในกู้ยืมเงินในจำนวนที่เพิ่มขึ้น และจากการศึกษาพบว่า แม้เกษตรกรจะมีการชำระหนี้ที่ค้างชำระทุกปี แต่เกษตรกรหลายรายมิได้ชำระเงินกู้ที่ค้างชำระไว้นานหมด และขณะเดียวกัน เกษตรกรก็ได้กู้ยืมเพิ่มขึ้นด้วยวัตถุประสงค์เพื่อนำเงินกู้มาลงทุนเพาะปลูกในรอบการเพาะปลูกใหม่ และเพื่อวัตถุประสงค์อื่น ๆ เมื่อนำเอาจำนวนเงินกู้ใหม่รวมหนี้ค้างชำระเดิมจึงเป็นผลทำให้ปริมาณหนี้ค้างชำระเพิ่มขึ้น จึงทำให้ผลการศึกษาปรากฏว่า การที่รายได้ภาคเกษตรเพิ่มขึ้นจะทำให้หนี้ค้างชำระเพิ่มขึ้น เพราะเกษตรกรชำระหนี้เดิมไม่หมดแล้วกู้ยืมใหม่อีก เป็นเหตุให้ปริมาณหนี้ค้างชำระเพิ่มขึ้น

จำนวนพื้นที่เพาะปลูกสับปะรด มีผลต่อการทำให้เกิดการค้างชำระหนี้เงินกู้ยืมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกัน กล่าวคือ เมื่อเทียบสัดส่วนการมีหนี้สินต่อไร่แล้วเกษตรกรที่มีที่ดินในการเพาะปลูกจำนวนมาก มีหนี้สินน้อยกว่าเกษตรกรที่มีที่ดินในการเพาะปลูกจำนวนน้อย นั่นหมายถึง เกษตรกรที่มีที่ดินในการเพาะปลูกจำนวนมาก มีต้นทุนในการผลิตที่ต่ำกว่าเกษตรกรที่มีที่ดินในการเพาะปลูกจำนวนน้อย และความต้องในการใช้จ่ายทั้งภาคเกษตรและนอกภาคเกษตรค่อนข้างคงที่กว่า ทำให้ควบคุมรายจ่ายได้ง่าย ซึ่งแตกต่างจากเกษตรกรที่มีที่ดินในการปลูกสับปะรดจำนวนน้อย กลุ่มเกษตรกรเหล่านี้ มีรายได้น้อย แต่ความต้องการในการใช้จ่ายทั้งภาคเกษตรและนอกภาคเกษตรค่อนข้างสูง จึงทำให้เกิดหนี้สินมากกว่า

รายจ่ายนอกภาคเกษตร มีผลต่อการทำให้เกิดการค้างชำระหนี้เงินกู้ยืมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ ถ้ารายจ่ายนอกภาคเกษตรเพิ่มขึ้น จะทำให้เกษตรกรมีหนี้ค้างชำระเพิ่มขึ้นตาม จากการวิเคราะห์จะเห็นได้ว่ารายจ่ายนอกภาคเกษตรกับรายได้ภาคเกษตรมีความสอดคล้องกัน นั่นก็คือ เมื่อมีรายได้เพิ่มขึ้น ก็จะทำให้เกิดรายจ่ายเพิ่มขึ้นตาม โดยเฉพาะรายจ่ายนอกภาคเกษตร นั่นอาจเป็นเพราะว่า ในปัจจุบัน มีสินค้าสำหรับอุปโภคและบริโภค ที่อำนวยความสะดวกให้มากมาย จึงทำให้มีการบริโภคมากขึ้น ในขณะที่ ถ้าเป็นรายจ่ายภาคการเกษตร เป็นรายจ่ายที่ค่อนข้างจะคงที่ และไม่ค่อยมีการเปลี่ยนแปลงมากนัก จึงทำให้รายจ่ายนอกภาคเกษตรมีผลต่อการทำให้เกิดการค้างชำระหนี้เงินกู้ยืมค่อนข้างมากกว่ารายจ่ายในภาคเกษตร

จากการพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ เบต้า (beta coefficients) ซึ่งเป็นค่าที่แสดงถึงอิทธิพลของตัวแปรอิสระที่มีต่อตัวแปรตาม โดยมีการปรับค่าตัวแปรทุกตัวให้อยู่ในหน่วยมาตรฐานแล้วพบว่า รายได้ภาคเกษตร เป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ยืมมากที่สุด ส่วน ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ในอันดับรองลงมาได้แก่ จำนวนพื้นที่เพาะปลูกสับปะรด และรายจ่ายนอกภาคเกษตรตามลำดับ

ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดเฉพาะกลุ่มเกษตรกรที่มีที่ดินเพาะปลูกสับปะรดขนาดต่ำกว่า 10 ไร่

ตาราง 46 ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรที่คาดว่าจะมีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรที่มีที่ดินเพาะปลูกสับปะรดขนาดต่ำกว่า 10 ไร่

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์	BETA	T-Ratio	Std-Error	Sig-T
ค่าคงที่ (Constant)	-92,533.128		-5.147	17,978.897	0.00
รายได้ภาคเกษตร	-0.242	-0.112	-0.707	0.342	0.481
รายได้นอกภาคเกษตร	-0.610	-0.315	-3.298	0.185	0.001*
การเปลี่ยนแปลงของรายได้	3.180	0.001	0.008	0.039	0.994
สัดส่วนของผู้มีรายได้	-46,155.049	-0.302	-3.339	13,419.236	0.001*
ประสบการณ์ในการปลูกสับปะรด	-2,278.143	-0.089	-0.876	430.475	0.384
จำนวนพื้นที่เพาะปลูกสับปะรด	-1,363.748	-0.071	-0.421	3,237.698	0.674
ระดับการศึกษา	7,914.356	0.035	0.525	3,287.289	0.600
รายจ่ายภาคเกษตร	2.225	0.218	1.397	1.593	0.165
รายจ่ายนอกภาคเกษตร	0.738	0.605	5.292	0.146	0.000*
Adjust R Square	=	0.303	R Square	=	0.357
F - Value	=	6.607	Sig-F	=	0.000

จากตารางการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถแสดงสมการรูปแบบความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ ให้อยู่ในสมการเชิงเส้นได้ดังนี้

$$Y = -92,533.129 - 0.242X_1 - 0.610 X_2 + 3.180 X_3 - 46,155.049X_4 - 2,278.143X_5 - 1,363.784X_6 + 7,914.356X_7 + 2.225 X_8 + 0.738X_9$$

จากตาราง 46 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อจำนวนเงินกู้ค้างชำระ ของเกษตรกรที่มีที่ดินเพาะปลูกสับปะรด ขนาดต่ำกว่า 10 ไร่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ประกอบด้วย รายได้นอกภาคเกษตร สัดส่วนผู้มีรายได้ในครัวเรือน และรายจ่ายนอกภาคเกษตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

หลังจากตัดตัวแปรที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติออก แล้วนำเฉพาะปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจำนวนเงินกู้ค้างชำระสามารถ มาวิเคราะห์จะได้ผลการวิเคราะห์ดังตาราง 47

ตาราง 47 ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรที่คาดว่าจะมีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรที่มีพื้นที่เพาะปลูกต่ำกว่า 10 ไร่ หลังจากตัดตัวแปรที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์	BETA	T-Ratio	Std-Error	Sig-T
ค่าคงที่ (Constant)	-64,618.604		-4.596	14,060.507	0.000
รายได้นอกภาคเกษตร	-0.488	-.221	-2.905	0.168	0.004*
สัดส่วนผู้มีรายได้ในครัวเรือน	-44,369.584	-.290	3.454	12,845.789	0.001*
รายจ่ายนอกภาคเกษตร	0.595	0.488	5.300	0.112	0.000*
Adjust R Square	=	0.486	R Square	=	0.492
F – Value	=	12.700	Sig-F	=	0.000

จากตาราง 47 เมื่อนำเอาเฉพาะปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ทั้ง 3 ปัจจัยอันได้แก่ รายได้นอกภาคเกษตร สัดส่วนของผู้มีรายได้ในครัวเรือน และรายจ่ายนอกภาคเกษตร มาทำการวิเคราะห์โดยตัดตัวแปรที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติออก สามารถแสดงรูปแบบความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ อยู่ในรูปสมการเส้นตรงได้ดังนี้

$$Y = -64,618.604 - 0.488X_2 - 44,369.584 X_4 + 0.595X_5$$

จากการทดสอบค่าสถิติต่าง ๆ พบว่า ค่า Adjust R Square = 0.486 หมายถึง อิทธิพลของตัวแปรอิสระในแบบจำลอง ซึ่งประกอบไปด้วย รายได้นอกภาคเกษตร สัดส่วนผู้มีรายได้ในครัวเรือน และรายจ่ายนอกภาคเกษตร มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ คิดเป็นร้อยละ 48.60 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 51.40 เป็นผลกระทบของปัจจัยอื่น ๆ ที่มีได้กำหนดไว้ในสมการ

จากผลการวิเคราะห์ในตาราง 47 สามารถสรุปผลของตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัวแปรได้ดังนี้

รายได้นอกภาคเกษตร มีผลต่อการทำให้เกิดการค้างชำระหนี้เงินกู้ยืมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางตรงกันข้าม กล่าวคือ หากเกษตรกรมีรายได้นอกภาคเกษตรเพิ่มขึ้น จะทำให้ปริมาณหนี้ค้างชำระลดลง แต่ถ้าหากเกษตรกรมีรายได้นอกภาคเกษตรน้อยจะทำให้ปริมาณหนี้ค้างชำระเพิ่มขึ้น ทั้งนี้จากการศึกษา พบว่า รายได้ส่วนใหญ่ของเกษตรกรได้มาจากภาคเกษตร ซึ่งไม่เพียงพอกับรายจ่ายและการชำระหนี้ ดังนั้น หากเกษตรกรมีรายได้นอกภาคเกษตรเพิ่มขึ้น จะทำให้ช่วย มีเกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้นอกภาคเกษตรมาจากการรับจ้างทั่วไป

สัดส่วนของผู้มีรายได้ในครัวเรือน มีผลต่อการทำให้เกิดการค้างชำระหนี้เงินกู้ยืมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางตรงกันข้าม กล่าวคือ หากครัวเรือนเกษตรกรมีสมาชิกที่มีรายได้น้อย จะทำให้หนี้ค้างชำระเพิ่มขึ้น แต่ถ้าหากครัวเรือนเกษตรกรมีสมาชิกที่มีรายได้จำนวนมาก จะทำให้หนี้ค้างชำระลดลง ทั้งนี้เพราะการที่ครัวเรือนใดมีสมาชิกในครัวเรือนที่มีรายได้น้อยกว่าสมาชิกในครัวเรือนที่มีรายได้ ย่อมก่อให้เกิดค่าใช้จ่ายตามมาค่อนข้างมาก และเมื่อรายจ่ายในครอบครัว มีมากกว่ารายได้ในครอบครัว จึงเป็นเหตุให้เกษตรกรต้องกู้หนี้ยืมสิน จากแหล่งเงินกู้ต่างๆ เพื่อมาเป็นค่าใช้จ่ายในครัวเรือน

รายจ่ายนอกภาคเกษตร มีผลต่อการทำให้เกิดการค้างชำระหนี้เงินกู้ยืมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน และสอดคล้องกับการทดสอบสมมติฐานในตาราง 45 กล่าวคือ ถ้ารายจ่ายนอกภาคเกษตรเพิ่มขึ้น จะทำให้ปริมาณหนี้ค้างชำระเพิ่มขึ้นตาม ตรงกันข้าม หากเกษตรกรมีรายจ่ายภาคเกษตรลดลง จำทำให้ปริมาณหนี้เงินกู้ค้างชำระลดลงตามไปด้วย จากการศึกษพบว่า เกษตรกรมีค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตรเพิ่มขึ้นทุกปี เพราะราคาสินค้าอุปโภคบริโภคที่ปรับตัวสูงขึ้นเรื่อย ๆ ตามสภาวะการณ์เศรษฐกิจของประเทศ

ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดเฉพาะกลุ่มเกษตรกรที่มีที่ดิน
เพาะปลูกสับปะรดขนาดตั้งแต่ 10 ไร่ขึ้นไป

ตาราง 48 ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรที่คาดว่าจะมีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรที่มีที่ดิน
เพาะปลูกสับปะรดขนาดตั้งแต่ 10 ไร่ขึ้นไป

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์	BETA	T-Ratio	Std-Error	Sig-T
ค่าคงที่ (Constant)	-44,317.164		-4.512	66,495.168	0.000
รายได้ภาคเกษตร	1.179	0.530	1.447	0.815	0.152
รายได้นอกภาคเกษตร	0.803	0.121	0.925	0.868	0.358
การเปลี่ยนแปลงของรายได้	-9.462	-0.019	-0.126	0.751	0.900
สัดส่วนของผู้มีรายได้	-132,227.804	-0.229	-2.288	57,781.987	0.025*
ประสบการณ์ในการปลูกสับปะรด	-1,431.063	-0.089	-0.876	1,634.373	0.384
จำนวนพื้นที่เพาะปลูกสับปะรด	-9,369.524	-0.539	-1.824	5,138.052	0.072
ระดับการศึกษา	-4,572.153	-0.037	-0.346	13,213.721	0.730
รายจ่ายภาคเกษตร	-4.198	-0.005	-0.044	0.951	0.965
รายจ่ายนอกภาคเกษตร	1.027	0.458	2.630	0.390	0.010*
Adjust R Square	= 0.305	R Square	= 0.372		
F - Value	= 5.528	Sig-F	= 0.000		

จากตารางการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถแสดงสมการรูปแบบความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ ให้อยู่ในสมการเชิงเส้นได้ดังนี้

$$Y = -44,317.164 + 1.179X_1 + 0.803X_2 - 9.462X_3 - 132,227.804X_4 - 1,431.063X_5 - 9,369.524X_6 - 4,572.153X_7 - 4.198X_8 + 1.027X_9$$

จากตาราง 48 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อจำนวนเงินกู้ค้างชำระ ของเกษตรกรที่มีที่ดินเพาะปลูกสับปะรด ขนาดตั้งแต่ 10 ไร่ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ประกอบด้วย สัดส่วนของผู้มีรายได้ในครัวเรือนและ รายจ่ายนอกภาคเกษตร

หลังจากตัดตัวแปรที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติออก แล้วนำเฉพาะปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจำนวนเงินกู้ค้างชำระสามารถ มาวิเคราะห์จะได้ผลการวิเคราะห์ดังตาราง 49

ตาราง 49 ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรที่คาดว่าจะมีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรที่มีพื้นที่เพาะปลูกตั้งแต่ 10 ไร่ขึ้นไป หลังจากตัดตัวแปรที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์	BETA	T-Ratio	Std-Error	Sig-T
ค่าคงที่ (Constant)	-20,698.019		4.125	45,851.078	0.000
สัดส่วนผู้มีรายได้ในครัวเรือน	-91,627.568	-0.417	-1.846	53,489.102	0.036*
รายจ่ายนอกภาคเกษตร	1.196	0.534	5.756	0.208	0.000*
Adjust R Square	=	0.514	R Square	=	0.558
F - Value	=	18.092	Sig-F	=	0.000

จากตาราง 49 เมื่อนำเอาเฉพาะปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ทั้ง 2 ปัจจัย ได้แก่ สัดส่วนของผู้มีรายได้ในครัวเรือน และรายจ่ายนอกภาคเกษตร มาทำการวิเคราะห์โดยตัดตัวแปรที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติออก สามารถแสดงรูปแบบความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ อยู่ในรูปสมการเส้นตรงได้ดังนี้

$$Y = -20,698.019 - 91,627.568X_4 + 1.196X_5$$

จากการทดสอบค่าสถิติต่าง ๆ พบว่า ค่า Adjust R Square = 0.514 หมายถึง อิทธิพลของตัวแปรอิสระในแบบจำลอง ซึ่งประกอบไปด้วย สัดส่วนของผู้มีรายได้ในครัวเรือนและรายจ่ายนอกภาคเกษตร มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรที่มีที่ดินเพาะปลูกสับประคขนาดตั้งแต่ 10 ไร่ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 51.40 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 48.60 เป็นผลกระทบของปัจจัยอื่น ๆ ที่มิได้กำหนดไว้ในสมการ

จากผลการวิเคราะห์ในตาราง 49 สามารถสรุปผลของตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัวแปรได้ดังนี้

สัดส่วนของผู้มีรายได้ในครัวเรือน มีผลต่อการทำให้เกิดการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรที่มีพื้นที่เพาะปลูกสับปะรดตั้งแต่ 10 ไร่ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางตรงกันข้าม กล่าวคือ หากสมาชิกในครอบครัวที่มีรายได้ มีมากกว่าสมาชิกในครอบครัวที่ไม่มีรายได้ จะทำให้ครัวเรือนนั้น มีปริมาณหนี้ค้างชำระน้อย ในทางกลับกัน หากสมาชิกในครอบครัวที่มีรายได้มีจำนวนน้อยกว่าสมาชิกในครอบครัวที่ไม่มีรายได้ จะทำให้ครัวเรือนนั้น มีปริมาณหนี้ค้างชำระมาก

รายจ่ายนอกภาคเกษตร มีผลต่อการทำให้เกิดการค้างชำระหนี้เงินกู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ และการสอดคล้องกับผลการทดสอบสมมติฐานในตาราง 45 โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ ถ้ารายจ่ายนอกภาคเกษตรเพิ่มขึ้น จะทำให้เกษตรกรมีหนี้ค้างชำระเพิ่มขึ้น ตาม จากการศึกษาพบว่า เนื่องจากรายได้หลักของเกษตรกรมาจากการปลูกสับปะรด ซึ่งรายได้ที่ได้รับมา บางครั้งก็ไม่พอเพียงที่จะชำระหนี้สินที่กู้ยืมมาใช้สำหรับลงทุนในการเกษตร นั้นย่อมหมายถึงว่า รายได้ที่ได้รับมาไม่พอที่จะใช้จ่ายนอกภาคเกษตร ซึ่งนับวันจะมีแนวโน้มว่าเกษตรกรมีรายจ่ายนอกภาคเกษตรเพิ่มขึ้นทุกที จึงเป็นเหตุให้เกษตรกรต้องกู้ยืมเพิ่มขึ้น และทำให้หนี้สินรวมอันเกิดจากหนี้เดิมรวมกับหนี้ที่กู้ยืมใหม่ เพิ่มขึ้นตาม

สรุปรายได้ - รายจ่ายของเกษตรกร

ตาราง 50 บัญชีรายได้ของเกษตรกร จำแนก ตามจำนวนพื้นที่เพาะปลูกขนาดไม่เกิน 10 ไร่ และ
จำนวนพื้นที่เพาะปลูกตั้งแต่ 10 ไร่ขึ้นไป

รายการ	จำนวนพื้นที่เพาะปลูกสับประรด	
	น้อยกว่า 10 ไร่ (บาท/ปี)	ตั้งแต่ 10 ไร่ขึ้นไป (บาท/ปี)
รายได้		
รายได้จากการปลูกสับประรดเพื่อขาย	53,662.70	154,320.91
รายได้จากการปลูกพืชชนิดอื่นเพื่อขาย	3,273.48	1,787.00
รายได้จากการเลี้ยงสัตว์เพื่อขาย	3,341.88	4,337.40
รายได้จากการประกอบอาชีพอื่น	14,232.84	17,223.68
รายได้จากการที่บุตรหลานส่งเงินมาให้	3,288.32	1,584.36
รวมรายได้	70,112.00	179,253.35
รายจ่าย		
รายจ่ายภาคเกษตร	12,851.95	33,988.71
รายจ่ายนอกภาคเกษตร	70,112.00	146,256.42
รวมรายจ่าย	82963.95	180,245.13
รายได้สุทธิ	(-5,164.73)	(-991.78)

จากตาราง 50 แสดงการเปรียบเทียบบัญชีรายได้ของเกษตรกรที่มีขนาดฟาร์มไม่เกิน 10 ไร่ เกษตรกรที่มีขนาดฟาร์มตั้งแต่ 10 ไร่ขึ้นไป และผลการเปรียบเทียบ จะเห็นได้ว่า ตรงกับการทดสอบสมมติฐานที่ว่าขนาดฟาร์ม มีผลต่อการทำให้เกิดการค้างชำระหนี้เงินกู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกัน กล่าวคือ เกษตรกรที่มีที่ดินปลูกสับประรดมาก จะมีหนี้สินน้อยกว่าเกษตรกรที่มีที่ดินปลูกสับประรดน้อย ทั้งนี้ เนื่องจาก เกษตรกรที่มีที่ดินจำนวนมาก มีรายได้พอเพียงที่จะจ่ายเพื่อการลงทุนภาคเกษตรและค่าใช้จ่ายในการบริโภคนอกภาคเกษตร แต่เกษตรกรที่มีที่ดินจำนวนน้อย มีรายได้ไม่เพียงพอที่จะจ่ายเพื่อการลงทุนภาคเกษตรและ ค่าใช้จ่ายในการบริโภคนอกภาคเกษตร

ตาราง 51 ต้นทุนและรายได้ในการปลูกสับปะรด

รายการ	จำนวนพื้นที่เพาะปลูกสับปะรด	
	น้อยกว่า 10 ไร่ (บาท/ไร่)	ตั้งแต่ 10 ไร่ขึ้นไป (บาท/ไร่)
รายได้จากการขายสับปะรด	9,565.54	10,208.87
ต้นทุนในการปลูกสับปะรด	2,565.26	2,192.82
รายได้สุทธิ	7,000.28	8,016.05

หมายเหตุ กลุ่มเกษตรกรที่มีพื้นที่เพาะปลูกน้อยกว่า 10 ไร่ มีพื้นที่เพาะปลูกเฉลี่ย 5.56 ไร่
กลุ่มเกษตรกรที่มีพื้นที่เพาะปลูกตั้งแต่ 10 ไร่ขึ้นไป มีพื้นที่เพาะปลูกเฉลี่ย 15.10 ไร่

จากตาราง 51 แสดงการเปรียบเทียบต้นทุนและรายได้ในการปลูกสับปะรดของเกษตรกรที่มีจำนวนพื้นที่เพาะปลูกสับปะรดน้อยกว่า 10 ไร่ และ เกษตรกรที่มีจำนวนพื้นที่เพาะปลูกสับปะรดตั้งแต่ 10 ไร่ขึ้นไป ซึ่งรายได้จากการขายสับปะรดคำนวณจากสัดส่วนรายได้จากการขายสับปะรดรวมทั้งหมดต่อจำนวนไร่ทั้งหมด ส่วนต้นทุนในการปลูกสับปะรดคำนวณจากสัดส่วนรายจ่ายภาคเกษตรรวมทั้งหมดต่อจำนวนไร่ทั้งหมด

จะเห็นได้ว่า เกษตรกรที่มีพื้นที่เพาะปลูกน้อยจะมีต้นทุนในการผลิตต่อไร่สูงกว่าเกษตรกรที่มีพื้นที่เพาะปลูกมาก ทั้งนี้เนื่องจากในการซื้อปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ย สารเคมีต่าง ๆ เกษตรกรที่มีพื้นที่เพาะปลูกสับปะรดมากกว่า สามารถที่จะซื้อปัจจัยการผลิตเหล่านี้ได้ในราคาที่ถูกลงกว่าเกษตรกรที่มีพื้นที่เพาะปลูกสับปะรดน้อย ส่วนรายได้จากการสับปะรด เกษตรกรที่มีพื้นที่เพาะปลูกสับปะรดมาก มีรายได้ต่อไร่จากการขายสับปะรดได้มากกว่าเกษตรกรที่มีพื้นที่เพาะปลูกสับปะรดน้อย

จากการสัมภาษณ์เกษตรกร พบว่า ในปัจจุบันพ่อค้าที่มารับซื้อสับปะรดที่ไร่ มิได้รับซื้อในลักษณะเหมาไร่เหมือนในอดีต แต่เป็นการรับซื้อโดยคัดเลือกเฉพาะหัวสับปะรดในขนาดที่ต้องการ ทำให้ผลผลิตสับปะรดในแต่ละครั้ง ไม่สามารถขายได้หมด เกษตรกรจึงมีการรวมกลุ่มกันทำผลิตภัณฑ์แปรรูปสับปะรด เช่น สับปะรดกวน น้ำสับปะรด ข้าวเกรียบสับปะรด ออกจำหน่าย ซึ่งทำให้สร้างรายได้เพิ่มขึ้น แต่เมื่อนำมาเฉลี่ยแบ่งกันในกลุ่มแปรรูป กลับมีรายได้เฉลี่ยต่อคนไม่มากนัก ทั้งนี้เนื่องจากยังขาดหน่วยงานที่เข้ามาสนับสนุนในการหาตลาดสับปะรดแปรรูปให้กับกลุ่มแปรรูป อีกทั้ง สับปะรดที่ทำการแปรรูปออกมาเป็นสินค้านั้นมีอายุอยู่ได้ไม่นาน ทำให้

สับปะรดที่แปรรูปออกมา ขายไม่หมด ซึ่งสับปะรดแปรรูปที่ขายไม่หมดนี้ จัดเป็นต้นทุนการผลิต ด้วย ส่งผลให้เมื่อนำรายได้หักต้นทุนแล้วเฉลี่ยคืนให้สมาชิกกลุ่ม รายได้ที่เหลือออกมาจึงน้อยมาก

จากตาราง 51 จะเห็นได้ว่า ในการเพาะปลูกสับปะรด เกษตรกรมิได้ขาดทุนแต่อย่างใด แต่การที่เกษตรกรต้องไปกู้ยืมหนี้สิน เป็นเพราะว่า รายได้จากการปลูกสับปะรดที่ได้รับมาในแต่ละครั้งไม่พอเพียงกับค่าใช้จ่ายที่เกษตรกรจะต้องจ่ายออกไป

บทที่ 5

สรุปและขอเสนอแนะ

(SUMMARY AND RECOMMENDATIONS)

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด กรณีศึกษา ตำบลนางเล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาถึงสภาพเศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกร 2) ศึกษาถึงความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกร โดยปัจจัยที่นำมาศึกษา ได้แก่ รายได้ภาคเกษตร รายได้นอกภาคเกษตร การเปลี่ยนแปลงของรายได้ สัดส่วนของผู้มีรายได้ในครัวเรือนเกษตรกร ประสบการณ์ในการปลูกสับปะรด พื้นที่เพาะปลูก ระดับการศึกษา รายจ่ายภาคเกษตร และรายจ่ายนอกภาคเกษตร 3) ศึกษาถึงบ่าไร-ขาดทุน ของเกษตรกร

จากการศึกษานี้ ได้ใช้ข้อมูลปฐมภูมิที่ได้จากการสัมภาษณ์ เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด ต.นางเล อ.เมือง จ.เชียงราย ที่เป็นหนี้เงินกู้ค้างชำระ จำนวนทั้งสิ้น 200 ราย และได้มีการนำเอาข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาจัดหมวดหมู่ บันทึกข้อมูล และ วิเคราะห์ผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (statistical package for the social science, spss) โดยสถิติที่ใช้ในการอธิบายลักษณะข้อมูลทั่วไป รายได้ และรายจ่ายของเกษตรกร ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (mean) การแจกแจงความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage) ส่วนสถิติที่ใช้ในการอธิบายผลการทดสอบสมมติฐาน คือ การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (multiple regression analysis) เพื่อทดสอบหาตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกร โดยกำหนดระดับนัยสำคัญ (level of significance) ที่ 0.05 โดยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของ เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด ตำบลนางเล ที่เป็นหนี้เงินกู้ค้างชำระ

เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 59.50 เป็นเพศชาย และ ร้อยละ 40.50 เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ยของเกษตรกร โดยส่วนใหญ่จะมีอายุอยู่ในช่วง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 39.00 ระดับการศึกษาของเกษตรกรโดยมากจะมีการศึกษาในระดับประถมศึกษาคิดเป็นร้อยละ 55.50 ทั้งนี้ เป็นเพราะว่า อายุของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 41 - 50 ปี ซึ่งในอดีตระดับการศึกษาภาคบังคับคือระดับประถมศึกษา และเมื่อสำเร็จการศึกษาภาคบังคับแล้ว เกษตรกร

ดังกล่าวก็มีได้ทำการศึกษาต่อ และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน ส่วนใหญ่แล้ว ครัวเรือนเกษตรกรจะมีสมาชิกอยู่ประมาณ 4 – 6 คน คิดเป็นร้อยละ 68.50

ในเรื่องของประสบการณ์ในการปลูกสับปะรด โดยมาก เกษตรกรจะมีประสบการณ์ในการปลูกสับปะรดเฉลี่ยแล้วไม่เกิน 10 ปี และส่วนใหญ่เคยได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการปลูกสับปะรดมาแล้ว คิดเป็นร้อยละ 60.00

จำนวนที่ดินที่เกษตรกรถือครอง ส่วนใหญ่ มีที่ดินที่ใช้เป็นพื้นที่เพาะปลูกสับปะรดไม่เกิน 10 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 83.50 และที่ดินส่วนใหญ่เป็นของเกษตรกรเอง คิดเป็นร้อยละ 90.50 ส่วนอีกร้อยละ 9.50 เป็นที่ดินที่เกษตรกรต้องจ่ายเงินเช่าเพื่อทำการเพาะปลูกจากผู้อื่น นอกเหนือจากการปลูกสับปะรดแล้ว มีเกษตรกรที่ปลูกพืชชนิดอื่นควบคู่ไปกับการปลูกสับปะรดด้วย เพียงร้อยละ 31.50 เลี้ยงสัตว์เพื่อการค้าขาย อีกร้อยละ 27.00 และประกอบอาชีพอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากอาชีพภาคเกษตร (การปลูกสับปะรด การปลูกพืชชนิดอื่นที่มีใช้สับปะรด และการเลี้ยงสัตว์เพื่อการค้าขาย) คิดเป็นร้อยละ 52.50 ซึ่งอาชีพดังกล่าวได้แก่ รับจ้างทั่วไป และค้าขายเป็นต้น

รายได้ของเกษตรกรมาจากสองแหล่งคือ รายได้จากภาคเกษตรและรายได้นอกภาคเกษตร ซึ่งรายได้ภาคเกษตรส่วนใหญ่แล้วเกษตรกรมีรายได้จากการปลูกสับปะรด โดยส่วนใหญ่เกษตรกรมีรายได้จากการปลูกสับปะรด 50,001-100,000 บาท ต่อปี คิดเป็นร้อยละ 46.50 นอกจากนี้จากเกษตรกร 200 ราย มีเกษตรกร 63 ราย ที่มีรายได้จากการปลูกพืชชนิดอื่น โดยรายได้จากการปลูกพืชชนิดอื่นส่วนใหญ่จะไม่เกิน 50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 90.48 จากจำนวนเกษตรกรที่มีรายได้จากการปลูกพืชชนิดอื่น ส่วนเกษตรกรที่มีรายได้จากการเลี้ยงสัตว์ไว้เพื่อขาย จากเกษตรกร 200 รายพบว่า มีเกษตรกรที่เลี้ยงสัตว์ไว้เพื่อขายจำนวน 54 ราย และจำนวนดังกล่าวนี้ ส่วนใหญ่มีรายได้จากการเลี้ยงสัตว์ไม่เกิน 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 55.56

รายได้นอกภาคเกษตร อันหมายถึง รายได้จากการประกอบอาชีพอื่นที่มีใช่อาชีพภาคเกษตรกรรม (ปลูกสับปะรด ปลูกพืชชนิดอื่น และการเลี้ยงสัตว์) จากเกษตรกร 200 ราย มีเกษตรกร 108 ราย ที่มีรายได้จากการประกอบอาชีพอื่นที่นอกเหนือจากการเกษตร และรายได้ส่วนใหญ่จะไม่เกิน 2,000 บาท ต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 48.15

และนอกเหนือจากรายได้จากการประกอบอาชีพแล้ว เกษตรกรบางครัวเรือนยังมีรายได้จากการที่บุตรหลานส่งเงินมาให้ โดยจากเกษตรกร 200 ราย มีเพียง 33 ราย ที่มีรายได้จากการที่บุตรหลานส่งเงินมาให้ และส่วนใหญ่มีรายได้ดังกล่าวไม่เกิน 1,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 60.60

ด้านรายจ่ายผู้วิจัยได้ แบ่งรายจ่ายออกเป็น 2 ประเภท ประเภทแรกคือ รายจ่ายภาคเกษตร อันหมายถึงค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการเพาะปลูกสับปะรด การปลูกพืชชนิดอื่นที่นอกเหนือจากสับปะรด และ การเลี้ยงสัตว์ ส่วนประเภทที่สองคือ รายจ่ายนอกภาคเกษตร หมายถึงค่าใช้จ่ายที่มีได้เกิดจากการเกษตร เช่น รายจ่ายในครัวเรือน รายจ่ายด้านค่าศึกษาเล่าเรียนบุตร รายจ่ายค่ารักษาพยาบาล เป็นต้น

ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด ตำบลนางแล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

จากการศึกษาโดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ หลังจากตัดตัวแปรที่ไม่มีความสำคัญทางสถิติออกไปแล้ว ได้แก่ รายได้ภาคเกษตร ขนาดฟาร์ม และรายจ่ายนอกภาคเกษตร

รายได้ภาคเกษตร มีผลต่อการทำให้เกิดการค้างชำระหนี้เงินกู้กล่าวคือ หากรายได้ภาคเกษตรเพิ่มขึ้น จะมีผลทำให้เกษตรกรมีหนี้ค้างชำระเพิ่มขึ้น จากการศึกษาพบว่า สาเหตุดังกล่าวเกิดจาก เมื่อเกษตรกรได้รับรายได้ในแต่ละครั้ง ส่วนหนึ่งของรายได้เกษตรกรนำเงินที่ได้ไปชำระหนี้สินที่ค้างชำระทั้งในระบบและนอกระบบ ส่วนรายได้ที่เหลือจากการชำระหนี้ เกษตรกรได้นำไปใช้จ่ายในครัวเรือน และซื้อสังหาริมทรัพย์เพิ่มเพื่อเพิ่มความมั่นคงให้แก่ครอบครัว อีกทั้งในการที่เกษตรกรนำเงินที่ได้จากการขายสับปะรดไปชำระหนี้ตรงกำหนด จึงช่วยสร้างเครดิตให้แก่เกษตรกรในกู้ยืมเงินในจำนวนที่เพิ่มขึ้น และจากการศึกษาพบว่า แม้เกษตรกรจะมีการชำระหนี้ที่ค้างชำระทุกปี แต่เกษตรกรหลายรายมิได้ชำระเงินกู้ที่ค้างชำระไว้นานหมด และขณะเดียวกันเกษตรกรก็ได้กู้ยืมเพิ่มขึ้นด้วยวัตถุประสงค์เพื่อนำเงินกู้นี้มาลงทุนเพาะปลูกในรอบการเพาะปลูกใหม่ และเพื่อวัตถุประสงค์อื่นๆ เมื่อนำเอาจำนวนเงินกู้ใหม่มารวมหนี้ค้างชำระเดิมจึงเป็นผลทำให้ปริมาณหนี้ค้างชำระเพิ่มขึ้น จึงทำให้ผลการศึกษาปรากฏว่า การที่รายได้ภาคเกษตรเพิ่มขึ้นจะทำให้หนี้ค้างชำระเพิ่มขึ้น เพราะเกษตรกรชำระหนี้เดิมไม่หมดแล้วกู้ยืมใหม่อีก เป็นเหตุให้ปริมาณหนี้ค้างชำระเพิ่มขึ้น

จำนวนพื้นที่เพาะปลูกสับปะรด จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่มีจำนวนพื้นที่เพาะปลูกสับปะรดมาก มีผลทำให้การค้างชำระหนี้เงินกู้น้อยกว่าเกษตรกรที่มีจำนวนพื้นที่เพาะปลูกสับปะรดน้อย เมื่อเทียบสัดส่วนการมีหนี้สินต่อไร่แล้วเกษตรกรที่มีที่ดินในการเพาะปลูกจำนวนมาก มีหนี้สินน้อยกว่าเกษตรกรที่มีที่ดินในการเพาะปลูกจำนวนน้อย นั้นหมายถึง เกษตรกรที่มีที่ดินในการเพาะปลูกจำนวนมาก มีต้นทุนในการผลิตที่ต่ำกว่าเกษตรกรที่มีที่ดินในการเพาะปลูกจำนวนน้อย และความต้องในการใช้จ่ายทั้งภาคเกษตรและนอกภาคเกษตรค่อนข้างคงที่

กว่า ทำให้ควบคุมรายจ่ายได้ง่าย ซึ่งแตกต่างจากเกษตรกรที่มีที่ดินในการปลูกสับปะรดจำนวนน้อย กลุ่มเกษตรกรเหล่านี้ มีรายได้น้อย แต่ความต้องการในการใช้จ่ายทั้งภาคเกษตรและนอกภาคเกษตรค่อนข้างสูง จึงทำให้เกิดหนี้สินมากกว่า

รายจ่ายนอกภาคเกษตร มีผลต่อการทำให้เกิดการค้างชำระหนี้เงินกู้ กล่าวคือ ถ้ารายจ่ายนอกภาคเกษตรเพิ่มจะทำให้เกษตรกรมีหนี้ค้างชำระเพิ่มตาม จากการวิเคราะห์จะเห็นได้ว่า รายจ่ายนอกภาคเกษตรกับรายได้ภาคเกษตรมีความสอดคล้องกัน นั่นก็คือ เมื่อมีรายได้เพิ่มขึ้น ก็จะทำให้เกิดรายจ่ายเพิ่มขึ้นตาม โดยเฉพาะรายจ่ายนอกภาคเกษตร นั้นอาจเป็นเพราะว่า ในปัจจุบัน มีสินค้าสำหรับอุปโภคและบริโภค ที่อำนวยความสะดวกให้มากมาย จึงทำให้มีการบริโภคมากขึ้น ในขณะที่ ถ้าเป็นรายจ่ายภาคการเกษตร เป็นรายจ่ายที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากนัก จึงทำให้รายจ่ายนอกภาคเกษตรมีผลต่อการทำให้เกิดการค้างชำระหนี้เงินกู้ค่อนข้างมากกว่ารายจ่ายในภาคเกษตร

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด ตำบลนางแล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย สามารถอภิปรายผลการศึกษาได้ดังนี้ ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกร ได้แก่ รายได้ภาคเกษตร จำนวนพื้นที่เพาะปลูกสับปะรด และ รายจ่ายนอกภาคเกษตร พบว่าผลการศึกษาได้ผลใกล้เคียงกับผลการศึกษาที่มีผู้เคยทำก่อนอยู่แล้ว โดยจะเปรียบเทียบกับผลงาน สุนทร พลโฮม (2541) ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกันแล้ว พบว่าการศึกษาของสุนทร พลโฮม ขนาดฟาร์ม และรายได้ภาคเกษตรมีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกร โดยของสุนทร พลโฮม เกษตรกรที่มีฟาร์มขนาดใหญ่จะมีความสามารถในการชำระหนี้ได้มากกว่าเกษตรกรที่มีฟาร์มขนาดเล็ก และมีอัตราหนี้สินต่อไร่ต่ำกว่าฟาร์มขนาดเล็ก ส่วนทางด้านรายได้ภาคเกษตร ผลการศึกษาของผู้วิจัย และผลการศึกษาของสุนทร พลโฮม แตกต่างกัน กล่าวคือ ผลการศึกษาของสุนทร พลโฮม พบว่า รายได้ภาคเกษตรเพิ่มขึ้นทำให้หนี้สินลดลง แต่ผลการศึกษาของผู้วิจัยเองพบว่า การที่รายได้ภาคเกษตรเพิ่ม มีผลทำให้หนี้สินเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เพราะว่ากลุ่มเกษตรกรที่ผู้วิจัยศึกษา มีการกู้หนี้ทั้งในระบบและนอกระบบ ในขณะที่หนี้ค้างชำระเดิมยังชำระไม่หมด จึงทำให้หนี้สินเพิ่มขึ้น

ส่วนปัจจัยทางด้านรายจ่ายนอกภาคเกษตร พบว่า ผลการศึกษาของผู้วิจัยมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เสรี พงศ์พิศ (2545) โดยผลการวิจัยของ เสรี พงศ์พิศ พบว่า สาเหตุของหนี้สิน ปัจจัยหนึ่งเกิดจาก การเสียเงินไปเพราะค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร อันได้แก่ ค่าใช้จ่าย

ครัวเรือน และ ค่าใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของผู้วิจัยคือ ปัจจัยด้านค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร มีผลทำให้เกษตรกรเกิดการค้างชำระหนี้สินเพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

จากการที่ผู้วิจัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด ตำบลนางแล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. จากการศึกษาพบว่ารายได้ภาคเกษตรจะเพิ่มขึ้น แต่ในขณะเดียวกัน จากผลการทดสอบสมมติฐาน ทำให้ทราบว่า การที่รายได้ภาคเกษตรเพิ่มขึ้น จะทำให้ปริมาณหนี้ค้างชำระเพิ่มขึ้นเช่นกัน ทั้งนี้เนื่องจากว่า เมื่อเกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น ทำให้มีการใช้จ่ายเงินเพื่อการลงทุนภาคเกษตรและใช้จ่ายนอกภาคเกษตรเพิ่มขึ้นตาม ดังนั้นหากเกษตรกรต้องการลดปริมาณหนี้เงินกู้ค้างชำระลง นอกจากการขยายพื้นที่เพาะปลูกแล้ว ก่อนที่จะตัดสินใจลงทุนในภาคเกษตรเพิ่มขึ้น เกษตรกรควรจะต้องศึกษาถึงเรื่องสถานการณ์ราคาสับปะรด ดอกเบี้ย และค่าใช้จ่ายด้านอื่นๆ ด้วย

2. จากการศึกษาพบว่า จำนวนที่ดินที่เพาะปลูกสับปะรด เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการทำให้เกิดการค้างชำระหนี้เงินกู้ ในด้านของ เกษตรกรที่มีจำนวนที่ดินเพาะปลูกสับปะรดน้อยมักจะมีอัตราหนี้เงินกู้ค้างชำระมากกว่าเกษตรกรที่มีที่ดินเพาะปลูกสับปะรดมาก ทั้งนี้เป็นเพราะต้นทุนการผลิตต่อไร่สูงกว่า (ตาราง 51) ดังนั้นหากต้องการลดต้นทุนการผลิตลง เกษตรกรที่มีที่ดินในการเพาะปลูกสับปะรดน้อย ควรรวมตัวกัน แล้วซื้อปัจจัยการผลิตจำพวกปุ๋ย ยาฆ่าแมลง จะทำให้สามารถซื้อปัจจัยเหล่านี้ได้ในราคาที่ถูกลงกว่าเดิม

3. เกษตรกรควรลดรายจ่ายนอกภาคเกษตรให้น้อยลง โดยเฉพาะรายการสินค้าฟุ่มเฟือย เพื่อที่จะได้มีรายได้เหลือพอใช้จ่ายในครัวเรือน และอีกส่วนหนึ่งจะได้เก็บไว้ชำระคืนเงินกู้ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้

4. นอกเหนือจากการลดรายจ่ายนอกภาคเกษตรให้น้อยลงแล้ว เกษตรกรควรจะต้องปลูกพืชผักสวนครัวเอง เพื่อลดรายจ่ายด้านอาหารให้น้อยลง เพราะจากการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ได้ปลูกพืชผัก ในการประกอบอาหารเอง พืชสวนครัวที่ปลูกส่วนมากจะเป็นพืชสวนครัวจำพวกเครื่องเทศ อาทิ พริก ขิง ข่า ตะไคร้ ส่วนผักบริโภคเช่น ผักบุ้ง คะน้า ผักกาดขาว และผักอื่น ๆ ที่ใช้ในการบริโภคทุกวัน เกษตรกรจะหาซื้อตามตลาด ซึ่งหากเกษตรกรเพิ่มการเพาะปลูกพืชดังกล่าวเพื่อการบริโภคเอง จะช่วยลดค่าใช้จ่ายด้านค่าอาหารได้ค่อนข้างมาก

5. เกษตรกรควรลดรายจ่ายลงและเพิ่มการสะสมออมทรัพย์ให้มากขึ้น เพื่อนำเงินออมทรัพย์ที่สะสมไว้ไปลงทุนเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตให้มากขึ้น แทนการกู้ยืมเงินมาลงทุนแทน

6. เกษตรกรควรศึกษาเกี่ยวกับหลักการจัดการฟาร์ม โดยมีการบันทึกบัญชีรายได้รายจ่าย บัญชีการผลิต เพื่อเปรียบเทียบกับปีก่อน ๆ จะทำให้เกษตรกรสามารถคาดคะเนผลผลิตและรายได้ ได้แม่นยำมากขึ้น แล้วนำผลคาดคะเนมาวางแผนการใช้จ่าย จะทำให้เกษตรกรมีแผนการใช้จ่ายที่ดีและมีความสามารถในการชำระหนี้เพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ในการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด ตำบลนางแล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ครั้งนี้ เป็นการศึกษาถึงปัจจัยบางประการเท่านั้น จึงมีข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. เนื่องจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ข้อมูลที่ทำการศึกษาล้วนเป็นข้อมูลตัวเลขเกี่ยวกับรายรับ และรายจ่ายของเกษตรกร อุปสรรคและปัญหาที่เจอขณะสัมภาษณ์คือ เกษตรกรต้องใช้ระยะเวลาในการนึกคิดเพื่อตอบคำถามว่า รายได้และรายจ่ายต่าง ๆ นั้น มีจำนวนเท่าใด จากปัญหาดังกล่าวจึงมีข้อเสนอแนะให้กับบุคคลสองฝ่ายคือ ผู้วิจัย และ เกษตรกร โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1.1.1) ข้อเสนอแนะสำหรับนักวิจัย คือ ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ควรจะออกแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับรายรับและรายจ่ายของเกษตรกรในลักษณะเป็นช่วงให้ตอบ เพื่อที่จะสะดวกต่อการเก็บข้อมูลและทำให้ใช้ระยะเวลาในการสัมภาษณ์น้อยลง

1.1.2) ข้อเสนอแนะสำหรับเกษตรกร คือ เนื่องจาก ข้อมูลที่ทำการศึกษาที่ดีที่สุดคือข้อมูลตัวเลขที่เป็นจริง และเที่ยงตรง ดังนั้นเพื่อการวิจัยสัมฤทธิ์ผลมากยิ่งขึ้น เกษตรกรควรจัดทำรายรับรายจ่าย อย่างละเอียด เพื่อจะได้เป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ค่อนักวิจัยในครั้งต่อไป

2. เนื่องจากการศึกษากครั้งนี้ทำให้ทราบว่า หนี้เงินกู้ มีทั้งหนี้สินระยะยาวที่ใช้เวลานานในการชำระหนี้ และหนี้สินระยะสั้นที่สามารถชำระหนี้ให้หมดได้ในระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปี ดังนั้น ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรจะศึกษาเกษตรกรที่มีหนี้สินระยะยาวกับระยะสั้น โดยทำการศึกษาลงปัจจัยหรือพฤติกรรมการใช้เงินที่ทำให้เกษตรกรมีหนี้สินระยะยาว และหนี้สินระยะสั้น และนำความแตกต่างกันนี้ มาเปรียบเทียบกับ แล้วศึกษา เพื่อที่จะได้ทราบว่าสาเหตุที่เกษตรกรทั้งสองกลุ่มเป็นหนี้กัน เกิดจากปัจจัยใดบ้าง และแตกต่างกันอย่างไร

3. เนื่องจากในปัจจุบัน ยังมีหนี้สินอีกประเภทหนึ่งที่เป็นที่น่าสนใจที่จะศึกษา คือ หนี้สินที่กู้ยืมมาใช้ก่อนเป็นระยะเวลาหลายปี แล้วค่อยผ่อนใช้ทีหลัง เช่น หนี้ที่เกิดจากการกู้ยืมเงิน เพื่อการศึกษาตามนโยบายของรัฐบาล เพราะจากการสำรวจวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบว่า หลายๆ ครัวเรือนของเกษตรกร ที่มีสมาชิกครัวเรือนกำลังศึกษาต่อตั้งแต่ระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ขึ้นไปนั้น ส่วนใหญ่แล้ว ล้วนแต่กู้เงินรัฐบาลเพื่อการศึกษา ด้วยกันแทบทั้งสิ้น หนี้สินประเภทนี้ หากเป็นไปได้ควรจะศึกษาเพิ่มเติม เพราะจัดได้ว่าเป็นหนี้สินระยะยาวประเภทหนึ่ง ที่น่าจะศึกษาว่า จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อครัวเรือนของเกษตรกรอย่างไร และมีโอกาสมากน้อยคิดเป็นร้อยละเท่าไร ที่สมาชิกที่กำลังศึกษาและกู้ยืมเงินรัฐบาลดังกล่าว จะสามารถชำระหนี้เงินกู้เพื่อการศึกษา หลังจากจบการศึกษาแล้ว และที่น่าสนใจอีกประการคือ จะใช้ระยะเวลาเท่าไรจึงจะชำระหนี้เงินกู้เพื่อการศึกษาได้หมด และเกษตรกรจะต้องแบกรับภาระในการชำระหนี้เงินกู้เพื่อการศึกษาของบุตรหลาน จนทำให้เกิดเป็นหนี้ค้างชำระเพิ่มขึ้นอีก

บรรณานุกรม

- จันทร์ศรี สมวิลาศ. 2536. **ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนสินเชื่อการเกษตรของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรสันป่าตอง จำกัด**. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโทสาขาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- นำชัย หนูผล. 2531. **การวางแผนและประเมินผลโครงการส่งเสริมการเกษตร**. เชียงใหม่: สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
- บุญธรรม กิจปรีดบริสุทธิ์. 2545. **ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์**. กรุงเทพฯ: ปิเอนด์บีพับลิชชิง.
- ปฐม ทนใจ. 2544. **ปัญหาหนี้สินของเกษตรกร: กรณีลูกหนี้ค้างชำระของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาแม่สรวย จังหวัดเชียงราย**. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโทสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พิชิต ธานี. 2530. **ราคาผลผลิตเกษตร**. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มงคล การดี. 2541. **ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรแม่แตง**. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโทสาขาเศรษฐศาสตร์เกษตร, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย และมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง. 2545. **แผนแม่บทชุมชน ตำบลนางแล** **ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจรากฐานของชุมชน**. เชียงราย: สำนักวิทยบริการมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- เรืองวัฒน์ ทองอยู่. 2544. **ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้คืนสินเชื่อการเกษตรของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร เมืองปาน จำกัด อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง**. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโทสาขาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน. 2528. **บทบาท ธกส.กับการดำเนินงานสินเชื่อเพื่อการเกษตร**. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนา ประเทศไทย.
- วาสนา กันทะรัตน์. 2544. **ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาแม่โจ้ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่**. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโทสาขาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- วัฒนา สุนทรชัย. 2543ก. **เรียนสถิติด้วย SPSS ภาคการวิเคราะห์เครื่องมือการวิจัย**. กรุงเทพฯ: บริษัทวิทยาพัฒน์จำกัด.

วัฒนา สุนทรชัย. 2543ข. เรียนสถิติด้วย SPSS ภาคความรู้เบื้องต้น. กรุงเทพฯ: บริษัทวิทย์พัฒนา จำกัด.

_____ 2543ค. เรียนสถิติด้วย SPSS ภาคสถิติอิงพารามิเตอร์. กรุงเทพฯ: บริษัทวิทย์พัฒนา จำกัด.

ศานิต นันทสมบุรณ์. 2543. กระบวนการปรับตัวของครัวเรือนเกษตรกรยากจนในการแก้ปัญหาหนี้สินในระบบ ในอำเภออย่างตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโทสาขาส่งเสริมการเกษตร, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

ศิริชัย พงษ์วิชัย. 2537. การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์. กรุงเทพฯ:

สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิริลักษณ์ สุวรรณวงศ์. 2540. ทฤษฎีและเทคนิคการสุ่มตัวอย่าง. กรุงเทพฯ: โอ เอส พริ้นติ้ง เฮาส์.

สมาคมนักเรียนทุนรัฐบาลไทย. 2541. วิสัยทัศน์ประเทศไทยด้านเศรษฐกิจ พาณิชยกรรม

เกษตรกรรมและอุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ: บริษัทรุ่งเรืองพริ้นติ้ง จำกัด.

สำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงราย. 2547. สถิติพื้นที่การเกษตรจังหวัดเชียงราย. เชียงราย:

สำนักงาน.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2542. เครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.

สุขสันต์ สุทธิผลไพบุลย์. 2544. สับปะรดและผลิตภัณฑ์ส่งออก. กรุงเทพฯ: สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุนทร พลโฮม. 2541. ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้เงินกู้ของลูกค้า ร.ก.ส. ในอำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโทสาขาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

สุวรรณ ฐวโชติ. 2541. วิธีวิจัยทางสหกรณ์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เสรี พงศ์พิศ. 2545. "วิสาหกิจชุมชน ทิศทางใหม่ของการพัฒนา". วารสารพัฒนคดี. 6, 2

(มกราคม): 15-17.

องค์การบริหารส่วนตำบลนางแล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย. 2546. แผนพัฒนาองค์การ

บริหารส่วนตำบลนางแล ประจำปี 2546. เชียงราย: สำนักวิทยบริการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

อภิชาติ คันธา. 2544. ปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นหนี้เงินกู้ค้างชำระในการกู้เงินเพื่อประกอบอาชีพ
อย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตร ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาลำปาง อำเภอเมือง
จังหวัดลำปาง. เชียงใหม่: ปัญหาพิเศษปริญญาโทสาขาเศรษฐศาสตร์เกษตร,
มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

อัศวิน จินดาหลวง. 2543. มุลเหตุของการค้างชำระสินเชื่อเพื่อประกอบอาชีพอย่างอื่น
ที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตร กรณีศึกษา ลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาป่าซาง อำเภอป่าซาง
จังหวัดลำพูน. เชียงใหม่: ปัญหาพิเศษปริญญาโทสาขาส่งเสริมการเกษตร,
มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

อุดม คงศรี. 2542. ปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณหนี้ค้างชำระสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยของธนาคาร
อาคารสงเคราะห์ สาขาเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่:
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทสาขาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

เอกศักดิ์ เนตรกลิ่น. 2543. ปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นหนี้เงินกู้ค้างชำระของเกษตรกรลูกค้า
ธ.ก.ส. สาขาห้างฉัตร อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง. เชียงใหม่:
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทสาขาเศรษฐศาสตร์เกษตร, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

Yamane, Taro. 1970. *Statistics: An Introductory Analysis*. Tokyo: Harper International
Edition.

แบบสัมภาษณ์

วิทยานิพนธ์เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้ของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด

กรณีศึกษา: ตำบลนางแล อ.เมือง จ.เชียงราย

สาขาเศรษฐศาสตร์เกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ ☐ 1. ชาย ☐ 2. หญิง
2. อายุ _____ ปี
3. ระดับการศึกษา

☐ 1. ไม่ได้รับการศึกษา	☐ 2. ประถมศึกษา	☐ 3. มัธยมศึกษา
☐ 4. มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	☐ 5. อนุปริญญา/ปวส.	☐ 6. ปริญญาตรี
☐ 7. สูงกว่าปริญญาตรี		
4. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน _____ คน
 - 6.1 จำนวนสมาชิกที่ปลูกสับปะรด _____ คน
 - 6.2 จำนวนสมาชิกที่ประกอบอาชีพอื่นๆ _____ คน
 - 6.3 จำนวนสมาชิกที่ไม่ได้ประกอบอาชีพใด _____ คน
 - 6.4 จำนวนสมาชิกที่กำลังศึกษาอยู่ _____ คน
7. ท่านมีประสบการณ์ในการปลูกสับปะรด _____ ปี
8. ท่านเคยได้รับการฝึก/อบรม เกี่ยวกับการปลูกสับปะรดหรือไม่

☐ 1. เคย	☐ 2. ไม่เคย
---------------------------------	------------------------------------
9. ที่ดินที่ท่านปลูกสับปะรดในปัจจุบัน

☐ 1. ที่ดินของตนเอง	☐ 2. เช่าที่ดินปลูกสับปะรด
--	---
10. ท่านมีที่ดิน _____ ไร่
 - 10.1 เป็นที่ดินที่ใช้ปลูกสับปะรด _____ ไร่
 - 10.2 เป็นที่ดินที่ใช้ทำการเกษตรอื่นๆ _____ ไร่
 - 10.3 เป็นที่ดินให้ผู้อื่นเช่า _____ ไร่
 - 10.4 เป็นที่ดินเปล่าที่ไม่ได้ทำอะไร _____ ไร่
11. นอกเหนือจากการปลูกสับปะรดแล้ว ท่านปลูกพืชชนิดอื่นหรือไม่

☐ 1. ปลูก (ระบุชนิดของพืช) _____
☐ 2. ไม่ปลูก

12. ท่านเลี้ยงสัตว์เพื่อการค้าขายหรือไม่

- ☐ 1. เลี้ยง ระบุชนิดของสัตว์ _____
- ☐ 2. ไม่เลี้ยง

13. นอกเหนือจากการปลูกสับปะรดแล้ว ท่านได้ประกอบอาชีพอื่นหรือไม่

- ☐ 1. ประกอบ ระบุอาชีพ _____
- ☐ 2. ไม่ประกอบอาชีพอื่น

ตอนที่ 2 ข้อมูลทางด้านรายได้ในปัจจุบัน

14. รายได้จากการปลูกสับปะรด _____ บาท/ปี
15. รายได้จากการปลูกพืชชนิดอื่น _____ บาท/ปี
16. รายได้จากการเลี้ยงสัตว์ _____ บาท/ปี
17. รายได้จากการประกอบอาชีพอื่น _____ บาท/ปี
18. รายได้จากการที่บุตรหลานส่งเงินมาใช้ _____ บาท/ปี

ตอนที่ 3 ข้อมูลทางด้านรายจ่ายภาคเกษตร

19. ค่าเช่าที่ดิน _____ บาท/ปี
20. ค่าจ้างแรงงาน _____ บาท/ปี
21. ค่าเครื่องมือทางการเกษตร _____ บาท/ปี
22. ค่าปุ๋ยและสารเคมี _____ บาท/ปี
23. ค่าใช้จ่ายทางด้านเกษตรอื่นๆ _____ บาท/ปี

ตอนที่ 4 ข้อมูลทางด้านรายจ่ายนอกภาคเกษตร

24. ค่าอาหาร _____ บาท/เดือน
25. ค่ารักษาพยาบาล _____ บาท/เดือน
26. ค่าการศึกษาบุตร _____ บาท/เดือน
27. ค่าเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม _____ บาท/เดือน
28. ค่าพิธีกรรม _____ บาท/เดือน
29. ค่าน้ำมัน _____ บาท/เดือน
30. ค่าน้ำ-ค่าไฟ _____ บาท/เดือน
31. ค่าโทรศัพท์ _____ บาท/เดือน
32. ค่าของใช้ในครัวเรือน _____ บาท/เดือน
33. ค่าผ่อนส่งเครื่องใช้ไฟฟ้า _____ บาท/เดือน
34. ค่าผ่อนส่งรถยนต์ _____ บาท/เดือน

35. ค่าผ่อนส่งรถจักรยานยนต์ _____ บาท/เดือน
 36. ค่าผ่อนบ้าน _____ บาท/เดือน
 37. ค่าผ่อนส่งที่ดิน _____ บาท/เดือน

ตอนที่ 5 ข้อมูลทางด้านภาระหนี้สิน

38. ท่านมีหนี้สินค้างชำระหรือไม่
☐ 1. มี ☐ 2. ไม่มี
39. รายได้ของท่านก่อนการกู้ยืมเงิน _____ บาท
 (รวมรายได้จากทุกแหล่ง)
40. ท่านมีเงินกู้ค้างชำระในระบบจำนวน _____ บาท
41. ท่านมีเงินกู้ค้างชำระนอกระบบจำนวน _____ บาท
42. แหล่งเงินกู้ (ตอบได้หลายข้อ)
☐ 1. ธนาคารพาณิชย์ ☐ 2. ธกส. ☐ 3. ธนาคารอาคารสงเคราะห์
☐ 4. สหกรณ์การเกษตร ☐ 5. กองทุนหมู่บ้าน ☐ 6. กลุ่มออมทรัพย์ชุมชน
☐ 7.ญาติ/เพื่อน ☐ 8. บริษัทปล่อยเงินกู้ ☐ 9. อื่นๆ ระบุ _____
43. วัตถุประสงค์ของการกู้เงิน (ตอบได้หลายข้อ)
☐ 1. เพื่อการเกษตร ☐ 2. ผ่อนชำระบ้าน ☐ 3. ผ่อนชำระเครื่องใช้ไฟฟ้า
☐ 4. ค่ารักษาพยาบาล ☐ 5. ผ่อนชำระที่ดิน ☐ 6. ผ่อนชำระรถจักรยานยนต์
☐ 7. ผ่อนชำระรถยนต์ ☐ 8. กู้มาชำระหนี้สินอื่นๆ ☐ 9. อื่นๆ ระบุ _____
44. ท่านรู้จักนโยบายพักชำระหนี้หรือไม่
☐ 1. รู้ ☐ 2. ไม่รู้
45. ท่านได้เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้หรือไม่
☐ 1. เข้าร่วมโครงการ ☐ 2. ไม่ได้เข้าร่วมโครงการ

ภาคผนวก ข

หลักเกณฑ์การเข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ ร.ก.ส.

หลักเกณฑ์การเข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ ธ.ก.ส.

โครงการพักชำระหนี้เป็นโครงการที่รัฐบาลจัดตั้งขึ้นมาเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรรายย่อยในด้านการลดภาระหนี้สิน โดยกระทำการผ่านระบบธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร มีรายละเอียดดังนี้

หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันประชากรส่วนใหญ่ในประเทศมีฐานะยากจน โดยผู้ที่ประสบกับปัญหามากที่สุดคือ เกษตรกรรายย่อย ดังนั้น รัฐบาลจึงกำหนดให้มีโครงการ พักชำระหนี้ และ ลดภาระหนี้ ให้แก่ เกษตรกรรายย่อย ผ่านระบบ ธ.ก.ส. โดยจะฟื้นฟูให้มีเงินออมและเงินทุน เพื่อใช้ในการประกอบอาชีพสร้างรายได้ให้ครัวเรือนเกษตรกร ตลอดจนช่วยฟื้นฟูเศรษฐกิจโดยรวมให้ดีขึ้น

โครงการพักชำระหนี้และลดภาระหนี้ให้แก่เกษตรกร มีเกษตรกรที่มีคุณสมบัติเบื้องต้น คือมีวงเงินกู้ไม่เกิน 100,000 บาท จำนวน 2,165 ล้านครัวเรือน จำนวนเงิน 78,759 ล้านบาท คาดว่าค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานตามโครงการทั้งประเทศจะไม่เกิน 6,000 ล้านบาทต่อปี สำหรับจังหวัดนครสวรรค์มีเกษตรกรลูกค้ำที่มีคุณสมบัติดังกล่าว 44,120 ราย จำนวนเงิน 1,319 ล้านบาท

โครงการพักชำระหนี้ และลดภาระหนี้ให้แก่เกษตรกรรายย่อยตามนโยบายของรัฐบาล ผ่านระบบ ธ.ก.ส. แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ ผู้พักชำระหนี้ (ผู้ที่ไม่สามารถชำระเงินกู้ได้) และ ผู้ลดภาระหนี้ (ผู้ที่สามารถชำระหนี้เงินกู้ได้)

ผู้เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้

1. ต้องเป็นเกษตรกรรายย่อยลูกค้ำ ธ.ก.ส.หรือสมาชิกสหกรณ์การเกษตรซึ่งกู้เงิน ธ.ก.ส. โดยมีวงเงินกู้ไม่เกิน 100,000 บาท และมีความประสงค์จะเข้าโครงการ
2. มีความสามารถไม่เพียงพอในการชำระหนี้แก่ ธ.ก.ส.อันเนื่องมาจากเหตุสุดวิสัยและจำเป็น
3. ระยะเวลาพักชำระหนี้เป็นเวลา 3 ปี (1 เมษายน 2544 - 31 มีนาคม 2547) เกษตรกรไม่ต้องชำระต้นเงินและดอกเบี้ย โดยรัฐบาลจะชดเชยรายได้ดอกเบี้ยให้แก่ ธ.ก.ส. ร้อยละ 8 ต่อปี
4. ในระหว่างพักชำระหนี้เกษตรกรจะไม่สามารถกู้เงิน ธ.ก.ส. ได้

5. การฝากเงินกับ ธ.ก.ส. ในวงเงินไม่เกิน 50,000 บาท จะได้รับอัตราดอกเบี้ยเพิ่ม ร้อยละ 1 ต่อปีจากอัตราปกติ

ผู้เข้าร่วมโครงการลดภาระหนี้ (ลูกค้าซึ่งชำระหนี้ได้ตามปกติ)

1. ต้องเป็นเกษตรกรรายย่อยลูกค้า ธ.ก.ส. หรือสมาชิกสหกรณ์การเกษตรซึ่งกู้เงิน ธ.ก.ส. โดยมีวงเงินกู้ไม่เกิน 100,000 บาท
2. มีความสามารถในการชำระหนี้แก่ ธ.ก.ส. และในการชำระหนี้ดังกล่าว จะได้รับการชดเชยดอกเบี้ยจากรัฐบาลร้อยละ 3 ต่อปี
3. ระยะเวลา ลดภาระหนี้ 3 ปี (1 เมษายน 2544 - 31 มีนาคม 2547)
4. เกษตรกร สามารถกู้เงินเพื่อประกอบอาชีพได้ตามปกติ ทั้งนี้เงินกู้คงเป็นหนี้ ณ เวลานั้นเวลาใดต้องไม่เกิน 10,000 บาท
5. เกษตรกร สามารถกู้เงินฉุกเฉินพิเศษ ในวงเงินเพิ่มเติมอีก 30,000 บาท
6. การฝากเงินกับ ธ.ก.ส. ในวงเงินไม่เกิน 50,000 บาท จะได้รับอัตราดอกเบี้ยเพิ่ม ร้อยละ 1 ต่อปี จากอัตราปกติ
7. ได้รับสิทธิฟื้นฟูการประกอบอาชีพตลอดระยะเวลาการพักชำระหนี้
8. มีสิทธิจับรางวัลทุนการศึกษาทุนละ 3,000 บาท หรือทุนประกันชีวิตและสุขภาพ ในวงเงินประกัน 100,000 บาท

ภาคผนวก ค
ประวัติผู้วิจัย

